

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

5º curso
EDUCACIÓN PRIMARIA

CEIP DE CEDEIRA

CURSO 2021-22

ÍNDICE

1.Introdución e contextualización	3
1.1. Introducción	
1.2. Contexto socioeconómico	
1.3. Características do centro	
1.4. Características do noso alumnado	
1.Obxectivos da Educación Primaria.....	7
2.Contribución ao desenvolvemento das competencias clave. Relación dos estándares de aprendizaxe avaliáveis que forman parte dos perfís competenciais.....	9
3.Contidos, criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe das distintas áreas.....	118
4.Temporalización.....	118
5.1 Calendario Escolar	
5.2 Horario	
5.3. Temporalización das Unidades Didácticas	
5.Metodoloxía.....	122
6.1 Aprendizaxe Cooperativa	
7. Atención á diversidade	126
7.1 Adaptación metodolóxicas ao alumnado con NNEE.	
8. Materiais e recursos didácticos	143
9. Criterios de avaliación, cualificación e promoción.....	145
10. Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente	148
11. Actividades complementarias e extraescolares	150
12. Mecanismos de revisión, avaliación e modificación da programación.	150

1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN.

1.1. Introducción.

A finalidade de esta programación é asegurar unha formación común a todos os nosos alumnos/as que lles permita afianzar o seu desenvolvemento persoal, académico, as súas habilidades sociais, hábitos de traballo e estudo, sentido artístico, creatividade e afectividade.

Esta programación responde a un intento de racionalizar a práctica educativa, co obxecto de que esta non se desenvolva de forma arbitraria senón que obedeza a un plan.

1.2. Contexto socioeconómico.

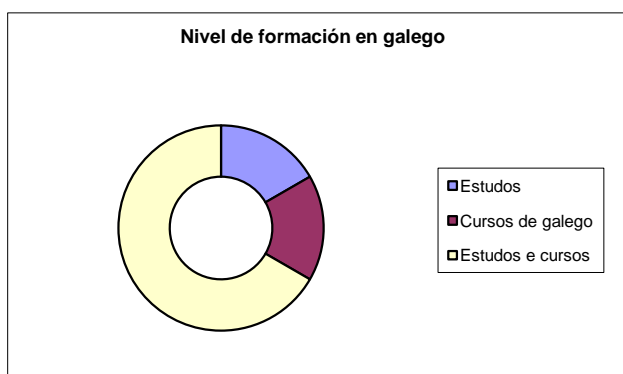
Encontrámonos nun centro de Educación Infantil e Primaria, situado nunha vila da zona sur da nosa Comunidade Autónoma. O C.E.I.P sitúase preto da vila de Redondela onde hai diversos colexios públicos. Preto temos á casa da cultura, onde programan actividades nas que poden participar os alumnos libremente ou a través do centro.

Os pais e ás nais do alumnado de primaria teñen unha media de 35 anos, tendo a maioría dous fillos.

O nivel económico das familiar é medio. Os pais traballan principalmente na industria, que é moi importante na poboación. Respecto ás nais, un tanto por cento moi baixo dedícase os seus labores, ou resto desenvolven ou seu traballo fóra do fogar, dedicándose a labores de limpeza, auxiliares administrativas, dependentas,...

As familias teñen unha grande participación na vida escolar, mostran moito interese polas actividades realizadas non centro e polo nivel educativo dous seus fillos.

A maioría do profesorado fala en galego aínda que a maior parte aprendeu a falar en castelán. Na súa formación reflíctese un amplo coñecemento da nosa lingua. No

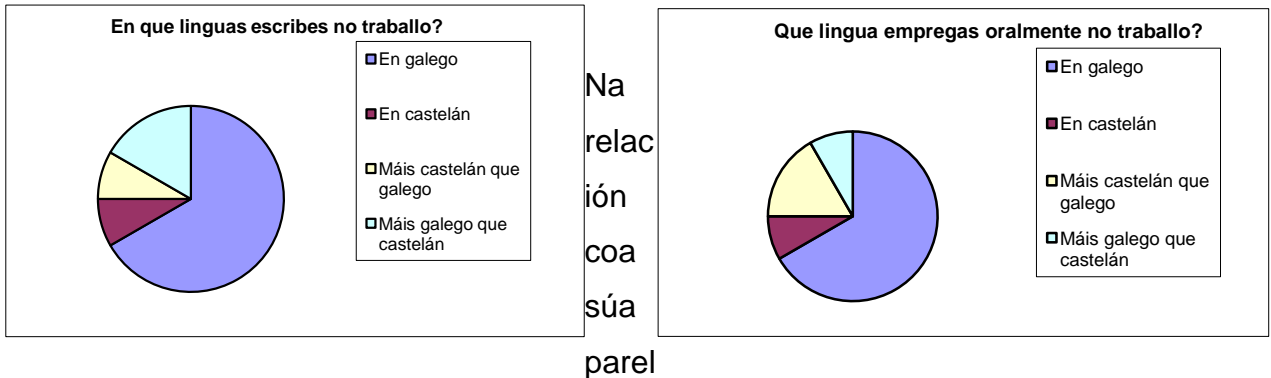

traballo na escola ou seu uso é maioritario.

A opinión do profesorado é que hai abondo material en galego para impartir

ás clases. A escola favoreceu o avance do idioma aínda que na nosa lingua deberíase impartir maioritariamente do currículo. Dentro da comunidade educativa é ou sector non que está a lingua galega máis normalizada.

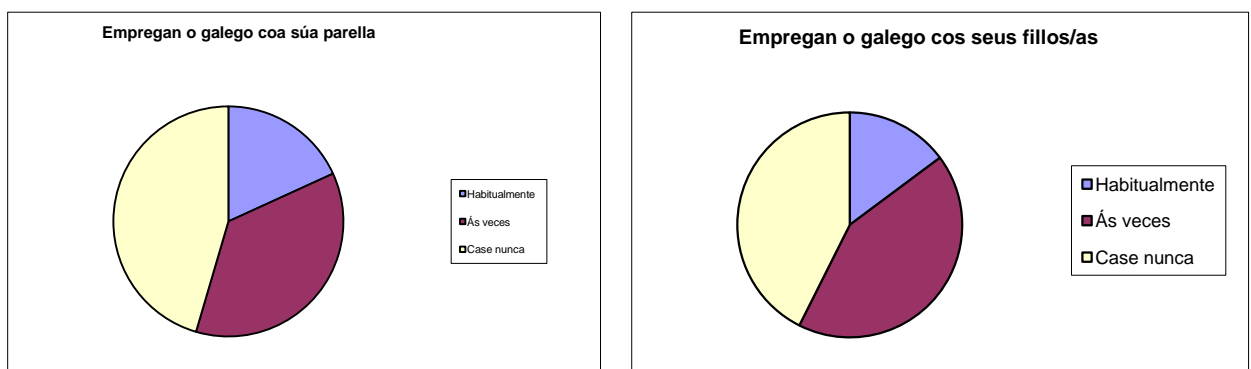
Ás familias falan en galego maioritariamente cando alguén se dirixe a elas nesa lingua.

la e cos fillos ou 45% non o usa case nunca, ou 40% ás veces e só un 15% emprega habitualmente ou galego.

Cando van de tendas ou ás oficinas públicas empregan maioritariamente o castelán, aínda que unha porcentaxe entre o 15 e o 30% o emprega habitualmente segundo o lugar do que se trate (hai máis uso non Concello, no mercado e nas oficinas pública e menos cando van de tendas, aos bancos ou ao médico).

Unha boa parte dous pais e nais estudaron galego (ben na escola ou non instituto, ben pola súa conta ou facendo cursos). Sen embargo non o empregan case nunca para ler ou escribir.

1.3. Contexto socioeconómico.

Esta programación vaise desenrolar no C.E.I.P. de Cedeira, centro de Educación Infantil e Primaria, situado na parroquia de San Andrés de Cedeira no concello de Redondela. Este núcleo de 2.023 habitantes, está preto da vila onde hai diversos colexios públicos.

As familias dos nosos alumnos están encadradas dentro da clase media. Os pais traballan principalmente na industria e ás nais, un tanto por cento moi baixo adícase aos seus labores, ou resto desenvolven ou seu traballo fóra do fogar, adicándose a labores de limpeza, auxiliares administrativas, dependentas,...

As familias teñen unha grande participación na vida escolar, mostran moito interese polas actividades realizadas non centro e polo nivel educativo dos seus fillos.

1.4. Características do centro.

O Ceip de Cedeira é un centro dunha liña (3 aulas de Infantil e 6 de Primaria). O equipo docente está formada por 17 mestres, 9 con funcións de titoría e os restantes con especialidades: Música, Inglés, Educación Física, Apoio Infantil, Relixión, Orientación, Pedagogía Terapéutica e Audición e Linguaxe. O Orientador está compartido co C.E.I.P. de Laredo e a mestra especialista de AL itenera a dúas unitarias máis.

O Centro ten todos os órganos de goberno e de coordinación docente que establece a lexislación vixente.

O C.E.I.P leva aberto desde o ano 1983, ten un edificio onde están as aulas de Infantil, Primaria, as das especialidades: Inglés, Audición e Linguaxe, Necesidades Educativas, Orientación e os espazos comúns: Biblioteca, aula de informática, Sala de profesores e Dirección.

A aula de Música e o Comedor atópanse nun anexo a este edificio. As clases en xeral son amplas e están ben dotadas.

Entorno ao edificio principal hai un patio cuberto, pistas de baloncesto e zona con árbores e vexetación. O centro dispón de servizos complementarios: transporte escolar e comedor (xestionados pola Consellería).

A xornada escolar é continua de 09:00 a 14:00 horas, o comedor funciona ata as 16:00, hora na que comezan as actividades extraescolares ofertadas pola ANPA.

O profesorado defínese como firme defensor dun modelo de escola pública galega, aberta e pluralista, que ten como principal obxectivo a educación dos seus alumnos/as na liberdade, na tolerancia e no respecto ás diferenzas entre os pobos e as persoas, defende a realidade xeográfica, sociocultural e lingüística na que estamos inmersos.

Deféndese e proporciónase a correcta utilización da lingua galega como canle básica para as aprendizaxes e de comunicación entre os membros da nosa comunidade educativa. Todo isto sen menosprezar o coñecemento da outra lingua oficial, o castelán, e a lingua estranxeira, o inglés.

O centro persigue a utilización de sistemas activos, non autoritarios, que impliquen a participación dos alumnos/as no proceso de aprendizaxe. O labor educativo baséase no respecto mutuo, no diálogo, na reflexión, na colaboración e na solidariedade. Terase en conta a diversidade de ritmos de aprendizaxe, as diferentes capacidades intelectuais e as características dos nosos alumnos/as para axudalos e que teñan a posibilidade de acceder aos obxectivos xerais das distintas etapas do Sistema Educativo. A diferenza estará no nivel de consecución dos obxectivos, no ritmo e nos cambios para conseguilos. Se terá en conta a elaboración de adaptacións curriculares que precise un alumno/a, de maneira que sexan as menos numerosas e significativas posible.

1.5. Características do alumnado.

Neste contexto social, cultural e económico enmarcarase a programa didáctica do quinto nivel de Educación Primaria que ten as seguintes características xerais:

Os alumnos-as de 10 e 11 anos empezan a tomar conciencia de que están deixando de ser nenos/as. Aínda que o seu cerebro aínda pensa como neno/a, o seu físico será pronto o dun adulto. De alí que entre as características, produto destes grandes cambios, a miúdo se atope certa torpeza.

Os nenos de 10 e 11 anos atravesan unha etapa na que cognitivamente, xa están entrando na etapa chamada das operacións formais, comezan a realizar operacións e conceptos de maior complexidade.

A nivel emocional ou afectivo, iníciase a etapa xenital do desenvolvemento psicosexual, co cal se ingresa na adolescencia. O grupo de pares comeza a xogar

un rol moi importante e os procesos identificativos comezan a operar de forma pronunciada.

Esta programación vai dirixida ao alumnado de 5º de primaria. Grupo formado por 12 rapaces/as (8 nenos e 4 nenas) que se coñecen desde infantil, agás un que se incorporou ao grupo en 1º primaria. No grupo atópanse varios alumnos que precisan un reforzo educativo para seguir o ritmo natural da clase. A pesar de ser un grupo reducido, non existe unión forte entre todos eles o que supón un reto para este curso no que a relación centrarase case na súa totalidade nese grupo de referencia.

2. OBXECTIVOS DA EDUCACIÓN PRIMARIA.

A Educación Primaria contribuirá a desenvolver nos nenos e nenas as capacidades que lles permitan:

- a) Coñecer e apreciar os valores e as normas de convivencia, aprender a obrar de acordo con elas, prepararse para o exercicio activo da cidadanía e respectar os dereitos humanos, así como o pluralismo propio dunha sociedade democrática.
- b) Desenvolver hábitos de traballo individual e de equipo, de esforzo e de responsabilidade no estudo, así como actitudes de confianza en si mesmo, sentido crítico, iniciativa persoal, curiosidade, interese e creatividade na aprendizaxe e espírito emprendedor.
- c) Adquirir habilidades para a prevención e para a resolución pacífica de conflitos que lles permitan desenvolverse con autonomía no ámbito familiar e doméstico, así como nos grupos sociais cos que se relacionan.
- d) Coñecer, comprender e respectar as diferentes culturas e as diferenzas entre as persoas, a igualdade de dereitos e oportunidades de homes e mulleres e a non discriminación de persoas con discapacidade.
- e) Coñecer e utilizar de xeito apropiado a lingua galega e a lingua castelá e desenvolver hábitos de lectura en ambas as linguas.
- f) Adquirir en, polo menos, unha lingua estranxeira a competencia comunicativa básica que lles permita expresar e comprender mensaxes sinxelas e desenvolverse en situacións cotiás.

- g) Desenvolver as competencias matemáticas básicas e iniciarse na resolución de problemas que requiran a realización de operacións elementais de cálculo, coñecementos xeométricos e estimacións, así como ser quen de aplicarlos ás situacións da súa vida cotiá.
- h) Coñecer os aspectos fundamentais das ciencias da natureza, as ciencias sociais, a xeografía, a historia e a cultura, con especial atención a aqueles relacionados e vinculados con Galicia.
- i) Iniciarse na utilización, para a aprendizaxe, das tecnoloxías da información e da comunicación desenvolvendo un espírito crítico ante as mensaxes que reciben e elaboran.
- l) Utilizar diferentes representacións e expresións artísticas e iniciarse na construción de propostas visuais e audiovisuais.
- m) Valorar a hixiene e a saúde, aceptar o propio corpo e o dos outros, respectar as diferenzas e utilizar a educación física e o deporte como medios para favorecer o desenvolvemento persoal e social.
- n) Coñecer e valorar os animais máis próximos ao ser humano e adoptar modos de comportamento que favorezan o seu coidado.
- ñ) Desenvolver as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións cos demais, así como unha actitude contraria á violencia, aos prexuízos de calquera tipo e aos estereotipos sexistas.
- o) Fomentar a educación viaria e actitudes de respecto que incidan na prevención dos accidentes de tráfico.
- p) Coñecer, apreciar e valorar as singularidades culturais, lingüísticas, físicas e sociais de Galicia, poñendo de relevancia as mulleres e homes que realizaron achegas importantes á cultura e sociedade galegas.

**3. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS
COMPETENCIAS CLAVE. RELACIÓN DOS ESTÁNDARES DE
APRENDIZAXE AVALIABLES DA MATERIA QUE FORMAN
PARTE DOS PERFIS COMPETENCIAIS.**

PERFIL COMPETENCIAL		
Competencia Clave:		Aprender a aprender
Nivel	Área	Estándares
5º	CN	5º-CNB1.1.1 - Busca, selecciona e organiza información concreta e relevante, analiza, obtén conclusións, elabora informes e comunica os resultados en diferentes soportes.
5º	CN	5º-CNB1.1.4 - Manexa estratexias axeitadas para acceder á información dos textos de carácter científico.
5º	CN	5º-CNB1.1.5 - Efectúa búsquedas guiadas de información na rede.
5º	CN	5º-CNB1.1.6 - Coñece e aplica estratexias de acceso e traballo na rede.
5º	CN	5º-CNB1.2.1 - Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións.
5º	CN	5º-CNB1.3.1 - Utiliza estratexias para realizar traballos de forma individual e en equipo, amosando habilidades para a resolución pacífica de conflitos.
5º	CN	5º-CNB1.3.3 - Utiliza algúns recursos ao seu alcance proporcionados polas tecnoloxías da información para comunicarse e colaborar.
5º	CN	5º-CNB1.4.1 - Realiza proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións formulando problemas, enunciando hipóteses, seleccionando o material necesario, realizando, extraendo conclusións e comunicando os resultados.
5º	CN	5º-CNB1.4.2 - Presenta un informe, de forma oral ou escrita, empregando soportes variados, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, internet) cando traballa de forma individual ou en equipo na realización de proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións.
5º	CN	5º-CNB4.4.1 - Realiza experiencias sinxelas, en equipo, sobre reaccións químicas habituais na vida cotiá; formular problemas, enunciar hipóteses, seleccionar o material necesario, extraer conclusións e comunicar os resultados en diferentes soportes.
5º	CS	5º-CSB1.1.1 - Busca información (empregando as TIC e outras fontes directas e indirectas), selecciona a información relevante, a organiza, analiza, obtén conclusións sinxelas e as comunica oralmente e/ou por escrito.
5º	CS	5º-CSB1.1.2 - Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas, ten iniciativa na toma de decisións e asume responsabilidades.
5º	CS	5º-CSB1.1.3 - Realiza as tarefas encomendadas e presenta os traballos de maneira ordenada, clara e limpa.
5º	CS	5º-CSB1.2.1 - Participa en actividades individuais e de grupo, e emprega estratexias de traballo cooperativo valorando o esforzo e o coidado do material.

5º	CS	5º-CSB1.2.2 - Adopta un comportamento responsable, construtivo e solidario, respectando diferentes ideas e achegas nos debates e recoñecendo a cooperación e o diálogo como principios básicos do funcionamento democrático.
5º	CS	5º-CSB1.3.1 - Emprega de maneira axeitada o vocabulario adquirido para ser capaz de ler, escribir e falar sobre Ciencias sociais.
5º	CS	5º-CSB1.3.2 - Expón oralmente de forma clara e ordenada, contidos relacionados coa área, que manifesten a comprensión de textos orais e /ou escritos de carácter xeográfico, social e histórico.
5º	CS	5º-CSB2.3.1 - Define e representa o movemento de translación terrestre, o eixe do xiro e os polos xeográficos, asocia as estacións do ano ao seu efecto combinado e calcula os fusos horarios.
5º	CS	5º-CSB2.3.2 - Explica o día e a noite como consecuencia da rotación terrestre e como unidades para medir o tempo.
5º	CS	5º-CSB2.4.1 - Identifica e clasifica os diferentes tipos de mapas, define que é a escala nun mapa e emprega e interpreta os signos convencionais máis usuais que poden aparecer nel.
5º	CS	5º-CSB2.6.2 - Describe e sinala nun mapa os tipos de climas de España, e as zonas ás que afecta cada un, interpretando e analizando climogramas de distintos territorios de España e relacionándoos co clima ao que pertence.
5º	CS	5º-CSB2.7.1 - Define paisaxe, identifica os seus elementos e explica as características das principais paisaxes de España valorando a súa diversidade.
5º	CS	5º-CSB2.9.2 - Favorece o desenvolvemento sostible e o consumo responsable.
5º	CS	5º-CSB3.5.2 - Interpreta unha pirámide de poboación e outros gráficos usados no estudo da poboación.
5º	CS	5º-CSB4.2.1 - Coñece algunhas fontes da historia representativas de cada unha das idades da historia, facendo fincapé na Idade Contemporánea.
5º	CS	5º-CSB4.3.1 - Usa diferentes técnicas para localizar no tempo e no espazo feitos do pasado, percibindo a duración, a simultaneidade e as relacións entre os acontecementos.
5º	CS	5º-CSB4.4.3 - Explica aspectos relacionados coa forma de vida e organización social de España das distintas épocas históricas estudadas
5º	EF	5º-EFB.1.1.1 - Adopta unha actitude crítica ante as modas e a imaxe corporal dos modelos publicitarios.
5º	EF	5º-EFB.1.1.2 - Explica aos seus compañeiros e compañeiras as características dun xogo practicado na clase e o seu desenvolvemento.

5º	EF	5º-EFB.1.1.3 - Mostra boa disposición para solucionar os conflitos de xeito razoable.
5º	EF	5º-EFB.1.1.4 - Recoñece e cualifica negativamente as condutas inapropiadas que se producen na práctica ou nos espectáculos deportivos.

5º	EF	5º-EFB.1.1.5 - Demostra un nivel de autoconfianza axeitada ás súas capacidades.
5º	EF	5º-EFB.1.2.1 - Utiliza as novas tecnoloxías para localizar e extraer a información que se lle solicita.
5º	EF	5º-EFB.1.2.2 - Presenta os seus traballos atendendo ás pautas proporcionadas, con orde, estrutura e limpeza e utilizando programas de presentación.
5º	EF	5º-EFB.1.3.1 - Ten interese por mellorar a competencia motriz.
5º	EF	5º-EFB.1.3.2 - Demostra autonomía e confianza en diferentes situacións, resolvendo problemas motores con espontaneidade e creatividade.
5º	EF	5º-EFB.1.3.3 - Incorpora nas súas rutinas o coidado e hixiene do corpo.
5º	EF	5º-EFB.1.3.5 - Acepta formar parte do grupo que lle corresponda e o resultado das competicións con deportividade.
5º	EF	5º-EFB.1.3.6 - Recoñece e respecta as normas de educación viaria en contornos habituais e non habituais.
5º	EF	5º-EFB.2.1.1 - Respecta a diversidade de realidades corporais e de niveis de competencia motriz entre os nenos e nenas da clase
5º	EF	5º-EFB.2.1.2 - Toma de conciencia das esixencias e valoración do esforzo que comportan as aprendizaxes de novas habilidades.
5º	EF	5º-EFB.3.1.1 - Realiza desprazamentos adaptándose a diferentes tipos de contornos e de actividades físico-deportivas e artístico-expresivas axustándose a parámetros espazo-temporais e intentando manter o equilibrio postural.
5º	EF	5º-EFB.3.1.2 - Realiza a habilidade motriz básica de salto adaptándose a diferentes tipos de contornos e de actividades físico-deportivas e artístico-expresivas, axustando a súa realización aos parámetros espazo-temporais e intentando manter o equilibrio postural.
5º	EF	5º-EFB.3.1.3 - Adapta as habilidades motrices básicas de manipulación de obxectos (lanzamento, recepción, golpeo etc.) a diferentes tipos de contornos e de actividades físico-deportivas e artístico-expresivas interiorizando e aplicando os xestos cos segmentos dominantes e iniciando a práctica cos non dominantes.
5º	EF	5º-EFB.3.1.4 - Aplica as habilidades motrices de xiro a diferentes tipos de contornos e de actividades físico-deportivas e artístico-expresivas tendo en conta os dous eixes corporais e os dous sentidos, e axustando a súa realización aos parámetros espazo-temporais e intentando manter o equilibrio postural.

5º	EF	5º-EFB.3.1.5 - Mantén o equilibrio en diferentes posicións e superficies.
5º	EF	5º-EFB.3.1.6 - Realiza actividades físicas e xogos no medio natural ou en contornos non habituais, adaptando as habilidades motrices á diversidade e incerteza procedente da contorno e ás súas posibilidades.
5º	EF	5º-EFB4.1.1 - Representa personaxes, situacións, ideas, sentimentos utilizando os recursos expresivos do corpo individualmente, en parellas ou en grupos.

5º	EF	5º-EFB4.1.2 - Representa ou expresa movementos a partir de estímulos rítmicos ou musicais, individualmente, en parellas ou grupos
5º	EF	5º-EFB4.1.3 - Coñece e leva a cabo bailes e danzas representativas da cultura galega e doutras culturas, seguindo unha coreografía básica.
5º	EF	5º-EFB4.1.4 - Constrúe e leva a cabo composicións grupais en interacción cos compañeiros e compañeiras utilizando os recursos expresivos do corpo e partindo de estímulos musicais ou plásticos.
5º	EF	5º-EFB4.2.1 - Identifica a capacidade física básica implicada de forma máis significativa nas actividades expresivas.
5º	EF	5º-EFB4.2.2 - Recoñece a importancia do desenvolvemento das capacidades físicas para a mellora das habilidades motrices implicadas nas actividades artístico-expresivas.
5º	EF	5º-EFB5.1.1 - Ten interese por mellorar as capacidades físicas.
5º	EF	5º-EFB5.1.2 - Relaciona os principais hábitos de alimentación coa actividade física (horarios de comidas, calidade/cantidade dos alimentos ingeridos etc.).
5º	EF	5º-EFB5.1.3 - Recoñece os efectos beneficiosos do exercicio físico para a saúde e os prexudiciais do sedentarismo, dunha dieta desequilibrada e do consumo de alcohol, tabaco e outras substancias..
5º	EF	5º-EFB5.1.4 - Adopta hábitos posturais axeitados na súa vida cotiá e na práctica da actividade física, recoñecendo a súa importancia para saúde.
5º	EF	5º-EFB5.1.5 - Realiza os quecementos de forma autónoma e sistemática.
5º	EF	5º-EFB5.2.1 - Mostra unha mellora global con respecto ao seu nivel de partida das capacidades físicas orientadas á saúde.
5º	EF	5º-EFB5.2.2 - Relaciona a frecuencia cardíaca e respiratoria, con distintas intensidades de esforzo.
5º	EF	5º-EFB5.2.3 - Comeza a adaptar a intensidade do seu esforzo ao tempo de duración da actividade.

5º	EF	5º-EFB5.3.1 - Explica as lesións e enfermidades deportivas máis comúns, así como as accións preventivas e os primeiros auxilios básicos.
5º	EF	5º-EFB6.1.1 - Utiliza os recursos adecuados para resolver situacións básicas de táctica individual e colectiva en diferentes situacións motrices.
5º	EF	5º-EFB6.1.2 - Realiza combinacións de habilidades motrices básicas axustándose a un obxectivo e a uns parámetros espazo-temporais.
5º	EF	5º-EFB6.2.1 - Recoñece as diferenzas, características entre xogos populares, deportes colectivos, deportes individuais e actividades na natureza.

5º	EF	5º-EFB6.2.2 - Recoñece a riqueza cultural, a historia e a orixe dos xogos e os deportes tradicionais de Galicia.
5º	EF	5º-EFB6.2.3 - Realiza distintos xogos e deportes tradicionais de Galicia respectando principios e regras destes.
5º	EF	5º-EFB6.3.1 - Identifica a capacidade física básica implicada de forma máis significativa nos exercicios.
5º	EF	5º-EFB6.3.2 - Recoñece a importancia do desenvolvemento das capacidades físicas para a mellora das habilidades motrices.
5º	EF	5º-EFB6.3.3 - Distingue en xogos e deportes individuais e colectivos estratexias de cooperación e de oposición.
5º	EF	5º-EFB6.3.4 - Describe os exercicios realizados, usando os termos e coñecementos que sobre o aparello locomotor se desenvolven na área de Ciencias da natureza.
5º	EF	5º-EFB6.4.1 - Faise responsable da eliminación dos residuos que se xeran as actividades no medio natural.
5º	EF	5º-EFB6.4.2 - Utiliza os espazos naturais respectando a flora e a fauna do lugar.
5º	EM	5º-EMB1.3.1 - Distingue e clasifica tipos de voces, e agrupacións vocais e corais.
5º	EM	5º-EMB1.3.2 - Identifica e describe variacións e contrastes de velocidade e intensidade tras a escoita de obras musicais.
5º	EM	5º-EMB1.4.1 - Procura e selecciona a información de xeito autónomo e con sentido crítico.
5º	EM	5º-EMB1.4.2 - Planifica o traballo respectando as ideas e as contribucións das demais persoas.

5º	EM	5º-EMB1.5.1 - Identifica de xeito visual e auditivo os instrumentos.
5º	EM	5º-EMB1.5.2 - Clasifica os instrumentos atendendo á súa forma de producir o son (aerófonos, cordófonos, membranófonos, idiófonos e electrófonos)
5º	EM	5º-EMB1.5.3 - Procura información, organízaa e preséntaa sobre a música e os instrumentos doutras culturas.
5º	EM	5º-EMB1.6.1 - Establece unha relación entre o que escoita e represéntao nun musicograma ou nunha partitura sinxela.
5º	EM	5º-EMB1.6.2 - Identifica as partes dunha peza musical sinxela, e representa graficamente a súa estrutura.

5º	EM	5º-EMB1.6.3 - Representa graficamente, con linguaxe convencional ou non, os trazos característicos da música escoitada.
5º	EM	5º-EMB2.1.1 - Coñece e utiliza a linguaxe musical tratada para a interpretación de obras.
5º	EM	5º-EMB2.1.2 - Traduce á linguaxe musical convencional melodías e ritmos.
5º	EM	5º-EMB2.1.3 - Interpreta pezas vocais e instrumentais sinxelas con distintos agrupamentos, con e sen acompañamento
5º	EM	5º-EMB2.1.4 - Fai avaliación da interpretación amosando interese e esforzo por mellorar
5º	EM	5º-EMB2.2.1 - Crea e representa mediante grafías convencionais e non convencionais os sons dunha obra musical sinxela, creada, individualmente ou en grupos no contexto da aula.
5º	EM	5º-EMB2.2.2 - Crea unha peza musical sinxela a partir da selección, a combinación e a organización dunha serie de elementos dados previamente, coñecidos ou manexados.
5º	EM	5º-EMB2.2.4 - Realiza acompañamentos sinxelos de cancións e melodías relacionadas coa propia cultura.
5º	EM	5º-EMB2.3.1 - Emprega instrumentos materiais e dispositivos electrónicos e informáticos para crear acompañamentos.
5º	EM	5º-EMB2.3.2 - Constrúe algún instrumento orixinal ou similar a un existente.
5º	EM	5º-EMB3.1.2 - Inventa e reproduce pequenas coreografías que corresponden coa forma interna dunha obra musical de forma sinxela binaria, ternaria e rondó.

5º	EM	5º-EMB3.3.1 - Planifica a coreografía de acordo coa estrutura musical dada.
5º	EM	5º-EMB3.3.4 - Amosa interese por mellorar o produto final, e fai unha avaliación crítica do resultado.
5º	EP	5º-EPB2.4.1 - Debuxa formas, figuras e elementos do contexto con dimensións, proporcións, cores e tamaños axeitados.
5º	LC	5º-LCB1.1.1 - Emprega a lingua oral e axusta os rexistros lingüísticos ao grao de formalidade dos contextos nos que produce o seu discurso: debates, exposicións planificadas, conversas.
5º	LC	5º-LCB1.1.2 - Expressa ideas, pensamentos, opinións, sentimentos e emocións con claridade.
5º	LC	5º-LCB1.1.3 - Aplica as normas sociocomunicativas: escoita activa, espera de quendas, participación respectuosa, adecuación á intervención da persoa interlocutora e normas básicas de cortesía.

5º	LC	5º-LCB1.3.2 - Participa activamente e con coherencia na secuencia das súas ideas en diversas situacións de comunicación: - diálogos -exposicións orais seguindo modelos e guiadas, con axuda, cando cumpra, das tecnoloxías da información e comunicación.
5º	LC	5º-LCB1.3.3 - Participa activamente nas tarefas de aula, cooperando en situación de aprendizaxe compartida.
5º	LC	5º-LCB1.5.1 - Comprende a de forma global a información xeral de textos orais de uso habitual, do ámbito escolar e social, identifica o tema e selecciona as ideas principais
5º	LC	5º-LCB1.5.2 - Recoñece a tipoloxía de textos orais atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos).
5º	LC	5º-LCB1.5.4 - Utiliza a información recollida para levar a cabo diversas actividades en situación de aprendizaxe individual ou colectivo.
5º	LC	5º-LCB1.6.1 - Reproduce de memoria breves textos literarios ou non literarios e propios, axeitados aos seus gustos e intereses..
5º	LC	5º-LCB1.7.1 - Elabora comprensiblemente textos orais do ámbito escolar e social e de diferente tipoloxía, seguindo unha secuencia lineal, adecuados ao nivel e imitando modelos
5º	LC	5º-LCB1.7.2 - Organiza e planifica o discurso axeitándose aos diferentes modos discursivos(narrar, expoñer, describir, informarse, dialogar)
5º	LC	5º-LCB1.8.1 - Emprega de xeito efectivo a linguaxe oral para comunicarse e aprender: escoita activa, recollida de datos, pregunta e repregunta, para obter información e verificar a comprensión.
5º	LC	5º-LCB1.8.2 - Participa en enquisas e entrevistas, asegurándose mediante preguntas adecuadas, da comprensión propia e por parte da persoa interlocutora.

5º	LC	5º-LCB1.8.3 - Participa en debates explicando as súas opinións e ideas, emitindo xuízos persoais fundamentados sobre os temas e coa profundidade propia da súa idade.
5º	LC	5º-LCB1.9.1 - Resume entrevistas, noticias e debates infantís? procedentes da radio, televisión e da internet.
5º	LC	5º-LCB1.9.3 - Realiza entrevistas e reportaxes sobre temas de interese, seguindo modelos.
5º	LC	5º-LCB2.1.3 - Comprende información global e específica en textos de diferente tipoloxía do ámbito escolar e social:
5º	LC	5º-LCB2.1.4 - Resume textos lidos de diferente tipoloxía e adecuados a súa idade, reflectindo a estrutura e destacando as ideas principais.
5º	LC	5º-LCB2.2.1 - Utiliza o título e as ilustracións para activar coñecementos previos sobre o tema, axudándose deles para acceder máis doadamente ao contido dun texto.
5º	LC	5º-LCB2.2.3 - Identifica as palabras clave dun texto.

5º	LC	5º-LCB2.2.4 - Formula hipóteses sobre o contido do texto a partir do título e das ilustracións e esquemas que o acompañan.
5º	LC	5º-LCB2.2.5 - Relaciona a información contida nos gráficos e ilustracións e a relaciona coa información que aparece no texto
5º	LC	5º-LCB2.2.6 - Interpreta mapas conceptuais sinxelos.
5º	LC	5º-LCB2.3.1 - Programa de xeito autónomo un tempo semanal para ler diferentes textos.
5º	LC	5º-LCB2.3.2 - Le voluntariamente en función dos seus gustos e finalidade persoal.
5º	LC	5º-LCB2.4.1 - Consulta na biblioteca diferentes fontes bibliográficas e textos de soporte informático para obter información para realizar traballos individuais ou en grupo.
5º	LC	5º-LCB2.4.2 - Localiza na biblioteca de aula e centro lecturas axeitadas ao seu gusto persoal e intereses, aplicando as normas básicas de funcionamento da mesma.
5º	LC	5º-LCB2.4.3 - Identifica o argumento de lecturas realizadas dando conta dalgunhas referencias bibliográficas: autor ou autora, xénero.
5º	LC	5º-LCB2.4.4 - Selecciona lecturas con criterio persoal e manifesta a súa opinión sobre os textos lidos.
5º	LC	5º-LCB2.6.1 - Identifica a intención comunicativa de textos xornalísticos e publicitarios. Diferenza entre información e publicidade.
5º	LC	5º-LCB2.7.1 - Utiliza as Tecnoloxías da Información e Comunicación para a procura e tratamento guiado da información.
5º	LC	5º-LCB3.1.1 - Escribe, en diferentes soportes, textos sinxelos propios da vida cotiá e do ámbito social e escolar, atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos): diarios, cartas, correos electrónicos, noticias, contos, folletos informativos e literarios, narracións, textos científicos, anuncios publicitarios, regulamentos, receitas, instrucións, normas...
5º	LC	5º-LCB3.1.2 - Escribe textos organizando as ideas con cohesión básica e respectando as normas gramaticais e ortográficas.
5º	LC	5º-LCB3.1.4 - Elabora un informe seguindo un guión establecido que supoña a procura, selección e organización da información de textos de carácter científico, xeográfico ou histórico.
5º	LC	5º-LCB3.1.5 - Presenta un informe, utilizando soporte papel e informático, sobre situacións sinxelas, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, Internet), seguindo un plan de traballo e expresando conclusións.
5º	LC	5º-LCB3.1.6 - Presenta os seus textos con caligrafía clara e limpeza.
5º	LC	5º-LCB3.3.3 - Emprega, de xeito guiado e seguindo modelos, estratexias de planificación, procura e selección da información: tomar notas, elaborar esquemas, guiños, borradores e mapas conceptuais.

5º	LC	5º-LCB3.3.4 - Redacta o texto e revisao para melloralo, utilizando borradores que amosan: a xeración e selección de ideas, a revisión ortográfica e da secuencia coherente do escrito.
5º	LC	5º-LCB3.3.5 - Aмосa na evolución dos seus escritos interese e esforzo por escribir correctamente de forma persoal.
5º	LC	5º-LCB3.4.1 - Utiliza habitualmente o dicionario, en diferentes soportes, no proceso de escritura.
5º	LC	5º-LCB3.5.1 - Elabora gráficas a partir de datos seleccionados e organizados procedentes de diferentes textos (libros de consulta, xornais, revistas etc.)
5º	LC	5º-LCB3.5.2 - Elabora con creatividade textos do seu interese: contos, anuncios, rimas, cancións, cómics, carteis? facendo ilustracións e buscando imaxes dixitais para facilita a súa comprensión ou mellorar a súa presentación.
5º	LC	5º-LCB3.7.1 - Usa con axuda Internet e as Tecnoloxías da Información e a Comunicación para escribir, presentar e ilustrar os textos, buscar información, crear táboas e gráficas
5º	LC	5º-LCB3.8.1 - Produce os textos establecidos no plan de escritura axeitados á súa idade e nivel.
5º	LC	5º-LCB4.3.1 - Coñece a estrutura do dicionario e úsao, en diferentes soportes para buscar o significado de calquera palabra (derivados, sinónimos etc.).
5º	LC	5º-LCB4.3.2 - Selecciona a acepción correcta segundo o contexto de entre as varias que lle ofrece o dicionario.
5º	LC	5º-LCB4.5.1 - Utiliza distintos programas educativos dixitais e outros recursos didácticos ao seu alcance e propios da súa idade, como apoio e reforzo da aprendizaxe.
5º	LC	5º-LCB5.2.2 - Interpreta a linguaxe figurada, en textos literarios.
5º	LC	5º-LCB5.4.1 - Crea sinxelos textos literarios (contos, poemas, cancións e sinxelas obras teatrais) a partir de pautas ou modelos dados.
5º	LC	5º-LCB5.5.1 - Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios axeitados á súa idade ou de produción propia.
5º	LC	5º-LCB5.5.2 - Memoriza e reproduce textos orais adecuados á súa idade: contos, poemas, cancións.
5º	LC	5º-LCB5.6.1 - Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios axeitados á súa idade.
5º	LG	5º-LG-B1.1.1 - Comprende as ideas principais dun texto oral sinxelo, procedentes da radio, da televisión ou de internet, identifica o tema e elabora un resumo.
5º	LG	5º-LGB1.10.1 - Aмосa respecto ás ideas dos e das demais e contribúe ao traballo en grupo.
5º	LG	5º-LGB1.11.1 - Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo.

- 5º LG 5º-LGB1.2.1 - Accede a documentos audiovisuais e dixitais, para obter, seleccionar e clasificar, con certa autonomía, a información relevante e necesaria para realizar traballos ou completar información, valorando os medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe.
- 5º LG 5º-LGB1.2.2 - Elabora textos orais sinxelos imitando modelos de calquera medio de comunicación.
- 5º LG 5º-LGB1.4.1 - Participa axeitadamente nunha conversa entre iguais, comprendendo o que di o interlocutor e intervindo coas propostas propias.
- 5º LG 5º-LGB1.4.2 - Sigue unha exposición da clase e extrae, de xeito global, as ideas máis destacadas.
- 5º LG 5º-LGB1.4.3 - Iníciase na elaboración de pequenas exposicións orais na aula adecuando o discurso ás diferentes necesidades comunicativas (narrar, describir e expoñer), utilizando o dicionario se é preciso.

5º	LG	5º-LGB1.4.4 - Participa activamente no traballo en grupo, así como nos debates.
5º	LG	5º-LGB1.6.1 - Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais.
5º	LG	5º-LGB1.6.5 - Participa na conversa formulando e contestando preguntas.
5º	LG	5º-LGB1.7.1 - Planifica e elabora un discurso oral coherente, sen contradicións nin repeticións innecesarias, utilizando un vocabulario adecuado á súa idade.
5º	LG	5º-LGB1.8.1 - Elabora textos sinxelos propios dos medios de comunicación.
5º	LG	5º-LGB1.9.1 - Utiliza a expresividade corporal: miradas e postura corporal para reforzar o sentido das súas producións orais.
5º	LG	5º-LGB2.1.3 - Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo, deducindo o significado de palabras e expresións polo contexto.
5º	LG	5º-LGB2.1.4 - Interpreta, personificacións, hipérboles, ironías e dobres sentidos en textos.
5º	LG	5º-LGB2.1.6 - Identifica o punto de vista do autor ou autora e diferencia, de maneira xeral, información, opinión e publicidade de carácter bastante evidente.
5º	LG	5º-LGB2.1.7 - Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos.
5º	LG	5º-LGB2.1.8 - Fai unha lectura rápida, selectiva ou integral en función das necesidades de cada momento.
5º	LG	5º-LGB2.10.1 - Aмосa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación

5º	LG	5º-LGB2.11.2 - Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas.
5º	LG	5º-LGB2.2.1 - Interpreta e comprende, de maneira xeral, a información de gráficos, esquemas sinxelos e ilustracións redundantes, relacionándoa co contido do texto que acompaña.
5º	LG	5º-LGB2.3.1 - Realiza o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo.
5º	LG	5º-LGB2.3.2 - Esquematiza as ideas dun texto sinxelo, indicando as ideas principais e secundarias.

5º	LG	5º-LGB2.3.3 - Realiza o resumo dun texto sinxelo.
5º	LG	5º-LGB2.4.1 - Deduce o posible contido dun texto sinxelo antes de lelo, axudándose do título e as ilustracións.
5º	LG	5º-LGB2.4.2 - Relé un texto e marca as palabras clave para acadar a comprensión integral, cando é preciso.
5º	LG	5º-LGB2.5.1 - Utiliza as tecnoloxías da información para localizar e seleccionar a información nun texto sinxelo adecuado á súa idade.
5º	LG	5º-LGB2.5.3 - Utiliza dicionarios dixitais para interpretar a información dun texto.
5º	LG	5º-LGB2.6.1 - Realiza diferentes tipos de lectura en función de cada texto: de investigación, de aprendizaxe, de gozo persoal ou de resolución de problemas.
5º	LG	5º-LGB2.7.1 - Descodifica con precisión e rapidez as palabras.
5º	LG	5º-LGB2.7.4 - Le en voz alta adaptándose ao interese do auditorio: gozar escoitando, obter nova información...
5º	LG	5º-LGB2.8.1 - Usa a biblioteca de aula con certa autonomía, para obter datos e informacións, e colabora no seu coidado e mellora.
5º	LG	5º-LGB2.8.2 - Usa a biblioteca de centro con certa autonomía, para obter datos e informacións, e colabora no seu coidado e mellora.
5º	LG	5º-LGB2.8.3 - Usa as bibliotecas virtuais, para obter datos e informacións, con certa autonomía.
5º	LG	5º-LGB2.9.1 - Aмосa interese pola conservación e organización dos seus libros físicos e/ou virtuais
5º	LG	5º-LGB3.1.1 - Planifica a elaboración do texto, antes de comezar a escribir, xerando ideas, seleccionando e estruturando a información, mediante notas, esquemas ou guións.

5º	LG	5º-LGB3.1.2 - Elabora o texto cunha estrutura definida, con coherencia e cohesionando, de maneira xeral, os enunciados.
5º	LG	5º-LGB3.1.3 - Utiliza os signos de puntuación (punto, coma, punto e coma, dous puntos, puntos suspensivos, signos de exclamación e interrogación).
5º	LG	5º-LGB3.1.5 - Escribe e presenta textos propios elaborando borradores.

5º	LG	5º-LGB3.1.6 - Usa o dicionario durante a elaboración de textos.
5º	LG	5º-LGB3.2.1 - Elabora, en diferentes soportes, textos propios da vida cotiá e académica, imitando modelos: cartas e correos electrónicos, mensaxes curtas, normas, notas e invitacións
5º	LG	5º-LGB3.2.2 - Redacta textos xornalísticos (noticias, crónicas, reportaxes, entrevistas) e (anuncios e carteis), imitando modelos publicitarios moi sinxelos.
5º	LG	5º-LGB3.2.3 - Crea diferentes tipos de textos (narrativos, expositivos, descritivos ou argumentativos) seguindo un guión establecido e adaptando a linguaxe ás características de cada xénero.
5º	LG	5º-LGB3.2.5 - Resume o contido de textos sinxelos propios do ámbito da vida persoal ou familiar ou dos medios de comunicación.
5º	LG	5º-LGB3.3.1 - Elabora textos escritos propios do ámbito académico (cuestionarios, resumos, descrições, explicacións...) para obter, organizar e comunicar información.
5º	LG	5º-LGB3.4.1 - Elabora textos sinxelos que combinan a linguaxe verbal e non verbal: carteis publicitarios, anuncios, cómic, contos, poemas, cancións e anécdotas.
5º	LG	5º-LGB3.4.2 - Escribe textos sinxelos de carácter creativo.
5º	LG	5º-LGB3.4.3 - Aprecio polos usos creativos da linguaxe.
5º	LG	5º-LGB3.5.1 - Busca e selecciona información en diferentes fontes e soportes dixitais.
5º	LG	5º-LGB3.5.2 - Emprega procesadores de textos con certa autonomía.
5º	LG	5º-LGB3.5.3 - Utiliza, habitualmente, correctores de textos.
5º	LG	5º-LGB3.7.1 - Coida a presentación dos textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas: marxes, disposición no papel, limpeza, calidade caligráfica, separación entre párrafos, interliñado? en calquera soporte.
5º	LG	5º-LGB4.1.1 - Recoñece as diferentes categorías gramaticais pola súa función na lingua: substantivo, artigo, pronome, adxectivo, adverbio, verbo e preposición.

5º	LG	5º-LGB4.1.2 - Conxuga e usa con corrección as formas verbais persoais e non persoais dos verbos.
5º	LG	5º-LGB4.1.3 - Diferencia as sílabas que conforman cada palabra, diferenciando a sílaba tónica das átonas.
5º	LG	5º-LGB4.1.4 - Identifica e clasifica os diferentes tipos de enunciado: declarativo, interrogativo, exclamativo, imperativo.
5º	LG	5º-LGB4.1.5 - Recoñece as oracións simples, comprende o seu significado, utiliza correctamente a concordancia de xénero e número e identifica o verbo e os seus complementos: o suxeito, así como os complementos do nome.
5º	LG	5º-LGB4.4.1 - Usa diversos conectores básicos entre oracións: causa, consecuencia, finalidade, contradición...
5º	LG	5º-LGB4.4.2 - Recoñece determinados procesos de cohesión nos textos: anáfora, sinónimos...
5º	LG	5º-LGB4.5.1 - Identifica, en oracións sinxelas, o papel semántico do suxeito..
5º	LG	5º-LGB4.5.2 - Recoñece se a oración é activa ou pasiva e é quen de facer a transformación dunha noutra.
5º	LG	5º-LGB4.6.1 - Transforma un texto sinxelo narrativo de estilo directo noutro de estilo indirecto.
5º	LG	5º-LGB4.7.1 - Usa axeitadamente o dicionario en papel ou dixital para buscar calquera palabra, seleccionando a acepción precisa segundo cada contexto e como consulta ortográfica.
5º	LG	5º-LGB4.7.2 - Recoñece e crea palabras derivadas (prefixación e sufixación) e compostas, identificando e formando familias de palabras.
5º	LG	5º-LGB4.7.3 - Recoñece e usa sinónimos, antónimos, homónimos, palabras polisémicas de uso frecuente, frases feitas, siglas e abreviaturas.
5º	LG	5º-LGB5.1.1 - Escoita, memoriza e reproduce textos procedentes da literatura popular oral galega (refráns, adiviñas, lendas, contos, poemas, conxuros, ditos,cantigas) e da literatura galega en xeral
5º	LG	5º-LGB5.3.3 - Identifica e emprega algunhas figuras literarias: comparacións, personificacións, hipérboles e xogos de palabras.
5º	MT	5º-MTB1.1.1 - Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais.
5º	MT	5º-MTB1.2.1 - Realiza estimacións sobre os resultados esperados e contrasta a súa validez valorando as vantaxes e os inconvenientes do seu uso.
5º	MT	5º-MTB1.3.1 - Distingue entre problemas e exercicios e aplica as estratexias idóneas para cada caso.

5º	MT	5º-MTB1.3.2 - Iníciase na formulación de preguntas e na busca de respostas apropiadas, tanto no estudo dos conceptos coma na resolución de problemas.
5º	MT	5º-MTB1.4.1 - Toma decisións nos procesos de resolucións de problemas valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.
5º	MT	5º-MTB1.5.1 - Iníciase na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolto, valorando as ideas claves, aprendendo para situacións futuras semellantes.
5º	MT	5º-MTB2.1.2 - Le, escribe e ordena en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.
5º	MT	5º-MTB2.2.1 - Interpreta en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.
5º	MT	5º-MTB2.4.3 - Estima e comproba resultados mediante diferentes estratexias.
5º	MT	5º-MTB2.6.1 - Emprega e automatiza algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións cotiás.
5º	MT	5º-MTB2.6.8 - Elabora e emprega estratexias de cálculo mental.
5º	MT	5º-MTB2.6.9 - Estima e redondea o resultado de un cálculo valorando a resposta.
5º	MT	5º-MTB2.7.1 - Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia do seu uso.
5º	MT	5º-MTB2.7.2 - Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas: revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e buscando outras formas de resolvelo.
5º	MT	5º-MTB3.1.1 - Estima lonxitudes, capacidades, masas e superficies; elixindo a unidade e os instrumentos máis axeitados para medir e expresar unha medida, explicando de forma oral o proceso seguido e a estratexia utilizada.
5º	MT	5º-MTB3.1.2 - Mide con instrumentos, utilizando estratexias e unidades convencionais e non convencionais, elixindo a unidade máis axeitada para a expresión dunha medida.
5º	MT	5º-MTB3.5.1 - Resolve problemas de medida, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios...), creando conxecturas, construíndo, argumentando? e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.
5º	MT	5º-MTB4.2.2 - Aplica os conceptos de perímetro e superficie de figuras para a realización de cálculos sobre planos e espazos reais e para interpretar situacións da vida diaria.
5º	MT	5º-MTB4.4.1 - Resolve problemas xeométricos que impliquen dominio dos contidos traballados, utilizando estratexias heurísticas de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando, e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.

5º	MT	5º-MTB4.4.2 - Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e propoñendo outras formas de resolvelo
5º	MT	5º-MTB5.1.1 - Aplica de forma intuitiva a situacións familiares as medidas de centralización: a media aritmética, a moda e o rango.
5º	MT	5º-MTB5.1.2 - Realiza e interpreta gráficos moi sinxelos: diagramas de barras, poligonais e sectoriais, con datos obtidos de situacións moi próximas.
5º	MT	5º-MTB5.2.1 - Realiza análise crítica e argumentada sobre as informacións que se presentan mediante gráficas estatísticas.
5º	MT	5º-MTB5.3.2 - Realiza conxecturas e estimacións sobre algúns xogos (moedas, dados, cartas, loterías?).
5º	MT	5º-MTB5.4.1 - Resolve problemas que impliquen dominio dos contidos propios da estatística e probabilidade, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios?), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as consecuencias destas e a conveniencia da súa utilización.
5º	MT	5º-MTB5.4.2 - Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e propoñendo outras formas de resolvelo.
5º	PLE	5º-PLEB1.3 - Identifica a información máis relevante en interaccións orais nas que participa que traten sobre temas familiares procedentes de diferentes medios de comunicación e da Internet.
5º	PLE	5º-PLEB2.8 - Comeza a utilizar correctamente e progresivamente aspectos fonéticos básicos, do ritmo, da acentuación e da entoación da lingua estranxeira para a produción de textos orais comprensibles.
5º	PLE	5º-PLEB3.4 - Emprega algunhas estratexias básicas para a comprensión lectora
5º	PLE	5º-PLEB3.6 - Formula hipóteses sinxelas a partir de elementos icónicos e títulos que o acompañan e compróbaas.
5º	PLE	5º-PLEB3.7 - Valora a lingua escrita como medio de comunicación.
5º	PLE	5º-PLEB4.6 - Produce mensaxes escritas breves: notas e avisos, instrucións ou normas, cartas, felicitacións, carteis, folletos, cómics o descrições de lugares, gustos ou afeccións)
5º	PLE	5º-PLEB4.7 - Produce textos escritos significativos, en soporte papel ou dixital, de forma individual ou en parella seguindo o modelo traballado (elaboración dunha enquisa, SMS, correspondencia persoal simple en soporte papel ou dixital falando de si mesmo/a e da súa contorna inmediata ?).
5º	PLE	5º-PLEB4.8 - Uso do dicionario bilingüe e doutros materiais de consulta para a elaboración de textos.
5º	PLE	5º-PLEB5.1 - Identifica aspectos básicos da vida cotiá dos países onde se fala a lingua estranxeira (horarios, comidas, festividadeas?) e compáraos cos propios, amosando unha actitude de apertura cara ao diferente.

5º	PLE	5º-PLEB5.12 - Memoriza rutinas lingüísticas coñecidas para desenvolverse nas interaccións dentro e fóra da aula.
5º	PLE	5º-PLEB5.14 - Comprende e usa adecuadamente o vocabulario necesario para participar nas interaccións de aula ou fora da aula, ler textos próximos á súa idade e escribir con léxico traballado previamente.
5º	PLE	5º-PLEB5.15 - Compara aspectos lingüísticos e culturais das línguas que coñece para mellorar na súa aprendizaxe e lograr unha competencia integrada a través de producións audiovisuais ou multimedia e de manifestacións artísticas
5º	PLE	5º-PLEB5.2(bis) - Participa en actividades de aprendizaxe individuais e colectivas, respecta as ideas dos e das demais e contribúe ó traballo en grupo
5º	PLE	5º-PLEB5.3 - Inicia e remata as interaccións adecuadamente.
5º	PLE	5º-PLEB5.4 - Pregunta e responde de xeito comprensible en actividades de aprendizaxe en distintos contextos
5º	PLE	5º-PLEB5.6 - Expresa, identifica e distingue actividades variadas de rutina, lecer?
5º	PLE	5º-PLEB5.7 - Describe unha escena sinxela dicindo o que hai nela, compara dúas ilustracións e identifica as diferenzas, entre outras.
5º	PLE	5º-PLEB5.8 - Describe con máis detalle o seu aspecto físico, gustos, afeccións? de si mesmo/a e doutra persoa.
5º	PLE	5º-PLEB5.9 - Expresa e distingue as indicacións para chegar a un lugar, así como as instrucións dentro e fóra da aula.
5º	VSC	5º-VSCB1.2.1 - Utiliza, de xeito guiado, estratexias de reestruturación cognitiva.
5º	VSC	5º-VSCB1.3.2 - Realiza unha autoavaliación responsable da execución das tarefas, expresando propostas de mellora.
5º	VSC	5º-VSCB2.1.2 - Emprega a comunicación verbal en relación coa non verbal en exposicións orais e debates.
5º	VSC	5º-VSCB2.2.3 - Colabora en proxectos grupais escoitando activamente, demostrando interese polas outras persoas.
5º	VSC	5º-VSCB2.8.4 - Expón en historias creativas as características da relación da amizade.
5º	VSC	5º-VSCB3.13.2 - Investiga criticamente a intervención humana no medio ambiente e comunica os resultados.
5º	VSC	5º-VSCB3.15.3 - Investiga sobre as principais causas dos accidentes de tráfico coa axuda das novas tecnoloxías.

5º	VSC	5º-VSCB3.16.1 - Desenvolve proxectos relacionados coas principais causas dos accidentes de tráfico, sobre os que se informa en diferentes medios de comunicación.
5º	VSC	5º-VSCB3.2.1 - Amona boa disposición para ofrecer e recibir axuda para a aprendizaxe.
5º	VSC	5º-VSCB3.2.2 - Recorre ás estratexias de axuda entre iguais.
5º	VSC	5º-VSCB3.5.1 - Razona o sentido da responsabilidade social e da xustiza social.

PERFIL COMPETENCIAL		
Competencia Clave:		Competencia Dixital
Nivel	Área	Estándares
5º	CN	5º-CNB1.1.1 - Busca, selecciona e organiza información concreta e relevante, analízala, obtén conclusións, elabora informes e comunica os resultados en diferentes soportes.
5º	CN	5º-CNB1.1.3 - Emprega de forma autónoma o tratamento de textos (axuste de páxina, inserción de ilustracións ou notas etc.).
5º	CN	5º-CNB1.1.5 - Efectúa búsquedas guiadas de información na rede.
5º	CN	5º-CNB1.1.6 - Coñece e aplica estratexias de acceso e traballo na rede.
5º	CN	5º-CNB1.3.2 - Coñece e emprega as normas de uso e de seguridade dos instrumentos, dos materiais de traballo e das tecnoloxías da información e comunicación.
5º	CN	5º-CNB1.3.3 - Utiliza algúns recursos ao seu alcance proporcionados polas tecnoloxías da información para comunicarse e colaborar.
5º	CN	5º-CNB1.4.2 - Presenta un informe, de forma oral ou escrita, empregando soportes variados, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, internet) cando traballa de forma individual ou en equipo na realización de proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións.
5º	CN	5º-CNB3.3.5 - Observa e rexistra algún proceso asociado á vida dos seres vivos, utiliza os instrumentos e os medios audiovisuais e tecnolóxicos apropiados e comunica de xeito oral e escrito os resultados.
5º	CN	5º-CNB4.4.1 - Realiza experiencias sinxelas, en equipo, sobre reaccións químicas habituais na vida cotiá; formular problemas, enunciar hipóteses, seleccionar o material necesario, extraer conclusións e comunicar os resultados en diferentes soportes.
5º	CS	5º-CSB1.1.1 - Busca información (empregando as TIC e outras fontes directas e indirectas), selecciona a información relevante, a organiza, analiza, obtén conclusións sinxelas e as comunica oralmente e/ou por escrito.

5º	CS	5º-CSB1.3.3 - Analiza informacións relacionadas coa área e manexa imaxes, táboas, gráficos, esquemas, resumos e as tecnoloxías da información e a comunicación.
5º	EF	5º-EFB.1.2.1 - Utiliza as novas tecnoloxías para localizar e extraer a información que se lle solicita.
5º	EF	5º-EFB.1.2.2 - Presenta os seus traballos atendendo ás pautas proporcionadas, con orde, estrutura e limpeza e utilizando programas de presentación.

5º	EM	5º-EMB1.4.1 - Procura e selecciona a información de xeito autónomo e con sentido crítico.
5º	EM	5º-EMB1.4.3 - Expón a información de maneira clara, limpa e ordenada, en varios soportes.
5º	EM	5º-EMB1.7.2 - Expón a información recollida de xeito ordenado, e achega evidencias do traballo realizado.
5º	EM	5º-EMB2.3.1 - Emprega instrumentos materiais e dispositivos electrónicos e informáticos para crear acompañamentos.
5º	EP	5º-EPB2.7.1 - Emprega as novas tecnoloxías para se iniciar no deseño dixital, no tratamento de imaxes ou na animación.
5º	LC	5º-LCB1.3.2 - Participa activamente e con coherencia na secuencia das súas ideas en diversas situacións de comunicación: - diálogos -exposicións orais seguindo modelos e guiadas, con axuda, cando cumpra, das tecnoloxías da información e comunicación.
5º	LC	5º-LCB1.9.1 - Resume entrevistas, noticias e debates infantís? procedentes da radio, televisión e da internet.
5º	LC	5º-LCB2.4.1 - Consulta na biblioteca diferentes fontes bibliográficas e textos de soporte informático para obter información para realizar traballos individuais ou en grupo.
5º	LC	5º-LCB2.4.2 - Localiza na biblioteca de aula e centro lecturas axeitadas ao seu gusto persoal e intereses, aplicando as normas básicas de funcionamento da mesma.
5º	LC	5º-LCB2.7.1 - Utiliza as Tecnoloxías da Información e Comunicación para a procura e tratamento guiado da información.
5º	LC	5º-LCB3.1.1 - Escribe, en diferentes soportes, textos sinxelos propios da vida cotiá e do ámbito social e escolar, atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos): diarios, cartas, correos electrónicos, noticias, contos, folletos informativos e literarios, narracións, textos científicos, anuncios publicitarios, regulamentos, receitas, instrucións, normas...
5º	LC	5º-LCB3.1.4 - Elabora un informe seguindo un guión establecido que supoña a procura, selección e organización da información de textos de carácter científico, xeográfico ou histórico.
5º	LC	5º-LCB3.1.5 - Presenta un informe, utilizando soporte papel e informático, sobre situacións sinxelas, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, Internet), seguindo un plan de traballo e expresando conclusións.

5º	LC	5º-LCB3.3.3 - Emprega, de xeito guiado e seguindo modelos, estratexias de planificación, procura e selección da información: tomar notas, elaborar esquemas, guións, borradores e mapas conceptuais.
5º	LC	5º-LCB3.5.2 - Elabora con creatividade textos do seu interese: contos, anuncios, rimas, cancións, cómics, carteis?facendo ilustracións e buscando imaxes dixitais para facilita a súa comprensión ou mellorar a súa presentación.
5º	LC	5º-LCB3.7.1 - Usa con axuda Internet e as Tecnoloxías da Información e a Comunicación para escribir, presentar e ilustrar os textos, buscar información, crear táboas e gráficas
5º	LC	5º-LCB4.5.1 - Utiliza distintos programas educativos dixitais e outros recursos didácticos ao seu alcance e propios da súa idade, como apoio e reforzo da aprendizaxe.
5º	LG	5º-LGB1.2.1 - Accede a documentos audiovisuais e dixitais, para obter, seleccionar e clasificar, con certa autonomía, a información relevante e necesaria para realizar traballos ou completar información, valorando os medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe.
5º	LG	5º-LGB1.2.2 - Elabora textos orais sinxelos imitando modelos de calquera medio de comunicación.
5º	LG	5º-LGB1.8.1 - Elabora textos sinxelos propios dos medios de comunicación.
5º	LG	5º-LGB2.1.1 - Comprende a información relevante de textos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións cotiás.
5º	LG	5º-LGB2.5.1 - Utiliza as tecnoloxías da información para localizar e seleccionar a información nun texto sinxelo adecuado á súa idade.
5º	LG	5º-LGB2.5.2 - Utiliza as tecnoloxías da información para organizar a información dun texto sinxelo adecuado á súa idade.
5º	LG	5º-LGB2.5.3 - Utiliza dicionarios dixitais para interpretar a información dun texto.
5º	LG	5º-LGB2.8.3 - Usa as bibliotecas virtuais, para obter datos e informacións, con certa autonomía.
5º	LG	5º-LGB3.2.1 - Elabora, en diferentes soportes, textos propios da vida cotiá e académica, imitando modelos: cartas e correos electrónicos, mensaxes curtas, normas, notas e invitacións
5º	LG	5º-LGB3.5.1 - Busca e selecciona información en diferentes fontes e soportes dixitais.
5º	LG	5º-LGB3.5.2 - Emprega procesadores de textos con certa autonomía.
5º	LG	5º-LGB3.5.3 - Utiliza, habitualmente, correctores de textos.
5º	LG	5º-LGB3.5.4 - Utiliza as TIC, con certa autonomía, para realizar presentacións elementais

5º	LG	5º-LGB3.6.1 - Usa recursos gráficos e paratextuais para facilitar a comprensión dos textos e ilustralos de maneira creativa.
5º	LG	5º-LGB3.7.1 - Coida a presentación dos textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas: marxes, disposición no papel, limpeza, calidade caligráfica, separación entre parágrafos, interliñado? en calquera soporte.
5º	LG	5º-LGB4.7.1 - Usa axeitadamente o dicionario en papel ou dixital para buscar calquera palabra, seleccionando a acepción precisa segundo cada contexto e como consulta ortográfica.
5º	LG	5º-LGB5.2.1 - Le en silencio obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes.
5º	LG	5º-LGB5.2.2 - Le en voz alta obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes.
5º	PLE	5º-PLEB1.3 - Identifica a información máis relevante en interaccións orais nas que participa que traten sobre temas familiares procedentes de diferentes medios de comunicación e da Internet.
5º	PLE	5º-PLEB2.4 - Produce textos orais propios, sinxelos e breves (p.e. cancións, conversas telefónicas, dramatizacións) utilizando distintos soportes multimedia.
5º	PLE	5º-PLEB3.2 - Comprende a idea principal dun texto escrito sinxelo, con apoio visual, procedente dos medios de comunicación adaptados á súa competencia lingüística e acorde coa súa idade.
5º	PLE	5º-PLEB4.4 - Amosa interese polo uso guiado das TIC para producir textos e presentacións e transmitir información escrita.
5º	REC	5º-REC-B1.1.1 - Localiza, a través de diversas fontes, biografías que mostran o desexo do ser humano do ben. Comparte cos seus compañeiros os trazos máis significativos.
5º	REC	5º-REC-B3.3.2 - Reconstrúe utilizando as TIC os encontros co Resucitado que describen os relatos evanxélicos.
5º	VSC	5º-VSCB2.8.4 - Expón en historias creativas as características da relación da amizade.
5º	VSC	5º-VSCB3.14.1 - Realiza un uso ético das novas tecnoloxías.
5º	VSC	5º-VSCB3.14.2 - Coñece o emprego seguro das novas tecnoloxías.
5º	VSC	5º-VSCB3.15.2 - Analiza información na prensa en relación cos accidentes de tráfico.
5º	VSC	5º-VSCB3.15.3 - Investiga sobre as principais causas dos accidentes de tráfico coa axuda das novas tecnoloxías.
5º	VSC	5º-VSCB3.15.4 - Explica as consecuencias de diferentes accidentes de tráfico.

PERFIL COMPETENCIAL

Competencia Clave:		Conciencia e expresións culturais
Nivel	Área	Estándares
5º	CN	5º-CNB5.2.3 - Coñece e explica algúns dos avances da ciencia no fogar e na vida cotiá, na medicina, na cultura e no lecer, na arte, na música, no cine e no deporte e nas tecnoloxías da información e a comunicación.
5º	CS	5º-CSB4.1.1 - Identifica a idea de idade da historia e data a Idade Media e Moderna, asociándoas aos feitos que marcan os seus inicios e finais.
5º	CS	5º-CSB4.2.1 - Coñece algunhas fontes da historia representativas de cada unha das idades da historia, facendo fincapé na Idade Contemporánea.
5º	CS	5º-CSB4.3.1 - Usa diferentes técnicas para localizar no tempo e no espazo feitos do pasado, percibindo a duración, a simultaneidade e as relacións entre os acontecementos.
5º	CS	5º-CSB4.4.1 - Sitúa nunha liña do tempo as etapas históricas máis importantes da Idade Media e Idade Moderna en España.
5º	CS	5º-CSB4.4.2 - Identifica e localiza no tempo e no espazo os feitos fundamentais da historia medieval e moderna de España, describindo as principais características de cada unha delas
5º	CS	5º-CSB4.4.3 - Explica aspectos relacionados coa forma de vida e organización social de España das distintas épocas históricas estudadas
5º	CS	5º-CSB4.4.4 - Describe en orde cronolóxica os principais movementos artísticos e culturais da Idade Media e da Idade Moderna en España citando aos seus representantes máis significativos.
5º	CS	5º-CSB4.4.5 - Identifica as características distintivas das culturas que conviviron nos reinos peninsulares durante a Idade Media describindo a evolución política e os distintos modelos sociais.
5º	CS	5º-CSB4.4.6 - Explica as características da Idade Moderna e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia neste período de tempo (Monarquía dos Austrias, s. XVI-XVII. Os Borbóns, s. XVIII).
5º	CS	5º-CSB4.5.1 - Identifica, valora e respecta o patrimonio natural, histórico, cultural e artístico e asume as responsabilidades que supón a súa conservación e mellora.
5º	CS	5º-CSB4.6.1 - Aprecia a herdanza cultural a escala local e nacional como a riqueza compartida que hai que coñecer, preservar e coidar.
5º	EF	5º-EFB.1.3.2 - Demostra autonomía e confianza en diferentes situacións, resolvendo problemas motores con espontaneidade e creatividade.
5º	EF	5º-EFB.3.1.1 - Realiza desprazamentos adaptándose a diferentes tipos de contornos e de actividades físico-deportivas e artístico-expresivas axustándose a parámetros espazo-temporais e intentando manter o equilibrio postural.

5º	EF	5º-EFB.3.1.2 - Realiza a habilidade motriz básica de salto adaptándose a diferentes tipos de contornos e de actividades físico-deportivas e artístico-expresivas, axustando a súa realización aos parámetros espazo-temporais e intentando manter o equilibrio postural.
5º	EF	5º-EFB.3.1.3 - Adapta as habilidades motrices básicas de manipulación de obxectos (lanzamento, recepción, golpeo etc.) a diferentes tipos de contornos e de actividades físico-deportivas e artístico-expresivas interiorizando e aplicando os xestos cos segmentos dominantes e iniciando a práctica cos non dominantes.
5º	EF	5º-EFB4.1.1 - Representa personaxes, situacións, ideas, sentimentos utilizando os recursos expresivos do corpo individualmente, en parellas ou en grupos.
5º	EF	5º-EFB4.1.2 - Representa ou expresa movementos a partir de estímulos rítmicos ou musicais, individualmente, en parellas ou grupos
5º	EF	5º-EFB4.1.3 - Coñece e leva a cabo bailes e danzas representativas da cultura galega e doutras culturas, seguindo unha coreografía básica.
5º	EF	5º-EFB4.1.4 - Constrúe e leva a cabo composicións grupais en interacción cos compañeiros e compañeiras utilizando os recursos expresivos do corpo e partindo de estímulos musicais ou plásticos.
5º	EF	5º-EFB6.2.2 - Recoñece a riqueza cultural, a historia e a orixe dos xogos e os deportes tradicionais de Galicia.
5º	EF	5º-EFB6.2.3 - Realiza distintos xogos e deportes tradicionais de Galicia respectando principios e regras destes.
5º	EM	5º-EMB1.1.1 - Expresa as súas apreciacións persoais sobre o feito artístico musical.
5º	EM	5º-EMB1.1.2 - Manifesta as sensacións, as impresións e os sentimentos que lle provoca a audición dunha peza musical.
5º	EM	5º-EMB1.2.1 - Describe e dá información salientable sobre elementos da linguaxe musical presentes nas manifestacións musicais e nos sons do contexto.
5º	EM	5º-EMB1.3.1 - Distingue e clasifica tipos de voces, e agrupacións vocais e corais.
5º	EM	5º-EMB1.3.2 - Identifica e describe variacións e contrastes de velocidade e intensidade tras a escoita de obras musicais.
5º	EM	5º-EMB1.3.3 - Identifica, clasifica e completa os compases traballados.
5º	EM	5º-EMB1.3.4 - Identifica e utiliza correctamente os elementos da linguaxe musical traballados.
5º	EM	5º-EMB1.5.1 - Identifica de xeito visual e auditivo os instrumentos.

5º	EM	5º-EMB1.5.2 - Clasifica os instrumentos atendendo á súa forma de producir o son (aerófonos, cordófonos, membranófonos, idiófonos e electrófonos)
5º	EM	5º-EMB1.5.3 - Procura información, organízaa e preséntaa sobre a música e os instrumentos doutras culturas.
5º	EM	5º-EMB1.6.1 - Establece unha relación entre o que escoita e represéntao nun musicograma ou nunha partitura sinxela.
5º	EM	5º-EMB1.6.2 - Identifica as partes dunha peza musical sinxela, e representa graficamente a súa estrutura.
5º	EM	5º-EMB1.6.3 - Representa graficamente, con linguaxe convencional ou non, os trazos característicos da música escoitada.
5º	EM	5º-EMB1.7.1 - Identifica as manifestacións artísticas propias de Galicia.
5º	EM	5º-EMB2.1.1 - Coñece e utiliza a linguaxe musical tratada para a interpretación de obras.
5º	EM	5º-EMB2.1.2 - Traduce á linguaxe musical convencional melodías e ritmos.
5º	EM	5º-EMB2.1.3 - Interpreta pezas vocais e instrumentais sinxelas con distintos agrupamentos, con e sen acompañamento
5º	EM	5º-EMB2.2.1 - Crea e representa mediante grafías convencionais e non convencionais os sons dunha obra musical sinxela, creada, individualmente ou en grupos no contexto da aula.
5º	EM	5º-EMB2.2.2 - Crea unha peza musical sinxela a partir da selección, a combinación e a organización dunha serie de elementos dados previamente, coñecidos ou manexados.
5º	EM	5º-EMB2.2.4 - Realiza acompañamentos sinxelos de cancións e melodías relacionadas coa propia cultura.
5º	EM	5º-EMB2.3.1 - Emprega instrumentos materiais e dispositivos electrónicos e informáticos para crear acompañamentos.
5º	EM	5º-EMB2.3.2 - Constrúe algún instrumento orixinal ou similar a un existente.
5º	EM	5º-EMB3.1.1 - Identifica e utiliza o corpo como instrumento para a expresión de sentimentos e emocións, e como forma de interacción social.
5º	EM	5º-EMB3.1.2 - Inventa e reproduce pequenas coreografías que corresponden coa forma interna dunha obra musical de forma sinxela binaria, ternaria e rondó.
5º	EM	5º-EMB3.2.1 - Controla a postura e a coordinación coa música cando interpreta danzas.

5º	EM	5º-EMB3.2.2 - Coñece e identifica danzas de diferentes lugares e culturas, e valora a súa achega ao patrimonio artístico e cultural.
5º	EM	5º-EMB3.2.3 - Reproduce e goza interpretando danzas tradicionais galegas e doutras culturas.
5º	EP	5º-EPB1.1.1 - Recoñece as imaxes fixas e en movemento e clasifícaa
5º	EP	5º-EPB1.1.2 - Debuxa aspectos da vida cotiá.
5º	EP	5º-EPB1.2.1 - Identifica os recursos e os materiais utilizados para elaborar unha obra.
5º	EP	5º-EPB1.2.2 - Analiza as posibilidades de materiais, texturas, formas e cores aplicadas sobre diferentes soportes.
5º	EP	5º-EPB1.3.1 - Coñece a evolución da fotografía desde o branco/negro á cor, do formato papel ao dixital, e valora as posibilidades que proporciona a tecnoloxía.
5º	EP	5º-EPB1.3.2 - Realiza fotografías utilizando medios tecnolóxicos, analizando, a posteriori, se o encadre é o máis axeitado para o propósito inicial.
5º	EP	5º-EPB1.3.2 - Recoñece os diferentes temas da fotografía.
5º	EP	5º-EPB2.1.1 - Realiza composicións que transmitan emocións e sensacións básicas, utilizando distintos elementos e recursos para os axustar ás necesidades.
5º	EP	5º-EPB2.1.2 - Busca un cartel e confecciona o seu propio anuncio.
5º	EP	5º-EPB2.2.1 - Confecciona planos, e mapas simples coa axuda das ferramentas básicas, individualmente e en grupo.
5º	EP	5º-EPB2.2.2 - Utiliza e manexa os elementos que estruturan o espazo gráfico (cuadrícula).
5º	EP	5º-EPB2.3.1 - Representa con claroscuro a sensación espacial de composicións volumétricas.
5º	EP	5º-EPB2.3.2 - Experimenta coa superposición de planos para crear volume.
5º	EP	5º-EPB2.3.3 - Utiliza a liña horizontal como elemento expresivo para proporcionar sensación de profundidade.
5º	EP	5º-EPB2.3.4 - Combina e analiza as cores para as utilizar correctamente na composición.

5º	EP	5º-EPB2.3.5 - Aproveita a diferenza das texturas achegadas polos lapis de cores e as ceras.
5º	EP	5º-EPB2.3.6 - Constrúe obxectos tridimensionais.
5º	EP	5º-EPB2.4.1 - Debuxa formas, figuras e elementos do contexto con dimensións, proporcións, cores e tamaños axeitados.
5º	EP	5º-EPB2.4.2 - Organiza os espazos das súas producións bidimensionais, utilizando conceptos básicos de composición, equilibrio e proporción
5º	EP	5º-EPB2.4.3 - Analiza e compara as texturas naturais e artificiais, así como as texturas visuais e táctiles, sendo capaz de realizar traballos artísticos utilizando estes coñecementos.
5º	EP	5º-EPB2.4.4 - Distingue o tema ou xénero de obras plásticas.
5º	EP	5º-EPB2.4.5 - Realiza imaxes humanas, animais e casas, partindo dun bosquexo.
5º	EP	5º-EPB2.5.1 - Valora os elementos e os recursos empregados para conseguir o efecto que máis se axuste ao resultado final.
5º	EP	5º-EPB2.6.1 - Completa e realiza os debuxos utilizando os coñecementos aprendidos
5º	EP	5º-EPB2.6.2 - Presenta as tarefas con orde e limpeza respectando as normas e indicacións establecidas.
5º	EP	5º-EPB2.6.3 - Aмосa interese polo traballo e a aplicación, apreciando a correcta realización dos exercicios e actividades.
5º	EP	5º-EPB2.7.1 - Emprega as novas tecnoloxías para se iniciar no deseño dixital, no tratamento de imaxes ou na animación.
5º	EP	5º-EPB3.1.1 - Coñece e usa as principais ferramentas básicas do debuxo xeométrico (regra, escuadro, cartabón, semicírculo etc.)
5º	EP	5º-EPB3.1.2 - Utiliza o trazado de rectas paralelas.
5º	EP	5º-EPB3.1.3 - Traza ángulos rectos, de 30 e de 60 graos utilizando as ferramentas básicas.
5º	EP	5º-EPB3.1.4 - Manexa os efectos visuais da perspectiva para debuxar triángulos e cuadriláteros.
5º	EP	5º-EPB3.1.5 - Representa e aplica adecuadamente o eixe de simetría.

5º	EP	5º-EPB3.1.6 - Representa formas xeométricas con precisión e coa axuda da cuadrícula e as ferramentas básicas.
5º	LC	5º-LCB1.6.1 - Reproduce de memoria breves textos literarios ou non literarios e propios, axeitados aos seus gustos e intereses..
5º	LC	5º-LCB3.1.4 - Elabora un informe seguindo un guión establecido que supoña a procura, selección e organización da información de textos de carácter científico, xeográfico ou histórico.
5º	LC	5º-LCB5.1.1 - Valora e recoñece as características fundamentais de textos literarios narrativos, poéticos e dramáticos.
5º	LC	5º-LCB5.2.1 - Realiza lecturas guiadas de textos narrativos de tradición oral, literatura infantil, adaptacións de obras clásicas e literatura actual.
5º	LC	5º-LCB5.3.1 - Distingue algúns recursos retóricos e métricos básicos propios dos poemas.
5º	LC	5º-LCB5.3.2 - Utiliza comparacións, metáforas, aumentativos, diminutivos e sinónimos en textos literarios.
5º	LC	5º-LCB5.4.1 - Crea sinxelos textos literarios (contos, poemas, cancións e sinxelas obras teatrais) a partir de pautas ou modelos dados.
5º	LC	5º-LCB5.5.1 - Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios axeitados á súa idade ou de produción propia.
5º	LC	5º-LCB5.5.2 - Memoriza e reproduce textos orais adecuados á súa idade: contos, poemas, cancións.
5º	LC	5º-LCB5.6.1 - Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios axeitados á súa idade.
5º	LC	5º-LCB5.7.1 - Valora a literatura en calquera lingua, especialmente en lingua galega, como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal.
5º	LG	5º-LG-B5.7.1 - Aмосa curiosidade por coñecer outras costumes e formas de relación social, respectando e valorando a diversidade cultural.

5º	LG	5º-LGB1.11.1 - Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo.
5º	LG	5º-LGB1.13.1 - Recoñece textos orais sinxelos pertencentes a diferentes variedades dialectais moi evidentes da lingua galega.
5º	LG	5º-LGB1.13.2 - Valora as diferenzas dialectais orais da lingua galega como un símbolo de riqueza lingüística e cultural e o estándar como variante unificadora.
5º	LG	5º-LGB1.14.1 - Identifica a lingua galega oral con calquera contexto profesional: sanidade, educación, medios de comunicación...

5º	LG	5º-LGB1.14.2 - Recoñece a validez da lingua galega para conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas.
5º	LG	5º-LGB1.6.2 - Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais e é consciente da posibilidade de empregar a lingua galega en calquera intercambio oral dentro da escola ou fóra dela.
5º	LG	5º-LGB1.6.3 - Emprega unha postura e xestualidade adaptada ao discurso, para reforzalo e facilitar a súa comprensión.
5º	LG	5º-LGB1.6.4 - Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume.
5º	LG	5º-LGB1.6.5 - Participa na conversa formulando e contestando preguntas.
5º	LG	5º-LGB1.7.4 - Amosa un discurso oral fluído, claro, cunha pronuncia e entoación axeitada e propia da lingua galega.
5º	LG	5º-LGB1.9.1 - Utiliza a expresividade corporal: miradas e postura corporal para reforzar o sentido das súas producións orais.
5º	LG	5º-LGB2.10.1 - Amosa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación
5º	LG	5º-LGB2.12.1 - Identifica, de maneira global, as diferenzas lingüísticas, bastante evidentes, das variedades da lingua galega.
5º	LG	5º-LGB2.12.2 - Valora a variedade interna da lingua como símbolo de riqueza lingüística e cultural, así como o estándar como variante unificadora.
5º	LG	5º-LGB3.1.4 - Aplica, de maneira xeral, a norma lingüística: ortografía, acentuación, léxico, morfosintaxe e usa, habitualmente, unha linguaxe non sexista.
5º	LG	5º-LGB3.2.2 - Redacta textos xornalísticos (noticias, crónicas, reportaxes, entrevistas) e (anuncios e carteis), imitando modelos publicitarios moi sinxelos.

5º	LG	5º-LGB3.2.4 - Escribe textos coherentes e empregando algúns elementos básicos de cohesión, usando o rexistro adecuado.
5º	LG	5º-LGB3.4.1 - Elabora textos sinxelos que combinan a linguaxe verbal e non verbal: carteis publicitarios, anuncios, cómic, contos, poemas, cancións e anécdotas.
5º	LG	5º-LGB4.2.1 - Aplica xeralmente as normas de acentuación xerais e de acentuación diacrítica e aprecia o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas.
5º	LG	5º-LGB4.2.2 - Coñece e utiliza as normas ortográficas, aplicándoas nas súas producións escritas con especial atención nas regras do h, b/v, c/cc, s/x, ll/i/x.
5º	LG	5º-LGB4.3.3 - Respecta, de xeito xeral, as normas morfosintácticas de colocación do pronome átono.

5º	LG	5º-LGB4.8.1 - Coñece, de xeito xeral, as características máis relevantes (históricas, socioculturais...) da lingua galega.
5º	LG	5º-LGB4.8.2 - Identifica e valora a lingua galega dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa.
5º	LG	5º-LGB4.9.1 - Recoñece, de forma xeral, e evita as interferencias entre as linguas que está a aprender.
5º	LG	5º-LGB5.1.1 - escoita, memoriza e reproduce textos procedentes da literatura popular oral galega (refrás, adiviñas, lendas, contos, poemas, conxuros, ditos, cantigas) e da literatura galega en xeral
5º	LG	5º-LGB5.1.2 - Valora os textos da literatura oral galega como fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal.
5º	LG	5º-LGB5.2.1 - Le en silencio obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes.
5º	LG	5º-LGB5.2.2 - Le en voz alta obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes.
5º	LG	5º-LGB5.3.1 - Identifica as características principais dos diferentes xéneros literarios: narrativa, poesía e teatro.
5º	LG	5º-LGB5.3.3 - Identifica e emprega algunhas figuras literarias: comparacións, personificacións, hipérbolos e xogos de palabras.
5º	LG	5º-LGB5.3.4 - Identifica os temas recorrentes na literatura.
5º	LG	5º-LGB5.4.1 - Recrea e compón poemas e relatos, a partir de modelos sinxelos, para comunicar sentimentos, emocións, estados de ánimo e lembranzas.

5º	LG	5º-LGB5.6.1 - Valora a literatura en calquera lingua, como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento e como recurso de gozo persoal.
5º	LG	5º-LGB5.7.1 - Compara imaxes, símbolos e mitos sinxelos doutras culturas cos da cultura galega, amosando interese e respecto.
5º	MT	5º-MTB2.1.1 - Identifica os números romanos aplicando o coñecemento á comprensión de datacións.
5º	REC	5º-REC-B2.2.1 - Clasifica e é consciente do contido do decálogo.
5º	REC	5º-REC-B2.3.1 - Nomea e clasifica os grupos de libros no Antigo e Novo Testamento.
5º	REC	5º-REC-B2.4.1 - Confecciona materiais para situar cronoloxicamente os principais libros da Biblia.

5º	REC	5º-REC-B3.2.1 - Selecciona, xustifica a elección e explica por escrito o significado dalgúns milagres.
5º	REC	5º-REC-B3.2.2 - Dramatiza con respecto algúns milagres narrados nos evanxeos.
5º	REC	5º-REC-B3.3.3 - Busca e explica signos e xestos da Comunidade cristiá onde se manifesta a presenza de Xesús hoxe.
5º	REC	5º-REC-B4.2.2 - Asocia a celebración da Eucaristía coas palabras e os xestos de Xesús na Última Cea.
5º	VSC	5º-VSCB2.8.4 - Expón en historias creativas as características da relación da amizade.
5º	VSC	5º-VSCB3.9.1 - Argumenta e expón mediante imaxes a importancia de garantir a igualdade de dereitos e a non discriminación por razón de nacemento, raza, sexo, relixión, opinión ou calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social.

PERFIL COMPETENCIAL

Competencia Clave:		Comunicación Lingüística
Nivel	Área	Estándares
5º	CN	5º-CNB1.1.1 - Busca, selecciona e organiza información concreta e relevante, analiza, obtén conclusións, elabora informes e comunica os resultados en diferentes soportes.
5º	CN	5º-CNB1.1.2 - Expresa oralmente e por escrito, de forma clara e ordenada contidos relacionados coa área manifestando a comprensión de textos orais e/ou escritos.
5º	CN	5º-CNB1.1.3 - Emprega de forma autónoma o tratamento de textos (axuste de páxina, inserción de ilustracións ou notas etc.).
5º	CN	5º-CNB1.1.4 - Manexa estratexias axeitadas para acceder á información dos textos de carácter científico.
5º	CN	5º-CNB1.4.1 - Realiza proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións formulando problemas, enunciando hipóteses, seleccionando o material necesario, realizando, extraendo conclusións e comunicando os resultados.
5º	CN	5º-CNB1.4.2 - Presenta un informe, de forma oral ou escrita, empregando soportes variados, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, internet) cando traballa de forma individual ou en equipo na realización de proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións.
5º	CN	5º-CNB2.3.2 - Coñece os principios das dietas equilibradas, e elabora menús variados identificando ás prácticas saudables.
5º	CN	5º-CNB3.1.1 - Identifica e describe a estrutura dos seres vivos: células, tecidos, órganos, aparellos e sistemas, nomeando as principais características e funcións de cada un deles.

5º	CN	5º-CNB3.3.1 - Coñece e explica, con rigorosidade, as principais características e compoñentes dun ecosistema.
5º	CN	5º-CNB3.3.2 - Investiga con criterio científico, ecosistemas próximos e presenta resultados en diferentes soportes.
5º	CN	5º-CNB3.3.5 - Observa e rexistra algún proceso asociado á vida dos seres vivos, utiliza os instrumentos e os medios audiovisuais e tecnolóxicos apropiados e comunica de xeito oral e escrito os resultados.
5º	CN	5º-CNB4.2.2 - Describe a diferenza entre masa e volume.
5º	CN	5º-CNB4.2.3 - Identifica e explica as principais características da flotación nun medio líquido.
5º	CN	5º-CNB4.3.1 - Identifica e explica as diferenzas entre enerxías renovables e non renovables e argumenta sobre as accións necesarias para o desenvolvemento enerxético, sostible e equitativo

5º	CN	5º-CNB4.4.1 - Realiza experiencias sinxelas, en equipo, sobre reaccións químicas habituais na vida cotiá; formular problemas, enunciar hipóteses, seleccionar o material necesario, extraer conclusións e comunicar os resultados en diferentes soportes.
5º	CN	5º-CNB5.1.2 - Observa, identifica e explica algúns efectos da electricidade da vida cotiá.
5º	CN	5º-CNB5.1.3 - Expón exemplos de materiais condutores e illantes, argumentado a súa exposición.
5º	CN	5º-CNB5.2.1 - Coñece algúns dos grandes descubrimentos e inventos da humanidade e explica os beneficios ou riscos para á sociedade.
5º	CN	5º-CNB5.2.2 - Valora e describe a influencia do desenvolvemento tecnolóxico nas condicións de vida e no traballo.
5º	CN	5º-CNB5.2.3 - Coñece e explica algúns dos avances da ciencia no fogar e na vida cotiá, na medicina, na cultura e no lecer, na arte, na música, no cine e no deporte e nas tecnoloxías da información e a comunicación.
5º	CS	5º-CSB1.1.1 - Busca información (empregando as TIC e outras fontes directas e indirectas), selecciona a información relevante, a organiza, analiza, obtén conclusións sinxelas e as comunica oralmente e/ou por escrito.
5º	CS	5º-CSB1.1.3 - Realiza as tarefas encomendadas e presenta os traballos de maneira ordenada, clara e limpa.
5º	CS	5º-CSB1.3.1 - Emprega de maneira axeitada o vocabulario adquirido para ser capaz de ler, escribir e falar sobre Ciencias sociais.
5º	CS	5º-CSB1.3.2 - Expón oralmente de forma clara e ordenada, contidos relacionados coa área, que manifesten a comprensión de textos orais e /ou escritos de carácter xeográfico, social e histórico.
5º	CS	5º-CSB1.3.3 - Analiza informacións relacionadas coa área e manexa imaxes, táboas, gráficos, esquemas, resumos e as tecnoloxías da información e a comunicación.

5º	CS	5º-CSB2.1.1 - Describe como é e de que forma se orixinou o Universo e explica os seus principais compoñentes identificando galaxia, estrela, planeta, satélite, asteroide e cometa.
5º	CS	5º-CSB2.2.1 - Describe as características, compoñentes do Sistema Solar, localizando o Sol no centro do mesmo e os planetas segundo a súa proximidade.
5º	CS	5º-CSB2.3.1 - Define e representa o movemento de translación terrestre, o eixe do xiro e os polos xeográficos, asocia as estacións do ano ao seu efecto combinado e calcula os fusos horarios.
5º	CS	5º-CSB2.3.2 - Explica o día e a noite como consecuencia da rotación terrestre e como unidades para medir o tempo.
5º	CS	5º-CSB2.3.3 - Define a translación da Lúa identificando e nomeando as fases lunares.

5º	CS	5º-CSB2.5.1 - Define clima, nomea os seus elementos e identifica os factores que determinan en España.
5º	CS	5º-CSB2.6.1 - Explica que é unha zona climática, nomeando as tres zonas climáticas do planeta e describindo as súas características principais.
5º	CS	5º-CSB2.6.2 - Describe e sinala nun mapa os tipos de climas de España, e as zonas ás que afecta cada un, interpretando e analizando climogramas de distintos territorios de España e relacionándoos co clima ao que pertence.
5º	CS	5º-CSB2.7.1 - Define paisaxe, identifica os seus elementos e explica as características das principais paisaxes de España valorando a súa diversidade.
5º	CS	5º-CSB2.9.1 - Explica a importancia do coidado do medio, así como as consecuencias da acción humana neste.
5º	CS	5º-CSB3.1.1 - Identifica, respecta e valora os principios democráticos máis importantes establecidos na Constitución e explica a importancia que a Constitución ten para o funcionamento do Estado español.
5º	CS	5º-CSB3.2.1 - Identifica as principais institucións do Estado español e describe as súas funcións e a súa organización.
5º	CS	5º-CSB3.2.2 - Identifica e comprende a división de poderes do Estado e cales son as atribucións recollidas na Constitución para cada un deles.
5º	CS	5º-CSB3.3.1 - Explica a organización territorial de España, nomea as estruturas básicas de goberno e localiza en mapas políticos as distintas comunidades autónomas que forman España, así como as súas provincias.
5º	CS	5º-CSB3.4.1 - Valora, partindo da realidade do estado español, a diversidade cultural, social, política e lingüística nun mesmo territorio como fonte de enriquecemento cultural.
5º	CS	5º-CSB3.5.1 - Define demografía e poboación, comprende os principais conceptos demográficos e os principais factores que afectan á de poboación.
5º	CS	5º-CSB3.6.1 - Describe os principais rasgos da poboación española.

5º	CS	5º-CSB3.6.2 - Explica o proceso da evolución da poboación en España e describe a incidencia que tiveron nesta, factores como a esperanza de vida ou a natalidade.
5º	CS	5º-CSB3.6.3 - Describe os factores que condicionan a distribución da poboación española.
5º	CS	5º-CSB3.7.1 - Explica o éxodo rural, a emigración a Europa, e a chegada de inmigrantes ao noso país
5º	CS	5º-CSB3.7.2 - Identifica e describe os principais problemas actuais da poboación española: migracións, envellecemento, etc.
5º	CS	5º-CSB3.8.1 - Identifica e define materias primas e produto elaborado e os asocia coas actividades nas que se obteñen.
5º	CS	5º-CSB3.8.2 - Describe ordenadamente o proceso de obtención dun produto ata a súa venda e identifica os sectores aos que pertencen.
5º	CS	5º-CSB3.9.2 - Explica as actividades relevantes dos sectores primario, secundario e terciario en España e as súas localizacións nos territorios correspondentes.
5º	CS	5º-CSB4.1.1 - Identifica a idea de idade da historia e data a Idade Media e Moderna, asociándoas aos feitos que marcan os seus inicios e finais.
5º	CS	5º-CSB4.4.2 - Identifica e localiza no tempo e no espazo os feitos fundamentais da historia medieval e moderna de España, describindo as principais características de cada unha delas
5º	CS	5º-CSB4.4.5 - Identifica as características distintivas das culturas que conviviron nos reinos peninsulares durante a Idade Media describindo a evolución política e os distintos modelos sociais.
5º	CS	5º-CSB4.4.6 - Explica as características da Idade Moderna e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia neste período de tempo (Monarquía dos Austrias, s. XVI-XVII. Os Borbóns, s. XVIII).
5º	EF	5º-EFB.1.1.2 - Explica aos seus compañeiros e compañeiras as características dun xogo practicado na clase e o seu desenvolvemento.
5º	EF	5º-EFB.1.2.2 - Presenta os seus traballos atendendo ás pautas proporcionadas, con orde, estrutura e limpeza e utilizando programas de presentación.
5º	EF	5º-EFB.1.2.3 - Expón as súas ideas de forma coherente e exprésase de forma correcta en diferentes situacións e respecta as opinións dos e das demais.
5º	EF	5º-EFB5.1.4 - Adopta hábitos posturais axeitados na súa vida cotiá e na práctica da actividade física, recoñecendo a súa importancia para saúde.
5º	EF	5º-EFB5.3.1 - Explica as lesións e enfermidades deportivas máis comúns, así como as accións preventivas e os primeiros auxilios básicos.
5º	EF	5º-EFB6.2.1 - Recoñece as diferenzas, características entre xogos populares, deportes colectivos, deportes individuais e actividades na natureza.
5º	EF	5º-EFB6.3.4 - Describe os exercicios realizados, usando os termos e coñecementos que sobre o aparello locomotor se desenvolven na área de Ciencias da natureza.

- 5º EM 5º-EMB1.1.1 - Expresa as súas apreciacións persoais sobre o feito artístico musical.
- 5º EM 5º-EMB1.1.2 - Manifesta as sensacións, as impresións e os sentimentos que lle provoca a audición dunha peza musical.

5º	EM	5º-EMB1.2.1 - Describe e dá información salientable sobre elementos da linguaxe musical presentes nas manifestacións musicais e nos sons do contexto.
5º	EM	5º-EMB1.3.1 - Distingue e clasifica tipos de voces, e agrupacións vocais e corais.
5º	EM	5º-EMB1.3.2 - Identifica e describe variacións e contrastes de velocidade e intensidade tras a escoita de obras musicais.
5º	EM	5º-EMB1.4.3 - Expón a información de maneira clara, limpa e ordenada, en varios soportes.
5º	EM	5º-EMB1.5.2 - Clasifica os instrumentos atendendo á súa forma de producir o son (aerófonos, cordófonos, membranófonos, idiófonos e electrófonos)
5º	EM	5º-EMB1.7.2 - Expón a información recollida de xeito ordenado, e achega evidencias do traballo realizado.
5º	EM	5º-EMB3.3.3 - Expón as valoracións e as informacións recollidas ao longo do proceso de creación.
5º	EP	5º-EPB1.2.1 - Identifica os recursos e os materiais utilizados para elaborar unha obra.
5º	EP	5º-EPB1.3.1 - Coñece a evolución da fotografía desde o branco/negro á cor, do formato papel ao dixital, e valora as posibilidades que proporciona a tecnoloxía.
5º	EP	5º-EPB1.3.2 - Realiza fotografías utilizando medios tecnolóxicos, analizando, a posteriori, se o encadre é o máis axeitado para o propósito inicial.
5º	EP	5º-EPB2.1.1 - Realiza composicións que transmitan emocións e sensacións básicas, utilizando distintos elementos e recursos para os axustar ás necesidades.
5º	EP	5º-EPB2.3.1 - Representa con claroscuro a sensación espacial de composicións volumétricas.
5º	LC	5º-LCB1.1.1 - Emprega a lingua oral e axusta os rexistros lingüísticos ao grao de formalidade dos contextos nos que produce o seu discurso: debates, exposicións planificadas, conversas.
5º	LC	5º-LCB1.1.2 - Expresa ideas, pensamentos, opinións, sentimentos e emocións con claridade.
5º	LC	5º-LCB1.1.3 - Aplica as normas sociocomunicativas: escoita activa, espera de quendas, participación respectuosa, adecuación á intervención da persoa interlocutora e normas básicas de cortesía.

5º	LC	5º-LCB1.2.1 - Emprega recursos lingüísticos e non lingüísticos para comunicarse nas interaccións orais, recoñecendo o valor complementario e modificador destes.
5º	LC	5º-LCB1.2.2 - Exprésase cunha pronunciación e unha dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume axeitados.
5º	LC	5º-LCB1.2.3 - Interpreta de forma global o sentido de elementos básicos do texto (léxico e locucións).
5º	LC	5º-LCB1.3.1 - Expressa as súas propias ideas comprensiblemente, substituindo elementos básicos do modelo dado.
5º	LC	5º-LCB1.3.2 - Participa activamente e con coherencia na secuencia das súas ideas en diversas situacións de comunicación: - diálogos -exposicións orais seguindo modelos e guiadas, con axuda, cando cumpre, das tecnoloxías da información e comunicación.
5º	LC	5º-LCB1.3.3 - Participa activamente nas tarefas de aula, cooperando en situación de aprendizaxe compartida.
5º	LC	5º-LCB1.4.1 - Utiliza o vocabulario axeitado a súa idade para expresarse con progresiva precisión nos diferentes contextos de comunicación.
5º	LC	5º-LCB1.4.2 - Diferencia polo contexto o significado de correspondencias fonema-grafía idénticas.
5º	LC	5º-LCB1.5.1 - Comprende a de forma global a información xeral de textos orais de uso habitual, do ámbito escolar e social, identifica o tema e selecciona as ideas principais
5º	LC	5º-LCB1.5.2 - Recoñece a tipoloxía de textos orais atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos).
5º	LC	5º-LCB1.5.3 - Responde preguntas correspondentes á comprensión interpretativa.
5º	LC	5º-LCB1.5.4 - Utiliza a información recollida para levar a cabo diversas actividades en situación de aprendizaxe individual ou colectivo.
5º	LC	5º-LCB1.6.1 - Reproduce de memoria breves textos literarios ou non literarios e propios, axeitados aos seus gustos e intereses..
5º	LC	5º-LCB1.7.1 - Elabora comprensiblemente textos orais do ámbito escolar e social e de diferente tipoloxía, seguindo unha secuencia lineal, adecuados ao nivel e imitando modelos
5º	LC	5º-LCB1.7.2 - Organiza e planifica o discurso axeitándose aos diferentes modos discursivos(narrar, expoñer, describir, informarse, dialogar)
5º	LC	5º-LCB1.8.1 - Emprega de xeito efectivo a linguaxe oral para comunicarse e aprender: escoita activa, recollida de datos, pregunta e repregunta, para obter información e verificar a comprensión.
5º	LC	5º-LCB1.8.2 - Participa en enquisas e entrevistas, asegurándose mediante preguntas adecuadas, da comprensión propia e por parte da persoa interlocutora.

5º	LC	5º-LCB1.8.3 - Participa en debates explicando as súas opinións e ideas, emitindo xuízos persoais fundamentados sobre os temas e coa profundidade propia da súa idade.
5º	LC	5º-LCB1.9.1 - Resume entrevistas, noticias e debates infantís? procedentes da radio, televisión e da internet.
5º	LC	5º-LCB1.9.2 - Transforma en noticias feitos cotiás próximos á súa realidade, imitando modelos.
5º	LC	5º-LCB1.9.3 - Realiza entrevistas e reportaxes sobre temas de interese, seguindo modelos.
5º	LC	5º-LCB2.1.1 - Le en voz alta diferentes tipos de textos apropiados á súa idade con velocidade, fluidez e entoación adecuada.
5º	LC	5º-LCB2.1.2 - Lee en silencio coa velocidade adecuada textos de diferente complexidade.
5º	LC	5º-LCB2.1.3 - Comprende información global e específica en textos de diferente tipoloxía do ámbito escolar e social:
5º	LC	5º-LCB2.1.4 - Resume textos lidos de diferente tipoloxía e adecuados a súa idade, reflectindo a estrutura e destacando as ideas principais.
5º	LC	5º-LCB2.2.1 - Utiliza o título e as ilustracións para activar coñecementos previos sobre o tema, axudándose deles para acceder máis doadamente ao contido dun texto.
5º	LC	5º-LCB2.2.3 - Identifica as palabras clave dun texto.
5º	LC	5º-LCB2.2.4 - Formula hipóteses sobre o contido do texto a partir do título e das ilustracións e esquemas que o acompañan.
5º	LC	5º-LCB2.2.5 - Relaciona a información contida nos gráficos e ilustracións e a relaciona coa información que aparece no texto
5º	LC	5º-LCB2.2.6 - Interpreta mapas conceptuais sinxelos.
5º	LC	5º-LCB2.3.1 - Programa de xeito autónomo un tempo semanal para ler diferentes textos.
5º	LC	5º-LCB2.3.2 - Le voluntariamente en función dos seus gustos e finalidade persoal.
5º	LC	5º-LCB2.4.1 - Consulta na biblioteca diferentes fontes bibliográficas e textos de soporte informático para obter información para realizar traballos individuais ou en grupo.

5º	LC	5º-LCB2.4.2 - Localiza na biblioteca de aula e centro lecturas axeitadas ao seu gusto persoal e intereses, aplicando as normas básicas de funcionamento da mesma.
5º	LC	5º-LCB2.4.3 - Identifica o argumento de lecturas realizadas dando conta dalgunhas referencias bibliográficas: autor ou autora, xénero.
5º	LC	5º-LCB2.4.4 - Selecciona lecturas con criterio persoal e manifesta a súa opinión sobre os textos lidos.
5º	LC	5º-LCB2.5.1 - Coida, conserva e organiza os seus libros.
5º	LC	5º-LCB2.6.1 - Identifica a intención comunicativa de textos xornalísticos e publicitarios. Diferenza entre información e publicidade.
5º	LC	5º-LCB2.6.2 - Interpreta a linguaxe figurada, en textos publicitarios.
5º	LC	5º-LCB2.7.1 - Utiliza as Tecnoloxías da Información e Comunicación para a procura e tratamento guiado da información.
5º	LC	5º-LCB3.1.1 - Escribe, en diferentes soportes, textos sinxelos propios da vida cotiá e do ámbito social e escolar, atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos): diarios, cartas, correos electrónicos, noticias, contos, folletos informativos e literarios, narracións, textos científicos, anuncios publicitarios, regulamentos, receitas, instrucións, normas...
5º	LC	5º-LCB3.1.2 - Escribe textos organizando as ideas con cohesión básica e respectando as normas gramaticais e ortográficas.
5º	LC	5º-LCB3.1.3 - Escribe, de forma creativa, diferentes tipos de textos adecuando a linguaxe ás características do xénero.
5º	LC	5º-LCB3.1.4 - Elabora un informe seguindo un guión establecido que supoña a procura, selección e organización da información de textos de carácter científico, xeográfico ou histórico.
5º	LC	5º-LCB3.1.5 - Presenta un informe, utilizando soporte papel e informático, sobre situacións sinxelas, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, Internet), seguindo un plan de traballo e expresando conclusións.
5º	LC	5º-LCB3.1.6 - Presenta os seus textos con caligrafía clara e limpeza.
5º	LC	5º-LCB3.2.1 - Valora a súa propia produción escrita, así como a produción escrita dos seus compañeiros.
5º	LC	5º-LCB3.3.1 - Aplica correctamente os signos de puntuación, as regras de acentuación e ortográficas propias do nivel nos seus textos escritos.
5º	LC	5º-LCB3.3.2 - Reproduce textos ditados, logo de identificar o sentido global e a información específica neles.

5º	LC	5º-LCB3.3.3 - Emprega, de xeito guiado e seguindo modelos, estratexias de planificación, procura e selección da información: tomar notas, elaborar esquemas, guiños, borradores e mapas conceptuais.
5º	LC	5º-LCB3.3.4 - Redacta o texto e revisao para melloralo, utilizando borradores que amosan: a xeración e selección de ideas, a revisión ortográfica e da secuencia coherente do escrito.
5º	LC	5º-LCB3.3.5 - Aмосa na evolución dos seus escritos interese e esforzo por escribir correctamente de forma persoal.
5º	LC	5º-LCB3.4.1 - Utiliza habitualmente o dicionario, en diferentes soportes, no proceso de escritura.
5º	LC	5º-LCB3.5.1 - Elabora gráficas a partir de datos seleccionados e organizados procedentes de diferentes textos (libros de consulta, xornais, revistas etc.)
5º	LC	5º-LCB3.5.2 - Elabora con creatividade textos do seu interese: contos, anuncios, rimas, cancións, cómics, carteis?facendo ilustracións e buscando imaxes dixitais para facilita a súa comprensión ou mellorar a súa presentación.
5º	LC	5º-LCB3.6.1 - Expresa, por escrito, utilizando de xeito habitual, unha linguaxe non sexista e respectuosa coas diferenzas.
5º	LC	5º-LCB3.7.1 - Usa con axuda Internet e as Tecnoloxías da Información e a Comunicación para escribir, presentar e ilustrar os textos, buscar información, crear táboas e gráficas
5º	LC	5º-LCB3.8.1 - Produce os textos establecidos no plan de escritura axeitados á súa idade e nivel.
5º	LC	5º-LCB4.1.1 - Coñece e recoñece as categorías gramaticais pola súa función na lingua: presentar ao nome, substituír ao nome, expresar características do nome, expresar accións ou estados, enlazar ou relacionar palabras.
5º	LC	5º-LCB4.1.2 - Utiliza con corrección os tempos simples e compostos nas formas persoais e non persoais do modo indicativo e subxuntivo de todos os verbos ao producir textos orais e escritos.
5º	LC	5º-LCB4.1.3 - Diferenza familias de palabras.
5º	LC	5º-LCB4.2.1 - Coñece, recoñece e usa sinónimos, antónimos, polisémicos, homófonos, frases feitas na súa expresión oral e escrita.
5º	LC	5º-LCB4.2.2 - Recoñece palabras compostas, prefixos e sufixos e crea palabras derivadas.
5º	LC	5º-LCB4.2.3 - Identifica e clasifica os diferentes tipos de palabras nun texto.
5º	LC	5º-LCB4.2.4 - Utiliza diversos conectores básicos entre oracións nos textos orais e escritos.
5º	LC	5º-LCB4.2.4 - Recoñece a oración simple en textos sinxelos e distingue suxeito e predicado.

5º	LC	5º-LCB4.3.1 - Coñece a estrutura do dicionario e úsao, en diferentes soportes para buscar o significado de calquera palabra (derivados, sinónimos etc.).
5º	LC	5º-LCB4.3.2 - Selecciona a acepción correcta segundo o contexto de entre as varias que lle ofrece o dicionario.
5º	LC	5º-LCB4.3.3 - Utiliza as normas ortográficas axeitadas ao nivel e aplícaas nas súas producións escritas.
5º	LC	5º-LCB4.4.1 - Sinala as características que definen ás diferentes clases de palabras e nomes: clasificación e uso para construír un discurso sinxelo nos diferentes tipos de producións.
5º	LC	5º-LCB4.4.2 - Utiliza correctamente as normas de concordancia de xénero e número na expresión oral e escrita.
5º	LC	5º-LCB4.4.3 - Aplica as normas de acentuación e clasifica as palabras dun texto.
5º	LC	5º-LCB4.4.4 - Utiliza os signos de puntuación nas súas producións escritas.
5º	LC	5º-LCB4.4.5 - Aplica as normas do uso da til nos textos de elaboración propia.
5º	LC	5º-LCB4.4.6 - Utiliza unha sintaxe básica nas producións escritas propias.
5º	LC	5º-LCB4.5.1 - Utiliza distintos programas educativos dixitais e outros recursos didácticos ao seu alcance e propios da súa idade, como apoio e reforzo da aprendizaxe.
5º	LC	5º-LCB4.6.1 - Valora a variedade lingüística de España e o español de América.
5º	LC	5º-LCB4.7.1 - Compara aspectos (gráficos, sintácticos e léxicos) das linguas que coñece.
5º	LC	5º-LCB5.1.1 - Valora e recoñece as características fundamentais de textos literarios narrativos, poéticos e dramáticos.
5º	LC	5º-LCB5.2.1 - Realiza lecturas guiadas de textos narrativos de tradición oral, literatura infantil, adaptacións de obras clásicas e literatura actual.
5º	LC	5º-LCB5.2.2 - Interpreta a linguaxe figurada, en textos literarios.
5º	LC	5º-LCB5.3.1 - Distingue algúns recursos retóricos e métricos básicos propios dos poemas.
5º	LC	5º-LCB5.3.2 - Utiliza comparacións, metáforas, aumentativos, diminutivos e sinónimos en textos literarios.

5º	LC	5º-LCB5.4.1 - Crea sinxelos textos literarios (contos, poemas, cancións e sinxelas obras teatrais) a partir de pautas ou modelos dados.
5º	LC	5º-LCB5.5.1 - Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios axeitados á súa idade ou de produción propia.
5º	LC	5º-LCB5.5.2 - Memoriza e reproduce textos orais adecuados á súa idade: contos, poemas, cancións.
5º	LC	5º-LCB5.6.1 - Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios axeitados á súa idade.
5º	LC	5º-LCB5.7.1 - Valora a literatura en calquera lingua, especialmente en lingua galega, como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal.
5º	LG	5º-LG-B1.1.1 - Comprende as ideas principais dun texto oral sinxelo, procedentes da radio, da televisión ou de internet, identifica o tema e elabora un resumo.
5º	LG	5º-LGB1.1.2 - Comprende o significado literal e inferencial dun texto oral sinxelo, distinguindo, de maneira xeral, información de opinión.
5º	LG	5º-LGB1.10.1 - Aмосa respecto ás ideas dos e das demais e contribúe ao traballo en grupo.
5º	LG	5º-LGB1.11.1 - Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo.
5º	LG	5º-LGB1.12.1 - Usa, de maneira xeral, unha linguaxe non sexista.
5º	LG	5º-LGB1.12.2 - Usa, de maneira xeral, unha linguaxe respectuosa coas diferenzas.
5º	LG	5º-LGB1.13.1 - Recoñece textos orais sinxelos pertencentes a diferentes variedades dialectais moi evidentes da lingua galega.
5º	LG	5º-LGB1.13.2 - Valora as diferenzas dialectais orais da lingua galega como un símbolo de riqueza lingüística e cultural e o estándar como variante unificadora.

5º	LG	5º-LGB1.14.1 - Identifica a lingua galega oral con calquera contexto profesional: sanidade, educación, medios de comunicación...
5º	LG	5º-LGB1.14.2 - Recoñece a validez da lingua galega para conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas.
5º	LG	5º-LGB1.2.1 - Accede a documentos audiovisuais e dixitais, para obter, seleccionar e clasificar, con certa autonomía, a información relevante e necesaria para realizar traballos ou completar información, valorando os medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe.
5º	LG	5º-LGB1.2.2 - Elabora textos orais sinxelos imitando modelos de calquera medio de comunicación.

5º	LG	5º-LGB1.3.1 - Interpreta en producións orais a retranca, a ironía e os dobres sentidos.
5º	LG	5º-LGB1.4.1 - Participa axeitadamente nunha conversa entre iguais, comprendendo o que di o interlocutor e intervindo coas propostas propias.
5º	LG	5º-LGB1.4.2 - Sigue unha exposición da clase e extrae, de xeito global, as ideas máis destacadas.
5º	LG	5º-LGB1.4.3 - Iníciase na elaboración de pequenas exposicións orais na aula adecuando o discurso ás diferentes necesidades comunicativas (narrar, describir e expoñer), utilizando o dicionario se é preciso.
5º	LG	5º-LGB1.4.4 - Participa activamente no traballo en grupo, así como nos debates.
5º	LG	5º-LGB1.4.5 - Identifica o grao de formalidade da situación de comunicación e axusta a este a súa produción.
5º	LG	5º-LGB1.5.1 - Atende as intervencións dos e das demais en actos de fala orais, sen interromper
5º	LG	5º-LGB1.5.2 - Respecta as opinións dos e das demais.
5º	LG	5º-LGB1.6.1 - Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais.
5º	LG	5º-LGB1.6.2 - Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais e é consciente da posibilidade de empregar a lingua galega en calquera intercambio oral dentro da escola ou fóra dela.
5º	LG	5º-LGB1.6.3 - Emprega unha postura e xestualidade adaptada ao discurso, para reforzalo e facilitar a súa comprensión.
5º	LG	5º-LGB1.6.4 - Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume.

5º	LG	5º-LGB1.6.5 - Participa na conversa formulando e contestando preguntas.
5º	LG	5º-LGB1.7.1 - Planifica e elabora un discurso oral coherente, sen contradicións nin repeticións innecesarias, utilizando un vocabulario adecuado á súa idade.
5º	LG	5º-LGB1.7.2 - Elaboro un discurso oral cohesivo, utilizando nexos básicos adecuados.
5º	LG	5º-LGB1.7.3 - Emprega o rexistro lingüístico (formal ou informal) adecuado a cada contexto.
5º	LG	5º-LGB1.7.4 - Amosa un discurso oral fluído, claro, cunha pronuncia e entoación axeitada e propia da lingua galega.

5º	LG	5º-LGB1.8.1 - Elabora textos sinxelos propios dos medios de comunicación.
5º	LG	5º-LGB1.9.1 - Utiliza a expresividade corporal: miradas e postura corporal para reforzar o sentido das súas producións orais.
5º	LG	5º-LGB2.1.1 - Comprende a información relevante de textos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións cotiás.
5º	LG	5º-LGB2.1.2 - Identifica as ideas principais e secundarias dun texto (narrativo, descritivo e expositivo).
5º	LG	5º-LGB2.1.3 - Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo, deducindo o significado de palabras e expresións polo contexto.
5º	LG	5º-LGB2.1.4 - Interpreta, personificacións, hipérboles, ironías e dotes sentidos en textos.
5º	LG	5º-LGB2.1.5 - Identifica a estrutura dun texto e reconece algúns mecanismos de cohesión (repeticións, sinónimos, anáforas).
5º	LG	5º-LGB2.1.6 - Identifica o punto de vista do autor ou autora e diferencia, de maneira xeral, información, opinión e publicidade de carácter bastante evidente.
5º	LG	5º-LGB2.1.7 - Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos.
5º	LG	5º-LGB2.1.8 - Fai unha lectura rápida, selectiva ou integral en función das necesidades de cada momento.
5º	LG	5º-LGB2.10.1 - Aмосa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación

5º	LG	5º-LGB2.11.1 - Selecciona persoalmente as lecturas que desexa realizar e é quen de xustificalas en función dos seus gustos e necesidades.
5º	LG	5º-LGB2.11.2 - Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas.
5º	LG	5º-LGB2.12.1 - Identifica, de maneira global, as diferenzas lingüísticas, bastante evidentes, das variedades da lingua galega.
5º	LG	5º-LGB2.12.2 - Valora a variedade interna da lingua como símbolo de riqueza lingüística e cultural, así como o estándar como variante unificadora.
5º	LG	5º-LGB2.2.1 - Interpreta e comprende, de maneira xeral, a información de gráficos, esquemas sinxelos e ilustracións redundantes, relacionándoa co contido do texto que acompaña.
5º	LG	5º-LGB2.3.1 - Realiza o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo.

5º	LG	5º-LGB2.3.2 - Esquematiza as ideas dun texto sinxelo, indicando as ideas principais e secundarias.
5º	LG	5º-LGB2.3.3 - Realiza o resumo dun texto sinxelo.
5º	LG	5º-LGB2.4.1 - Deduce o posible contido dun texto sinxelo antes de lelo, axudándose do título e as ilustracións.
5º	LG	5º-LGB2.4.2 - Relé un texto e marca as palabras clave para acadar a comprensión integral, cando é preciso.
5º	LG	5º-LGB2.5.1 - Utiliza as tecnoloxías da información para localizar e seleccionar a información nun texto sinxelo adecuado á súa idade.
5º	LG	5º-LGB2.5.2 - Utiliza as tecnoloxías da información para organizar a información dun texto sinxelo adecuado á súa idade.
5º	LG	5º-LGB2.5.3 - Utiliza dicionarios dixitais para interpretar a información dun texto.
5º	LG	5º-LGB2.6.1 - Realiza diferentes tipos de lectura en función de cada texto: de investigación, de aprendizaxe, de gozo persoal ou de resolución de problemas.
5º	LG	5º-LGB2.7.1 - Descodifica con precisión e rapidez as palabras.
5º	LG	5º-LGB2.7.2 - Le textos en voz alta con fluidez e precisión.

5º	LG	5º-LGB2.7.3 - Le textos en voz alta con ritmo, velocidade e ton da voz adecuados.
5º	LG	5º-LGB2.7.4 - Le en voz alta adaptándose ao interese do auditorio: gozar escoitando, obter nova información...
5º	LG	5º-LGB2.7.5 - Fai lecturas dramatizadas de textos.
5º	LG	5º-LGB2.8.1 - Usa a biblioteca de aula con certa autonomía, para obter datos e informacións, e colabora no seu coidado e mellora.
5º	LG	5º-LGB2.8.2 - Usa a biblioteca de centro con certa autonomía, para obter datos e informacións, e colabora no seu coidado e mellora.
5º	LG	5º-LGB2.8.3 - Usa as bibliotecas virtuais, para obter datos e informacións, con certa autonomía.
5º	LG	5º-LGB2.9.1 - Amosa interese pola conservación e organización dos seus libros físicos e/ou virtuais

5º	LG	5º-LGB3.1.1 - Planifica a elaboración do texto, antes de comezar a escribir, xerando ideas, seleccionando e estruturando a información, mediante notas, esquemas ou guións.
5º	LG	5º-LGB3.1.2 - Elabora o texto cunha estrutura definida, con coherencia e cohesionando, de maneira xeral, os enunciados.
5º	LG	5º-LGB3.1.3 - Utiliza os signos de puntuación (punto, coma, punto e coma, dous puntos, puntos suspensivos, signos de exclamación e interrogación).
5º	LG	5º-LGB3.1.4 - Aplica, de maneira xeral, a norma lingüística: ortografía, acentuación, léxico, morfosintaxe e usa, habitualmente, unha linguaxe non sexista.
5º	LG	5º-LGB3.1.5 - Escribe e presenta textos propios elaborando borradores.
5º	LG	5º-LGB3.1.6 - Usa o dicionario durante a elaboración de textos.
5º	LG	5º-LGB3.2.1 - Elabora, en diferentes soportes, textos propios da vida cotiá e académica, imitando modelos: cartas e correos electrónicos, mensaxes curtas, normas, notas e invitacións
5º	LG	5º-LGB3.2.2 - Redacta textos xornalísticos (noticias, crónicas, reportaxes, entrevistas) e (anuncios e carteis), imitando modelos publicitarios moi sinxelos.
5º	LG	5º-LGB3.2.3 - Crea diferentes tipos de textos (narrativos, expositivos, descritivos ou argumentativos) seguindo un guión establecido e adaptando a linguaxe ás características de cada xénero.
5º	LG	5º-LGB3.2.4 - Escribe textos coherentes e empregando algúns elementos básicos de cohesión, usando o rexistro adecuado.
5º	LG	5º-LGB3.2.5 - Resume o contido de textos sinxelos propios do ámbito da vida persoal ou familiar ou dos medios de comunicación.
5º	LG	5º-LGB3.3.1 - Elabora textos escritos propios do ámbito académico (cuestionarios, resumos, descrições, explicacións...) para obter, organizar e comunicar información.
5º	LG	5º-LGB3.4.1 - Elabora textos sinxelos que combinan a linguaxe verbal e non verbal: carteis publicitarios, anuncios, cómic, contos, poemas, cancións e anécdotas.
5º	LG	5º-LGB3.4.2 - Escribe textos sinxelos de carácter creativo.
5º	LG	5º-LGB3.4.3 - Aprecio polos usos creativos da linguaxe.
5º	LG	5º-LGB3.5.1 - Busca e selecciona información en diferentes fontes e soportes dixitais.
5º	LG	5º-LGB3.5.2 - Emprega procesadores de textos con certa autonomía.

5º	LG	5º-LGB3.5.3 - Utiliza, habitualmente, correctores de textos.
5º	LG	5º-LGB3.5.4 - Utiliza as TIC, con certa autonomía, para realizar presentacións elementais
5º	LG	5º-LGB3.6.1 - Usa recursos gráficos e paratextuais para facilitar a comprensión dos textos e ilustralos de maneira creativa.
5º	LG	5º-LGB3.7.1 - Coida a presentación dos textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas: marxes, disposición no papel, limpeza, calidade caligráfica, separación entre parágrafos, interliñado? en calquera soporte.
5º	LG	5º-LGB3.7.2 - Valora a lingua escrita como medio de comunicación.
5º	LG	5º-LGB4.1.1 - Recoñece as diferentes categorías gramaticais pola súa función na lingua: substantivo, artigo, pronome, adxectivo, adverbio, verbo e preposición.
5º	LG	5º-LGB4.1.2 - Conxuga e usa con corrección as formas verbais persoais e non persoais dos verbos.
5º	LG	5º-LGB4.1.3 - Diferencia as sílabas que conforman cada palabra, diferenciando a sílaba tónica das átonas.

5º	LG	5º-LGB4.1.4 - Identifica e clasifica os diferentes tipos de enunciado: declarativo, interrogativo, exclamativo, imperativo.
5º	LG	5º-LGB4.1.5 - Recoñece as oracións simples, comprende o seu significado, utiliza correctamente a concordancia de xénero e número e identifica o verbo e os seus complementos: o suxeito, así como os complementos do nome.
5º	LG	5º-LGB4.2.1 - Aplica xeralmente as normas de acentuación xerais e de acentuación diacrítica e aprecia o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas.
5º	LG	5º-LGB4.2.2 - Coñece e utiliza as normas ortográficas, aplicándoas nas súas producións escritas con especial atención nas regras do h, b/v, c/cc, s/x, ll/i/x.
5º	LG	5º-LGB4.3.1 - Emprega con corrección os signos de puntuación, facendo unha valoración dos resultados.
5º	LG	5º-LGB4.3.2 - Usa unha sintaxe adecuada nas súas producións.
5º	LG	5º-LGB4.3.3 - Respecta, de xeito xeral, as normas morfosintácticas de colocación do pronome átono.
5º	LG	5º-LGB4.4.1 - Usa diversos conectores básicos entre oracións: causa, consecuencia, finalidade, contradición...
5º	LG	5º-LGB4.4.2 - Recoñece determinados procesos de cohesión nos textos: anáfora, sinónimos...

5º	LG	5º-LGB4.5.1 - Identifica, en oracións sinxelas, o papel semántico do suxeito..
5º	LG	5º-LGB4.5.2 - Recoñece se a oración é activa ou pasiva e é quen de facer a transformación dunha noutra.
5º	LG	5º-LGB4.6.1 - Transforma un texto sinxelo narrativo de estilo directo noutro de estilo indirecto.
5º	LG	5º-LGB4.7.1 - Usa axeitadamente o dicionario en papel ou dixital para buscar calquera palabra, seleccionando a acepción precisa segundo cada contexto e como consulta ortográfica.
5º	LG	5º-LGB4.7.2 - Recoñece e crea palabras derivadas (prefixación e sufixación) e compostas, identificando e formando familias de palabras.
5º	LG	5º-LGB4.7.3 - Recoñece e usa sinónimos, antónimos, homónimos, palabras polisémicas de uso frecuente, frases feitas, siglas e abreviaturas.
5º	LG	5º-LGB4.8.1 - Coñece, de xeito xeral, as características máis relevantes (históricas, socioculturais...) da lingua galega.

5º	LG	5º-LGB4.8.2 - Identifica e valora a lingua galega dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa.
5º	LG	5º-LGB4.9.1 - Recoñece, de forma xeral, e evita as interferencias entre as linguas que está a aprender.
5º	LG	5º-LGB4.9.2 - Identifica diferenzas, regularidades e semellanzas, ortográficas e léxicas entre todas as linguas que coñece e/ou está a aprender, como punto de apoio para a súa aprendizaxe.
5º	LG	5º-LGB5.1.1 - escoita, memoriza e reproduce textos procedentes da literatura popular oral galega (refrás, adiviñas, lendas, contos, poemas, conxuros, ditos,cantigas) e da literatura galega en xeral
5º	LG	5º-LGB5.1.2 - Valora os textos da literatura oral galega como fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal.
5º	LG	5º-LGB5.2.1 - Le en silencio obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes.
5º	LG	5º-LGB5.2.2 - Le en voz alta obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes.
5º	LG	5º-LGB5.3.2 - Distingue algúns recursos retóricos e métricos propios dos poemas.
5º	LG	5º-LGB5.3.3 - Identifica e emprega algunhas figuras literarias: comparacións, personificacións, hipérboles e xogos de palabras.
5º	LG	5º-LGB5.3.4 - Identifica os temas recorrentes na literatura.

5º	LG	5º-LGB5.4.1 - Recrea e compón poemas e relatos, a partir de modelos sinxelos, para comunicar sentimentos, emocións, estados de ánimo e lembranzas.
5º	LG	5º-LGB5.5.1 - Participa activamente en dramatizacións de textos literarios.
5º	LG	5º-LGB5.6.1 - Valora a literatura en calquera lingua, como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento e como recurso de gozo persoal.
5º	MT	5º-MTB1.3.2 - Iníciase na formulación de preguntas e na busca de respostas apropiadas, tanto no estudo dos conceptos coma na resolución de problemas.
5º	MT	5º-MTB2.1.2 - Le, escribe e ordena en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.
5º	MT	5º-MTB2.2.1 - Interpreta en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.

5º	MT	5º-MTB2.4.2 - Utiliza diferentes tipos de números en contextos reais, establecendo equivalencias entre eles, identificándoos e utilizándoos como operadores na interpretación e resolución de problemas.
5º	MT	5º-MTB2.7.1 - Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia do seu uso.
5º	MT	5º-MTB2.7.2 - Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas: revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e buscando outras formas de resolvelo.
5º	MT	5º-MTB3.1.1 - Estima lonxitudes, capacidades, masas e superficies; elixindo a unidade e os instrumentos máis axeitados para medir e expresar unha medida, explicando de forma oral o proceso seguido e a estratexia utilizada.
5º	MT	5º-MTB4.4.1 - Resolve problemas xeométricos que impliquen dominio dos contidos traballados, utilizando estratexias heurísticas de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando, e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.
5º	MT	5º-MTB5.2.1 - Realiza análise crítica e argumentada sobre as informacións que se presentan mediante gráficas estatísticas.
5º	MT	5º-MTB5.4.1 - Resolve problemas que impliquen dominio dos contidos propios da estatística e probabilidade, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios?), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as consecuencias destas e a conveniencia da súa utilización.
5º	MT	5º-MTB5.4.2 - Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e propoñendo outras formas de resolvelo.
5º	PLE	5º-PLEB1.1 - Comprende o sentido global e a información máis importante de textos orais, con estruturas coñecidas e léxico de uso cotiá adecuados á súa idade, procedentes de medios audiovisuais ou da Internet.
5º	PLE	5º-PLEB1.2 - Comprende os puntos principais e recoñece palabras e expresións coñecidas en textos orais (xogos de ordenador, peticións, instrucións) sobre temas do seu interese, expresados con claridade e que contén con apoio visual en soporte papel ou dixital.

5º	PLE	5º-PLEB1.3 - Identifica a información máis relevante en interaccións orais nas que participa que traten sobre temas familiares procedentes de diferentes medios de comunicación e da Internet.
5º	PLE	5º-PLEB1.4 - escoita atentamente en interaccións cara a cara, sen interromper.
5º	PLE	5º-PLEB1.5 - Amosa interese e respecto polas intervencións orais alleas en prol da mellora da súa pronuncia, entoación e acentuación.
5º	PLE	5º-PLEB2.1 - Participa de forma activa en situacións reais ou simuladas de comunicación, previamente preparadas e ensaiadas, sobre temas do seu interese, sobre persoas da súa contorna inmediata, cunha pronuncia e entoación comprensibles.
5º	PLE	5º-PLEB2.3 - Amosa unha actitude de escoita atenta.
5º	PLE	5º-PLEB2.4 - Produce textos orais propios, sinxelos e breves (p.e. cancións, conversas telefónicas, dramatizacións) utilizando distintos soportes multimedia.
5º	PLE	5º-PLEB2.5 - Recorda as ideas principais dun texto escoitado e fai un resumo breve sobre o mesmo.
5º	PLE	5º-PLEB2.6 - Manifesta interese e respecto polas opinións do seus compañeiros/as.
5º	PLE	5º-PLEB2.7 - Recoñece a diversidade lingüística da súa contorna como elemento enriquecedor.
5º	PLE	5º-PLEB2.8 - Comeza a utilizar correctamente e progresivamente aspectos fonéticos básicos, do ritmo, da acentuación e da entoación da lingua estranxeira para a produción de textos orais comprensibles.
5º	PLE	5º-PLEB3.1 - Comprende información básica escrita en notas, tendas e medios de transporte, relacionadas cos temas traballados previamente de forma oral.
5º	PLE	5º-PLEB3.2 - Comprende a idea principal dun texto escrito sinxelo, con apoio visual, procedente dos medios de comunicación adaptados á súa competencia lingüística e acorde coa súa idade.
5º	PLE	5º-PLEB3.4 - Emprega algunhas estratexias básicas para a comprensión lectora
5º	PLE	5º-PLEB3.5 - Selecciona contos, narracións ou outro material escrito da biblioteca da aula para a súa lectura autónoma, acordes á súa idade e intereses e respectando as súas normas de funcionamento.
5º	PLE	5º-PLEB3.6 - Formula hipóteses sinxelas a partir de elementos icónicos e títulos que o acompañan e compróbaas.
5º	PLE	5º-PLEB3.7 - Valora a lingua escrita como medio de comunicación.
5º	PLE	5º-PLEB3.8 - Amosa interese por informarse, comunicarse e aprender a través dos textos escritos.
5º	PLE	5º-PLEB3.9 - Amosa interese pola corrección, ortografía básica, puntuación e presentación dos textos escritos.

- 5º PLE 5º-PLEB4.1 - Elabora textos sinxelos relacionados con temas da súa vida cotiá, experiencias e actividades na aula, traballados previamente de forma oral.
- 5º PLE 5º-PLEB4.10 - Utiliza a lingua estranxeira escrita de forma correcta en situacións variadas atendendo á súa corrección ortográfica básica.
- 5º PLE 5º-PLEB4.2 - Escribe diálogos simples, a partir de modelos, respectando a estrutura gramatical coñecida e as normas ortográficas básicas.
- 5º PLE 5º-PLEB4.3 - Escribe textos sinxelos, organizados con coherencia na súa secuencia e con léxico relacionado co tema da escritura propios de situacións de relación interpersonal (invitacións, notas, avisos).

5º	PLE	5º-PLEB4.4 - Amosa interese polo uso guiado das TIC para producir textos e presentacións e transmitir información escrita.
5º	PLE	5º-PLEB4.7 - Produce textos escritos significativos, en soporte papel ou dixital, de forma individual ou en parella seguindo o modelo traballado (elaboración dunha enquisa, SMS, correspondencia persoal simple en soporte papel ou dixital falando de si mesmo/a e da súa contorna inmediata ?).
5º	PLE	5º-PLEB4.8 - Uso do dicionario bilingüe e doutros materiais de consulta para a elaboración de textos.
5º	PLE	5º-PLEB4.9 - Presenta os seus textos con caligrafía clara e limpeza: evitando riscos, inclinación de liñas etc.
5º	PLE	5º-PLEB5.1 - Identifica aspectos básicos da vida cotiá dos países onde se fala a lingua estranxeira (horarios, comidas, festividade?) e compáraos cos propios, amosando unha actitude de apertura cara ao diferente.
5º	PLE	5º-PLEB5.10 - Diferenza preguntas e respostas moi simples, así como as que achegan información.
5º	PLE	5º-PLEB5.11 - Estrutura adecuadamente os elementos das oracións, mantén a concordancia de número e persoa, e usa correctamente os nexos básicos.
5º	PLE	5º-PLEB5.12 - Memoriza rutinas lingüísticas coñecidas para desenvolverse nas interaccións dentro e fóra da aula.
5º	PLE	5º-PLEB5.14 - Comprende e usa adecuadamente o vocabulario necesario para participar nas interaccións de aula ou fora da aula, ler textos próximos á súa idade e escribir con léxico traballado previamente.
5º	PLE	5º-PLEB5.15 - Compara aspectos lingüísticos e culturais das linguas que coñece para mellorar na súa aprendizaxe e lograr unha competencia integrada a través de producións audiovisuais ou multimedia e de manifestacións artísticas
5º	PLE	5º-PLEB5.16 - Establece similitudes e diferenzas das linguas que hai na aula ou na súa contorna máis próxima
5º	PLE	5º-PLEB5.17 - Valorara as linguas como instrumento de comunicación, para aprender a acercarse a outras culturas
5º	PLE	5º-PLEB5.2 - Amosa curiosidade por aprender a lingua estranxeira e a súa cultura.

5º	PLE	5º-PLEB5.2(bis) - Participa en actividades de aprendizaxe individuais e colectivas, respecta as ideas dos e das demais e contribúe ó traballo en grupo
5º	PLE	5º-PLEB5.3 - Inicia e remata as interaccións adecuadamente.
5º	PLE	5º-PLEB5.4 - Pregunta e responde de xeito comprensible en actividades de aprendizaxe en distintos contextos

5º	PLE	5º-PLEB5.5 - Identifica en textos simples: as formas de presente e pasado simple, a afirmación e a negación?
5º	PLE	5º-PLEB5.6 - Expresa, identifica e distingue actividades variadas de rutina, lecer?
5º	PLE	5º-PLEB5.7 - Describe unha escena sinxela dicindo o que hai nela, compara dúas ilustracións e identifica as diferenzas, entre outras.
5º	PLE	5º-PLEB5.8 - Describe con máis detalle o seu aspecto físico, gustos, afeccións? de si mesmo/a e doutra persoa.
5º	PLE	5º-PLEB5.9 - Expresa e distingue as indicacións para chegar a un lugar, así como as instrucións dentro e fóra da aula.
5º	REC	5º-REC-B3.1.1 - Interpreta e aprecia o cambio que orixinou o encontro con Xesús nalgúns dos personaxes que aparecen nos evanxeos.
5º	REC	5º-REC-B3.2.1 - Selecciona, xustifica a elección e explica por escrito o significado dalgúns milagres.
5º	REC	5º-REC-B3.2.2 - Dramatiza con respecto algúns milagres narrados nos evanxeos.
5º	REC	5º-REC-B3.3.1 - Extrapola as afirmacións das testemuñas recollidas nos primeiros capítulos dos Feitos dos Apóstolos onde se recoñece que a resurrección é acción de Deus.
5º	REC	5º-REC-B3.3.2 - Reconstrúe utilizando as TIC os encontros co Resucitado que describen os relatos evanxélicos.
5º	VSC	5º-VSCB1.2.3 - Expresa os seus sentimentos, necesidades e dereitos, á vez que respecta os dos e das demais nas actividades cooperativas.
5º	VSC	5º-VSCB1.5.2 - Define e formula claramente problemas de convivencia e achega solucións potencialmente efectivas.
5º	VSC	5º-VSCB2.1.1 - Emprega apropiadamente os elementos da comunicación verbal e non verbal, para expresar con coherencia opinión, sentimentos e emocións.
5º	VSC	5º-VSCB2.1.2 - Emprega a comunicación verbal en relación coa non verbal en exposicións orais e debates.

5º	VSC	5º-VSCB2.2.1 - Dialoga interpretando e dando sentido ao que oe.
5º	VSC	5º-VSCB2.2.2 - Realiza actividades cooperativas detectando os sentimentos e pensamentos que subxacen no que se está a dicir.
5º	VSC	5º-VSCB2.2.3 - Colabora en proxectos grupais escoitando activamente, demostrando interese polas outras persoas.
5º	VSC	5º-VSCB2.3.1 - Comunícase empregando expresións para mellorar a comunicación e facilitar o achegamento co seu interlocutor nas conversas.
5º	VSC	5º-VSCB2.3.2 - Comparte sentimentos durante o diálogo
5º	VSC	5º-VSCB2.3.3 - Utiliza os elementos que contribúen ao diálogo.
5º	VSC	5º-VSCB2.3.4 - Recoñece os elementos que bloquean a comunicación en diferentes situacións.
5º	VSC	5º-VSCB2.4.1 - Realiza unha defensa tranquila e respectuosa das posicións persoais.
5º	VSC	5º-VSCB2.4.2 - Emprega a linguaxe positiva.
5º	VSC	5º-VSCB2.5.1 - Infire, de xeito guiado, e dá o sentido adecuado á expresión das demais persoas.
5º	VSC	5º-VSCB2.5.2 - Relaciona diferentes ideas e opinións para atopar os seus aspectos comúns.
5º	VSC	5º-VSCB2.6.1 - Interacciona con empatía.
5º	VSC	5º-VSCB2.8.4 - Expón en historias creativas as características da relación da amizade.
5º	VSC	5º-VSCB3.11.2 - Expressa a importancia de garantir os dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás do seu contorno.
5º	VSC	5º-VSCB3.12.1 - Expressa as notas características da convivencia democrática.
5º	VSC	5º-VSCB3.12.2 - Argumenta a importancia dos valores cívicos na sociedade democrática.
5º	VSC	5º-VSCB3.13.3 - Argumenta comportamentos de defensa e recuperación do equilibrio ecolóxico e de conservación do medio ambiente.

5º	VSC	5º-VSCB3.15.2 - Analiza información na prensa en relación cos accidentes de tráfico.
5º	VSC	5º-VSCB3.15.4 - Explica as consecuencias de diferentes accidentes de tráfico.
5º	VSC	5º-VSCB3.16.2 - Reflexiona sobre o modo no que se poderían evitar accidentes de tráfico e expón as súas conclusións.
5º	VSC	5º-VSCB3.16.3 - Explica as principais medidas que se poderían tomar para previr accidentes de tráfico.
5º	VSC	5º-VSCB3.3.1 - Argumenta a necesidade de que existan normas de convivencia nos diferentes espazos de interacción social.
5º	VSC	5º-VSCB3.3.2 - Participa na elaboración das normas da aula.
5º	VSC	5º-VSCB3.4.3 - Manexa a linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos nas relacións interpersoais.
5º	VSC	5º-VSCB3.5.3 - Describe condutas solidarias.
5º	VSC	5º-VSCB3.6.2 - É capaz de sensibilizar sobre causas altruístas realizando exposicións orais sobre o seu valor e cometidos.
5º	VSC	5º-VSCB3.8.1 - Argumenta o carácter universal dos dereitos humanos.
5º	VSC	5º-VSCB3.8.2 - Expón a importancia de que todas as persoas gocen dos dereitos básicos: saúde, benestar, alimentación, vestido, vivenda e asistencia médica.
5º	VSC	5º-VSCB3.9.1 - Argumenta e expón mediante imaxes a importancia de garantir a igualdade de dereitos e a non discriminación por razón de nacemento, raza, sexo, relixión, opinión ou calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social.

Competencia Clave:		Matemática, ciencia e tecnoloxía
Nivel	Área	Estándares
5º	CN	5º-CNB1.1.1 - Busca, selecciona e organiza información concreta e relevante, analiza, obtén conclusións, elabora informes e comunica os resultados en diferentes soportes.
5º	CN	5º-CNB1.1.2 - Expresa oralmente e por escrito, de forma clara e ordenada contidos relacionados coa área manifestando a comprensión de textos orais e/ou escritos.
5º	CN	5º-CNB1.1.3 - Emprega de forma autónoma o tratamento de textos (axuste de páxina, inserción de ilustracións ou notas etc.).
5º	CN	5º-CNB1.1.4 - Manexa estratexias axeitadas para acceder á información dos textos de carácter científico.
5º	CN	5º-CNB1.1.5 - Efectúa búsquedas guiadas de información na rede.
5º	CN	5º-CNB1.1.6 - Coñece e aplica estratexias de acceso e traballo na rede.
5º	CN	5º-CNB1.2.1 - Manifiesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións.
5º	CN	5º-CNB1.3.1 - Utiliza estratexias para realizar traballos de forma individual e en equipo, amosando habilidades para a resolución pacífica de conflitos.
5º	CN	5º-CNB1.3.2 - Coñece e emprega as normas de uso e de seguridade dos instrumentos, dos materiais de traballo e das tecnoloxías da información e comunicación.
5º	CN	5º-CNB1.3.3 - Utiliza algúns recursos ao seu alcance proporcionados polas tecnoloxías da información para comunicarse e colaborar.
5º	CN	5º-CNB1.4.1 - Realiza proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións formulando problemas, enunciando hipóteses, seleccionando o material necesario, realizando, extraendo conclusións e comunicando os resultados.
5º	CN	5º-CNB1.4.2 - Presenta un informe, de forma oral ou escrita, empregando soportes variados, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, internet) cando traballa de forma individual ou en equipo na realización de proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións.
5º	CN	5º-CNB2.1.1 - Identifica e localiza os principais órganos implicados na realización das funcións vitais do corpo humano.
5º	CN	5º-CNB2.1.2 - Identifica as principais características dos aparellos respiratorio, dixestivo, locomotor, circulatorio e excretor e explica as principais funcións.
5º	CN	5º-CNB2.3.1 - Investiga sobre enfermidades relacionadas cunha alimentación inadecuada e presenta conclusións en diversos soportes.

5º	CN	5º-CNB2.3.2 - Coñece os principios das dietas equilibradas, e elabora menús variados identificando ás prácticas saudables.
5º	CN	5º-CNB2.3.3 - Recoñece os efectos nocivos do consumo de alcohol e drogas.
5º	CN	5º-CNB3.1.1 - Identifica e describe a estrutura dos seres vivos: células, tecidos, órganos, aparellos e sistemas, nomeando as principais características e funcións de cada un deles.
5º	CN	5º-CNB3.2.1 - Clasifica aos seres vivos e nomea as principais características atendendo ao seu reino: Reino animal. Reino das plantas. Reino dos fungos e outros reinos empregando criterios científicos e medios tecnolóxicos.
5º	CN	5º-CNB3.2.2 - Utiliza guías na identificación científica de animais vertebrados, invertebrados e plantas.
5º	CN	5º-CNB3.3.1 - Coñece e explica, con rigorosidade, as principais características e compoñentes dun ecosistema.
5º	CN	5º-CNB3.3.2 - Investiga con criterio científico, ecosistemas próximos e presenta resultados en diferentes soportes.
5º	CN	5º-CNB3.3.3 - Identifica algunhas actuacións humanas que modifican o medio natural e as causas de extinción de especies e explica algunhas actuacións para o seu coidado.
5º	CN	5º-CNB3.3.4 - Usa a lupa e outros medios tecnolóxicos para a observación científica.
5º	CN	5º-CNB3.3.5 - Observa e rexistra algún proceso asociado á vida dos seres vivos, utiliza os instrumentos e os medios audiovisuais e tecnolóxicos apropiados e comunica de xeito oral e escrito os resultados.
5º	CN	5º-CNB4.1.1 - Coñece e clasifica materiais segundo as súas propiedades (dureza, solubilidade, estado de agregación e condutividade térmica).
5º	CN	5º-CNB4.2.1 - Utiliza diferentes procedementos para determinar a medida da masa e do volume dun corpo.
5º	CN	5º-CNB4.2.2 - Describe a diferenza entre masa e volume.
5º	CN	5º-CNB4.2.3 - Identifica e explica as principais características da flotación nun medio líquido.
5º	CN	5º-CNB4.3.1 - Identifica e explica as diferenzas entre enerxías renovables e non renovables e argumenta sobre as accións necesarias para o desenvolvemento enerxético, sostible e equitativo

5º	CN	5º-CNB4.4.1 - Realiza experiencias sinxelas, en equipo, sobre reaccións químicas habituais na vida cotiá; formular problemas, enunciar hipóteses, seleccionar o material necesario, extraer conclusións e comunicar os resultados en diferentes soportes.
5º	CN	5º-CNB4.4.2 - Identifica produtos químicos habituais no fogar e os posibles riscos para o organismo.

5º	CN	5º-CNB4.4.3 - Identifica e explica os símbolos de perigo máis comúns na etiquetaxe.
5º	CN	5º-CNB4.4.4 - Respecta as normas de uso, de seguridade, de conservación e de mantemento dos instrumentos de observación e dos materiais de traballo, na aula e no centro.
5º	CN	5º-CNB5.1.1 - Observa e identifica os elementos dun circuíto eléctrico e constrúe un.
5º	CN	5º-CNB5.1.2 - Observa, identifica e explica algúns efectos da electricidade da vida cotiá.
5º	CN	5º-CNB5.1.3 - Expón exemplos de materiais condutores e illantes, argumentado a súa exposición.
5º	CN	5º-CNB5.2.1 - Coñece algúns dos grandes descubrimentos e inventos da humanidade e explica os beneficios ou riscos para á sociedade.
5º	CN	5º-CNB5.2.2 - Valora e describe a influencia do desenvolvemento tecnolóxico nas condicións de vida e no traballo.
5º	CN	5º-CNB5.2.3 - Coñece e explica algúns dos avances da ciencia no fogar e na vida cotiá, na medicina, na cultura e no lecer, na arte, na música, no cine e no deporte e nas tecnoloxías da información e a comunicación.
5º	CS	5º-CSB1.1.1 - Busca información (empregando as TIC e outras fontes directas e indirectas), selecciona a información relevante, a organiza, analiza, obtén conclusións sinxelas e as comunica oralmente e/ou por escrito.
5º	CS	5º-CSB1.3.1 - Emprega de maneira axeitada o vocabulario adquirido para ser capaz de ler, escribir e falar sobre Ciencias sociais.
5º	CS	5º-CSB1.3.2 - Expón oralmente de forma clara e ordenada, contidos relacionados coa área, que manifesten a comprensión de textos orais e /ou escritos de carácter xeográfico, social e histórico.
5º	CS	5º-CSB1.3.3 - Analiza informacións relacionadas coa área e manexa imaxes, táboas, gráficos, esquemas, resumos e as tecnoloxías da información e a comunicación.
5º	CS	5º-CSB2.1.1 - Describe como é e de que forma se orixinou o Universo e explica os seus principais compoñentes identificando galaxia, estrela, planeta, satélite, asteroide e cometa.
5º	CS	5º-CSB2.2.1 - Describe as características, compoñentes do Sistema Solar, localizando o Sol no centro do mesmo e os planetas segundo a súa proximidade.

5º	CS	5º-CSB2.3.1 - Define e representa o movemento de translación terrestre, o eixe do xiro e os polos xeográficos, asocia as estacións do ano ao seu efecto combinado e calcula os fusos horarios.
5º	CS	5º-CSB2.3.2 - Explica o día e a noite como consecuencia da rotación terrestre e como unidades para medir o tempo.
5º	CS	5º-CSB2.3.3 - Define a translación da Lúa identificando e nomeando as fases lunares.

5º	CS	5º-CSB2.4.1 - Identifica e clasifica os diferentes tipos de mapas, define que é a escala nun mapa e emprega e interpreta os signos convencionais máis usuais que poden aparecer nel.
5º	CS	5º-CSB2.5.1 - Define clima, nomea os seus elementos e identifica os factores que determinan en España.
5º	CS	5º-CSB2.6.1 - Explica que é unha zona climática, nomeando as tres zonas climáticas do planeta e describindo as súas características principais.
5º	CS	5º-CSB2.6.2 - Describe e sinala nun mapa os tipos de climas de España, e as zonas ás que afecta cada un, interpretando e analizando climogramas de distintos territorios de España e relacionándoos co clima ao que pertence.
5º	CS	5º-CSB2.8.1 - Localiza nun mapa as principais unidades de relevo en España e as súas vertentes hidrográficas.
5º	CS	5º-CSB2.8.2 - Sitúa nun mapa os mares, océanos e os grandes ríos de España.
5º	CS	5º-CSB3.5.1 - Define demografía e poboación, comprende os principais conceptos demográficos e os principais factores que afectan á de poboación.
5º	CS	5º-CSB3.5.2 - Interpreta unha pirámide de poboación e outros gráficos usados no estudo da poboación.
5º	CS	5º-CSB3.8.2 - Describe ordenadamente o proceso de obtención dun produto ata a súa venda e identifica os sectores aos que pertencen.
5º	CS	5º-CSB3.9.1 - Identifica os tres sectores de actividades económicas e clasifica distintas actividades no grupo ao que pertencen.
5º	CS	5º-CSB4.1.1 - Identifica a idea de idade da historia e data a Idade Media e Moderna, asociándoas aos feitos que marcan os seus inicios e finais.
5º	CS	5º-CSB4.2.1 - Coñece algunhas fontes da historia representativas de cada unha das idades da historia, facendo fincapé na Idade Contemporánea.
5º	CS	5º-CSB4.3.1 - Usa diferentes técnicas para localizar no tempo e no espazo feitos do pasado, percibindo a duración, a simultaneidade e as relacións entre os acontecementos.
5º	CS	5º-CSB4.4.1 - Sitúa nunha liña do tempo as etapas históricas máis importantes da Idade Media e Idade Moderna en España.
5º	CS	5º-CSB4.4.2 - Identifica e localiza no tempo e no espazo os feitos fundamentais da historia medieval e moderna de España, describindo as principais características de cada unha delas
5º	CS	5º-CSB4.4.4 - Describe en orde cronolóxica os principais movementos artísticos e culturais da Idade Media e da Idade Moderna en España citando aos seus representantes máis significativos.
5º	EF	5º-EFB4.2.1 - Identifica a capacidade física básica implicada de forma máis significativa nas actividades expresivas.
5º	EF	5º-EFB4.2.2 - Recoñece a importancia do desenvolvemento das capacidades físicas para a mellora das habilidades motrices implicadas nas actividades artístico-expresivas.

5º	EF	5º-EFB5.1.2 - Relaciona os principais hábitos de alimentación coa actividade física (horarios de comidas, calidade/cantidade dos alimentos inxeridos etc.).
5º	EF	5º-EFB5.1.4 - Adopta hábitos posturais axeitados na súa vida cotiá e na práctica da actividade física, recoñecendo a súa importancia para saúde.
5º	EF	5º-EFB5.2.2 - Relaciona a frecuencia cardíaca e respiratoria, con distintas intensidades de esforzo.
5º	EF	5º-EFB5.3.1 - Explica as lesións e enfermidades deportivas máis comúns, así como as accións preventivas e os primeiros auxilios básicos.
5º	EF	5º-EFB6.3.1 - Identifica a capacidade física básica implicada de forma máis significativa nos exercicios.
5º	EF	5º-EFB6.3.2 - Recoñece a importancia do desenvolvemento das capacidades físicas para a mellora das habilidades motrices.
5º	EF	5º-EFB6.3.3 - Distingue en xogos e deportes individuais e colectivos estratexias de cooperación e de oposición.
5º	EF	5º-EFB6.3.4 - Describe os exercicios realizados, usando os termos e coñecementos que sobre o aparello locomotor se desenvolven na área de Ciencias da natureza.
5º	EM	5º-EMB1.3.3 - Identifica, clasifica e completa os compases traballados.
5º	EM	5º-EMB1.6.2 - Identifica as partes dunha peza musical sinxela, e representa graficamente a súa estrutura.
5º	EM	5º-EMB3.1.2 - Inventa e reproduce pequenas coreografías que corresponden coa forma interna dunha obra musical de forma sinxela binaria, ternaria e rondó.

5º	EM	5º-EMB3.2.1 - Controla a postura e a coordinación coa música cando interpreta danzas.
5º	EM	5º-EMB3.3.1 - Planifica a coreografía de acordo coa estrutura musical dada.
5º	EP	5º-EPB2.2.1 - Confecciona planos, e mapas simples coa axuda das ferramentas básicas, individualmente e en grupo.
5º	EP	5º-EPB2.2.2 - Utiliza e manexa os elementos que estruturan o espazo gráfico (cuadrícula).
5º	EP	5º-EPB2.3.2 - Experimenta coa superposición de planos para crear volume.
5º	EP	5º-EPB2.3.3 - Utiliza a liña horizontal como elemento expresivo para proporcionar sensación de profundidade.

5º	EP	5º-EPB2.4.2 - Organiza os espazos das súas producións bidimensionais, utilizando conceptos básicos de composición, equilibrio e proporción
5º	EP	5º-EPB2.4.3 - Analiza e compara as texturas naturais e artificiais, así como as texturas visuais e táctiles, sendo capaz de realizar traballos artísticos utilizando estes coñecementos.
5º	EP	5º-EPB2.4.4 - Distingue o tema ou xénero de obras plásticas.
5º	EP	5º-EPB3.1.1 - Coñece e usa as principais ferramentas básicas do debuxo xeométrico (regra, escuadro, cartabón, semicírculo etc.)
5º	EP	5º-EPB3.1.2 - Utiliza o trazado de rectas paralelas.
5º	EP	5º-EPB3.1.3 - Traza ángulos rectos, de 30 e de 60 graos utilizando as ferramentas básicas.
5º	EP	5º-EPB3.1.4 - Manexa os efectos visuais da perspectiva para debuxar triángulos e cuadriláteros.
5º	EP	5º-EPB3.1.5 - Representa e aplica adecuadamente o eixe de simetría.
5º	EP	5º-EPB3.1.6 - Representa formas xeométricas con precisión e coa axuda da cuadrícula e as ferramentas básicas.
5º	LC	5º-LCB2.2.5 - Relaciona a información contida nos gráficos e ilustracións e a relaciona coa información que aparece no texto

5º	LG	5º-LGB2.2.1 - Interpreta e comprende, de maneira xeral, a información de gráficos, esquemas sinxelos e ilustracións redundantes, relacionándoa co contido do texto que acompaña.
5º	MT	5º-MTB1.1.1 - Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais.
5º	MT	5º-MTB1.2.1 - Realiza estimacións sobre os resultados esperados e contrasta a súa validez valorando as vantaxes e os inconvenientes do seu uso.
5º	MT	5º-MTB1.3.1 - Distingue entre problemas e exercicios e aplica as estratexias idóneas para cada caso.
5º	MT	5º-MTB1.3.2 - Iníciase na formulación de preguntas e na busca de respostas apropiadas, tanto no estudo dos conceptos coma na resolución de problemas.
5º	MT	5º-MTB1.4.1 - Toma decisións nos procesos de resolucións de problemas valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.
5º	MT	5º-MTB1.5.1 - Iníciase na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolto, valorando as ideas claves, aprendendo para situacións futuras semellantes.

5º	MT	5º-MTB2.1.1 - Identifica os números romanos aplicando o coñecemento á comprensión de datacións.
5º	MT	5º-MTB2.1.2 - Le, escribe e ordena en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.
5º	MT	5º-MTB2.2.1 - Interpreta en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.
5º	MT	5º-MTB2.2.2 - Ordena números enteiros, decimais e fraccións básicas por comparación, representación na recta numérica e transformación duns noutros
5º	MT	5º-MTB2.3.1 - Reduce dúas ou máis fraccións a común denominador e calcula fraccións equivalentes.
5º	MT	5º-MTB2.3.2 - Redondea números decimais á décima, centésima ou milésima máis próxima.
5º	MT	5º-MTB2.3.3 - Ordena fraccións aplicando á relación entre fracción e número decimal.
5º	MT	5º-MTB2.4.1 - Opera cos números coñecendo a xerarquía das operacións.
5º	MT	5º-MTB2.4.2 - Utiliza diferentes tipos de números en contextos reais, establecendo equivalencias entre eles, identificándoos e utilizándoos como operadores na interpretación e resolución de problemas.
5º	MT	5º-MTB2.4.3 - Estima e comproba resultados mediante diferentes estratexias.
5º	MT	5º-MTB2.5.1 - Realiza sumas e restas de fraccións co mesmo denominador. Calcula o produto dunha fracción por un número.
5º	MT	5º-MTB2.5.2 - Realiza operacións con números decimais.
5º	MT	5º-MTB2.6.1 - Emprega e automatiza algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións cotiás.
5º	MT	5º-MTB2.6.2 - Descompón de forma aditiva e de forma aditivo-multiplicativa, números menores de un millón, atendendo o valor de posición das súas cifras.
5º	MT	5º-MTB2.6.3 - Identifica múltiplos e divisores empregando as táboas de multiplicar.
5º	MT	5º-MTB2.6.4 - Calcula os primeiros múltiplos dun número dado.
5º	MT	5º-MTB2.6.5 - Calcula todos os divisores de calquera número menor de 100.

5º	MT	5º-MTB2.6.6 - Calcula o mcm e o mcd.
5º	MT	5º-MTB2.6.7 - Descompón números decimais atendendo o valor de posición das súas cifras.
5º	MT	5º-MTB2.6.8 - Elabora e emprega estratexias de cálculo mental.
5º	MT	5º-MTB2.6.9 - Estima e redondea o resultado de un cálculo valorando a resposta.
5º	MT	5º-MTB2.7.1 - Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia do seu uso.
5º	MT	5º-MTB2.7.2 - Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas: revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e buscando outras formas de resolvelo.
5º	MT	5º-MTB3.1.1 - Estima lonxitudes, capacidades, masas e superficies; elixindo a unidade e os instrumentos máis axeitados para medir e expresar unha medida, explicando de forma oral o proceso seguido e a estratexia utilizada.
5º	MT	5º-MTB3.1.2 - Mide con instrumentos, utilizando estratexias e unidades convencionais e non convencionais, elixindo a unidade máis axeitada para a expresión dunha medida.

5º	MT	5º-MTB3.2.1 - Suma e resta medidas de lonxitude, capacidade, masa e superficie en forma simple dando o resultado na unidade determinada de antemán.
5º	MT	5º-MTB3.2.2 - Expressa en forma simple a medición da lonxitude, capacidade ou masa dada en forma complexa e viceversa.
5º	MT	5º-MTB3.2.3 - Compara e ordena medidas dunha mesma magnitude.
5º	MT	5º-MTB3.2.4 - Compara superficies de figuras planas por superposición, descomposición e medición.
5º	MT	5º-MTB3.3.1 - Realiza equivalencias e transformacións entre horas, minutos e segundos.
5º	MT	5º-MTB3.4.1 - Identifica o ángulo como medida dun xiro ou abertura.
5º	MT	5º-MTB3.4.2 - Mide ángulos usando instrumentos convencionais.
5º	MT	5º-MTB3.5.1 - Resolve problemas de medida, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios...), creando conxecturas, construíndo, argumentando? e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.
5º	MT	5º-MTB4.1.1 - Identifica e representa ángulos en diferentes posicións: consecutivos, adxacentes, opostos polo vértice?

5º	MT	5º-MTB4.1.2 - Traza unha figura plana simétrica doutra respecto dun eixe.
5º	MT	5º-MTB4.1.3 - Realiza ampliacións e reducións.
5º	MT	5º-MTB4.2.1 - Calcula a área e o perímetro de: rectángulo, cadrado e triángulo.
5º	MT	5º-MTB4.2.2 - Aplica os conceptos de perímetro e superficie de figuras para a realización de cálculos sobre planos e espazos reais e para interpretar situacións da vida diaria.
5º	MT	5º-MTB4.3.1 - Identifica e diferencia os elementos básicos da circunferencia e círculo: centro, raio, diámetro, corda, arco, tanxente e sector circular
5º	MT	5º-MTB4.3.2 - Utiliza a composición e descomposición para formar figuras planas e corpos xeométricos a partir doutras.
5º	MT	5º-MTB4.4.1 - Resolve problemas xeométricos que impliquen dominio dos contidos traballados, utilizando estratexias heurísticas de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando, e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.
5º	MT	5º-MTB4.4.2 - Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e propoñendo outras formas de resolvelo
5º	MT	5º-MTB5.1.1 - Aplica de forma intuitiva a situacións familiares as medidas de centralización: a media aritmética, a moda e o rango.
5º	MT	5º-MTB5.1.2 - Realiza e interpreta gráficos moi sinxelos: diagramas de barras, poligonais e sectoriais, con datos obtidos de situacións moi próximas.
5º	MT	5º-MTB5.2.1 - Realiza análise crítica e argumentada sobre as informacións que se presentan mediante gráficas estatísticas.
5º	MT	5º-MTB5.3.1 - Identifica situacións de carácter aleatorio.
5º	MT	5º-MTB5.3.2 - Realiza conxecturas e estimacións sobre algúns xogos (moedas, dados, cartas, loterías?).
5º	MT	5º-MTB5.4.1 - Resolve problemas que impliquen dominio dos contidos propios da estatística e probabilidade, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios?), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as consecuencias destas e a conveniencia da súa utilización.
5º	MT	5º-MTB5.4.2 - Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e propoñendo outras formas de resolvelo.
5º	VSC	5º-VSCB3.13.2 - Investiga criticamente a intervención humana no medio ambiente e comunica os resultados.
5º	VSC	5º-VSCB3.15.2 - Analiza información na prensa en relación cos accidentes de tráfico.

5º	VSC	5º-VSCB3.15.4 - Explica as consecuencias de diferentes accidentes de tráfico.
5º	VSC	5º-VSCB3.16.1 - Desenvolve proxectos relacionados coas principais causas dos accidentes de tráfico, sobre os que se informa en diferentes medios de comunicación.

PERFIL COMPETENCIAL		
Competencia Clave:		Sociais e cívicas
Nivel	Área	Estándares
5º	CN	5º-CNB1.3.1 - Utiliza estratexias para realizar traballos de forma individual e en equipo, amosando habilidades para a resolución pacífica de conflitos.
5º	CN	5º-CNB1.3.2 - Coñece e emprega as normas de uso e de seguridade dos instrumentos, dos materiais de traballo e das tecnoloxías da información e comunicación.
5º	CN	5º-CNB1.4.2 - Presenta un informe, de forma oral ou escrita, empregando soportes variados, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, internet) cando traballa de forma individual ou en equipo na realización de proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións.
5º	CN	5º-CNB2.3.1 - Investiga sobre enfermidades relacionadas cunha alimentación inadecuada e presenta conclusións en diversos soportes.
5º	CN	5º-CNB2.3.2 - Coñece os principios das dietas equilibradas, e elabora menús variados identificando ás prácticas saudables.
5º	CN	5º-CNB2.3.3 - Recoñece os efectos nocivos do consumo de alcohol e drogas.
5º	CN	5º-CNB3.3.3 - Identifica algunhas actuacións humanas que modifican o medio natural e as causas de extinción de especies e explica algunhas actuacións para o seu coidado.
5º	CN	5º-CNB4.3.1 - Identifica e explica as diferenzas entre enerxías renovables e non renovables e argumenta sobre as accións necesarias para o desenvolvemento enerxético, sostible e equitativo
5º	CN	5º-CNB5.2.1 - Coñece algúns dos grandes descubrimentos e inventos da humanidade e explica os beneficios ou riscos para á sociedade.
5º	CN	5º-CNB5.2.2 - Valora e describe a influencia do desenvolvemento tecnolóxico nas condicións de vida e no traballo.
5º	CN	5º-CNB5.2.3 - Coñece e explica algúns dos avances da ciencia no fogar e na vida cotiá, na medicina, na cultura e no lecer, na arte, na música, no cine e no deporte e nas tecnoloxías da información e a comunicación.
5º	CS	5º-CSB1.2.1 - Participa en actividades individuais e de grupo, e emprega estratexias de traballo cooperativo valorando o esforzo e o coidado do material.

5º	CS	5º-CSB1.2.2 - Adopta un comportamento responsable, construtivo e solidario, respectando diferentes ideas e achegas nos debates e recoñecendo a cooperación e o diálogo como principios básicos do funcionamento democrático.
5º	CS	5º-CSB1.3.1 - Emprega de maneira axeitada o vocabulario adquirido para ser capaz de ler, escribir e falar sobre Ciencias sociais.

5º	CS	5º-CSB1.3.2 - Expón oralmente de forma clara e ordenada, contidos relacionados coa área, que manifesten a comprensión de textos orais e /ou escritos de carácter xeográfico, social e histórico.
5º	CS	5º-CSB1.3.3 - Analiza informacións relacionadas coa área e manexa imaxes, táboas, gráficos, esquemas, resumos e as tecnoloxías da información e a comunicación.
5º	CS	5º-CSB2.7.1 - Define paisaxe, identifica os seus elementos e explica as características das principais paisaxes de España valorando a súa diversidade.
5º	CS	5º-CSB2.9.1 - Explica a importancia do coidado do medio, así como as consecuencias da acción humana neste.
5º	CS	5º-CSB2.9.2 - Favorece o desenvolvemento sostible e o consumo responsable.
5º	CS	5º-CSB3.1.1 - Identifica, respecta e valora os principios democráticos máis importantes establecidos na Constitución e explica a importancia que a Constitución ten para o funcionamento do Estado español.
5º	CS	5º-CSB3.2.1 - Identifica as principais institucións do Estado español e describe as súas funcións e a súa organización.
5º	CS	5º-CSB3.2.2 - Identifica e comprende a división de poderes do Estado e cales son as atribucións recollidas na Constitución para cada un deles.
5º	CS	5º-CSB3.3.1 - Explica a organización territorial de España, nomea as estruturas básicas de goberno e localiza en mapas políticos as distintas comunidades autónomas que forman España, así como as súas provincias.
5º	CS	5º-CSB3.4.1 - Valora, partindo da realidade do estado español, a diversidade cultural, social, política e lingüística nun mesmo territorio como fonte de enriquecemento cultural.
5º	CS	5º-CSB3.5.1 - Define demografía e poboación, comprende os principais conceptos demográficos e os principais factores que afectan á de poboación.
5º	CS	5º-CSB3.6.1 - Describe os principais rasgos da poboación española.
5º	CS	5º-CSB3.6.2 - Explica o proceso da evolución da poboación en España e describe a incidencia que tiveron nesta, factores como a esperanza de vida ou a natalidade.
5º	CS	5º-CSB3.6.3 - Describe os factores que condicionan a distribución da poboación española.
5º	CS	5º-CSB3.6.4 - Sitúa nun mapa os maiores núcleos de poboación en España e as zonas máis densamente poboadas.

5º	CS	5º-CSB3.7.1 - Explica o éxodo rural, a emigración a Europa, e a chegada de inmigrantes ao noso país
----	----	---

5º	CS	5º-CSB3.7.2 - Identifica e describe os principais problemas actuais da poboación española: migracións, envellecemento, etc.
5º	CS	5º-CSB3.8.1 - Identifica e define materias primas e produto elaborado e os asocia coas actividades nas que se obteñen.
5º	CS	5º-CSB3.8.2 - Describe ordenadamente o proceso de obtención dun produto ata a súa venda e identifica os sectores aos que pertencen.
5º	CS	5º-CSB3.9.1 - Identifica os tres sectores de actividades económicas e clasifica distintas actividades no grupo ao que pertencen.
5º	CS	5º-CSB3.9.2 - Explica as actividades relevantes dos sectores primario, secundario e terciario en España e as súas localizacións nos territorios correspondentes.
5º	CS	5º-CSB4.1.1 - Identifica a idea de idade da historia e data a Idade Media e Moderna, asociándoas aos feitos que marcan os seus inicios e finais.
5º	CS	5º-CSB4.2.1 - Coñece algunhas fontes da historia representativas de cada unha das idades da historia, facendo fincapé na Idade Contemporánea.
5º	CS	5º-CSB4.3.1 - Usa diferentes técnicas para localizar no tempo e no espazo feitos do pasado, percibindo a duración, a simultaneidade e as relacións entre os acontecementos.
5º	CS	5º-CSB4.4.1 - Sitúa nunha liña do tempo as etapas históricas máis importantes da Idade Media e Idade Moderna en España.
5º	CS	5º-CSB4.4.2 - Identifica e localiza no tempo e no espazo os feitos fundamentais da historia medieval e moderna de España, describindo as principais características de cada unha delas
5º	CS	5º-CSB4.4.3 - Explica aspectos relacionados coa forma de vida e organización social de España das distintas épocas históricas estudadas
5º	CS	5º-CSB4.4.4 - Describe en orde cronolóxica os principais movementos artísticos e culturais da Idade Media e da Idade Moderna en España citando aos seus representantes máis significativos.
5º	CS	5º-CSB4.4.5 - Identifica as características distintivas das culturas que conviviron nos reinos peninsulares durante a Idade Media describindo a evolución política e os distintos modelos sociais.
5º	CS	5º-CSB4.4.6 - Explica as características da Idade Moderna e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia neste período de tempo (Monarquía dos Austrias, s. XVI-XVII. Os Borbóns, s. XVIII).
5º	CS	5º-CSB4.5.1 - Identifica, valora e respecta o patrimonio natural, histórico, cultural e artístico e asume as responsabilidades que supón a súa conservación e mellora.

5º	CS	5º-CSB4.6.1 - Aprecia a herdanza cultural a escala local e nacional como a riqueza compartida que hai que coñecer, preservar e coidar.
----	----	--

5º	EF	5º-EFB.1.1.1 - Adopta unha actitude crítica ante as modas e a imaxe corporal dos modelos publicitarios.
5º	EF	5º-EFB.1.1.2 - Explica aos seus compañeiros e compañeiras as características dun xogo practicado na clase e o seu desenvolvemento.
5º	EF	5º-EFB.1.1.3 - Mostra boa disposición para solucionar os conflitos de xeito razoable.
5º	EF	5º-EFB.1.1.4 - Recoñece e cualifica negativamente as condutas inapropiadas que se producen na práctica ou nos espectáculos deportivos.
5º	EF	5º-EFB.1.1.5 - Demostra un nivel de autoconfianza axeitada ás súas capacidades.
5º	EF	5º-EFB.1.2.3 - Expón as súas ideas de forma coherente e exprésase de forma correcta en diferentes situacións e respecta as opinións dos e das demais.
5º	EF	5º-EFB.1.3.1 - Ten interese por mellorar a competencia motriz.
5º	EF	5º-EFB.1.3.3 - Incorpora nas súas rutinas o coidado e hixiene do corpo.
5º	EF	5º-EFB.1.3.4 - Participa na recollida e organización de material utilizado nas clases.
5º	EF	5º-EFB.1.3.5 - Acepta formar parte do grupo que lle corresponda e o resultado das competicións con deportividade.
5º	EF	5º-EFB.1.3.6 - Recoñece e respecta as normas de educación viaria en contornos habituais e non habituais.
5º	EF	5º-EFB.2.1.1 - Respecta a diversidade de realidades corporais e de niveis de competencia motriz entre os nenos e nenas da clase
5º	EF	5º-EFB.2.1.2 - Toma de conciencia das esixencias e valoración do esforzo que comportan as aprendizaxes de novas habilidades.
5º	EF	5º-EFB.3.1.1 - Realiza desprazamentos adaptándose a diferentes tipos de contornos e de actividades físico-deportivas e artístico-expresivas axustándose a parámetros espazo-temporais e intentando manter o equilibrio postural.
5º	EF	5º-EFB.3.1.2 - Realiza a habilidade motriz básica de salto adaptándose a diferentes tipos de contornos e de actividades físico-deportivas e artístico-expresivas, axustando a súa realización aos parámetros espazo-temporais e intentando manter o equilibrio postural.

5º	EF	5º-EFB.3.1.3 - Adapta as habilidades motrices básicas de manipulación de obxectos (lanzamento, recepción, golpeo etc.) a diferentes tipos de contornos e de actividades físico-deportivas e artístico-expresivas interiorizando e aplicando os xestos cos segmentos dominantes e iniciando a práctica cos non dominantes.
----	----	---

5º	EF	5º-EFB.3.1.4 - Aplica as habilidades motrices de xiro a diferentes tipos de contornos e de actividades físico-deportivas e artístico-expresivas tendo en conta os dous eixes corporais e os dous sentidos, e axustando a súa realización aos parámetros espazo-temporais e intentando manter o equilibrio postural.
5º	EF	5º-EFB.3.1.5 - Mantén o equilibrio en diferentes posicións e superficies.
5º	EF	5º-EFB.3.1.6 - Realiza actividades físicas e xogos no medio natural ou en contornos non habituais, adaptando as habilidades motrices á diversidade e incerteza procedente da contorno e ás súas posibilidades.
5º	EF	5º-EFB4.1.1 - Representa personaxes, situacións, ideas, sentimentos utilizando os recursos expresivos do corpo individualmente, en parellas ou en grupos.
5º	EF	5º-EFB4.1.2 - Representa ou expresa movementos a partir de estímulos rítmicos ou musicais, individualmente, en parellas ou grupos
5º	EF	5º-EFB4.1.3 - Coñece e leva a cabo bailes e danzas representativas da cultura galega e doutras culturas, seguindo unha coreografía básica.
5º	EF	5º-EFB4.1.4 - Constrúe e leva a cabo composicións grupais en interacción cos compañeiros e compañeiras utilizando os recursos expresivos do corpo e partindo de estímulos musicais ou plásticos.
5º	EF	5º-EFB4.2.1 - Identifica a capacidade física básica implicada de forma máis significativa nas actividades expresivas.
5º	EF	5º-EFB4.2.2 - Recoñece a importancia do desenvolvemento das capacidades físicas para a mellora das habilidades motrices implicadas nas actividades artístico-expresivas.
5º	EF	5º-EFB5.1.2 - Relaciona os principais hábitos de alimentación coa actividade física (horarios de comidas, calidade/cantidade dos alimentos inxeridos etc.).
5º	EF	5º-EFB5.1.3 - Recoñece os efectos beneficiosos do exercicio físico para a saúde e os prexudiciais do sedentarismo, dunha dieta desequilibrada e do consumo de alcohol, tabaco e outras substancias..
5º	EF	5º-EFB5.1.4 - Adopta hábitos posturais axeitados na súa vida cotiá e na práctica da actividade física, recoñecendo a súa importancia para saúde.
5º	EF	5º-EFB5.1.5 - Realiza os quecementos de forma autónoma e sistemática.
5º	EF	5º-EFB5.2.1 - Mostra unha mellora global con respecto ao seu nivel de partida das capacidades físicas orientadas á saúde.
5º	EF	5º-EFB5.2.2 - Relaciona a frecuencia cardíaca e respiratoria, con distintas intensidades de esforzo.

5º	EF	5º-EFB5.2.3 - Comeza a adaptar a intensidade do seu esforzo ao tempo de duración da actividade.
----	----	---

5º	EF	5º-EFB5.3.1 - Explica as lesións e enfermidades deportivas máis comúns, así como as accións preventivas e os primeiros auxilios básicos.
5º	EF	5º-EFB6.1.1 - Utiliza os recursos adecuados para resolver situacións básicas de táctica individual e colectiva en diferentes situacións motrices.
5º	EF	5º-EFB6.1.2 - Realiza combinacións de habilidades motrices básicas axustándose a un obxectivo e a uns parámetros espazo-temporais.
5º	EF	5º-EFB6.2.1 - Recoñece as diferenzas, características entre xogos populares, deportes colectivos, deportes individuais e actividades na natureza.
5º	EF	5º-EFB6.2.2 - Recoñece a riqueza cultural, a historia e a orixe dos xogos e os deportes tradicionais de Galicia.
5º	EF	5º-EFB6.2.3 - Realiza distintos xogos e deportes tradicionais de Galicia respectando principios e regras destes.
5º	EF	5º-EFB6.3.1 - Identifica a capacidade física básica implicada de forma máis significativa nos exercicios.
5º	EF	5º-EFB6.3.2 - Recoñece a importancia do desenvolvemento das capacidades físicas para a mellora das habilidades motrices.
5º	EF	5º-EFB6.3.3 - Distingue en xogos e deportes individuais e colectivos estratexias de cooperación e de oposición.
5º	EF	5º-EFB6.3.4 - Describe os exercicios realizados, usando os termos e coñecementos que sobre o aparello locomotor se desenvolven na área de Ciencias da natureza.
5º	EF	5º-EFB6.4.1 - Faise responsable da eliminación dos residuos que se xeran as actividades no medio natural.
5º	EF	5º-EFB6.4.2 - Utiliza os espazos naturais respectando a flora e a fauna do lugar.
5º	EM	5º-EMB1.1.3 - Respecta as opinións dos compañeiros e das compañeiras.
5º	EM	5º-EMB1.1.4 - Coñece, entende e respecta as normas de comportamento en audicións e representacións musicais.
5º	EM	5º-EMB1.4.2 - Planifica o traballo respectando as ideas e as contribucións das demais persoas.

5º	EM	5º-EMB2.2.3 - Aмоса respecto e responsabilidade no traballo individual e colectivo.
----	----	---

5º	EM	5º-EMB3.1.1 - Identifica e utiliza o corpo como instrumento para a expresión de sentimentos e emocións, e como forma de interacción social.
5º	EM	5º-EMB3.2.2 - Coñece e identifica danzas de diferentes lugares e culturas, e valora a súa achega ao patrimonio artístico e cultural.
5º	EM	5º-EMB3.2.3 - Reproduce e goza interpretando danzas tradicionais galegas e doutras culturas.
5º	EM	5º-EMB3.3.2 - Colabora co grupo en coordinación e con respecto cara ás demais persoas.
5º	EP	5º-EPB2.2.1 - Confecciona planos, e mapas simples coa axuda das ferramentas básicas, individualmente e en grupo.
5º	EP	5º-EPB2.2.3 - Participa nas actividades propostas e amosa interese por elas, colaborando sempre que se trate dun traballo en grupo
5º	EP	5º-EPB2.5.1 - Valora os elementos e os recursos empregados para conseguir o efecto que máis se axuste ao resultado final.
5º	EP	5º-EPB2.5.2 - Coida e respecta os materiais, os utensilios e os espazos utilizados.
5º	EP	5º-EPB2.5.3 - Participa e amosa interese polas actividades propostas, colaborando na recollida e na organización do material.
5º	EP	5º-EPB2.6.1 - Completa e realiza os debuxos utilizando os coñecementos aprendidos
5º	EP	5º-EPB2.6.2 - Presenta as tarefas con orde e limpeza respectando as normas e indicacións establecidas.
5º	EP	5º-EPB2.6.3 - Amosa interese polo traballo e a aplicación, apreciando a correcta realización dos exercicios e actividades.
5º	LC	5º-LCB1.1.1 - Emprega a lingua oral e axusta os rexistros lingüísticos ao grao de formalidade dos contextos nos que produce o seu discurso: debates, exposicións planificadas, conversas.
5º	LC	5º-LCB1.1.3 - Aplica as normas sociocomunicativas: escoita activa, espera de quendas, participación respectuosa, adecuación á intervención da persoa interlocutora e normas básicas de cortesía.
5º	LC	5º-LCB1.3.2 - Participa activamente e con coherencia na secuencia das súas ideas en diversas situacións de comunicación: - diálogos -exposicións orais seguindo modelos e guiadas, con axuda, cando cumpre, das tecnoloxías da información e comunicación.

5º	LC	5º-LCB1.3.3 - Participa activamente nas tarefas de aula, cooperando en situación de aprendizaxe compartida.
----	----	---

5º	LC	5º-LCB1.5.4 - Utiliza a información recollida para levar a cabo diversas actividades en situación de aprendizaxe individual ou colectivo.
5º	LC	5º-LCB1.8.1 - Emprega de xeito efectivo a linguaxe oral para comunicarse e aprender: escoita activa, recollida de datos, pregunta e repregunta, para obter información e verificar a comprensión.
5º	LC	5º-LCB1.8.2 - Participa en enquisas e entrevistas, asegurándose mediante preguntas adecuadas, da comprensión propia e por parte da persoa interlocutora.
5º	LC	5º-LCB1.8.3 - Participa en debates explicando as súas opinións e ideas, emitindo xuízos persoais fundamentados sobre os temas e coa profundidade propia da súa idade.
5º	LC	5º-LCB1.9.1 - Resume entrevistas, noticias e debates infantís? procedentes da radio, televisión e da internet.
5º	LC	5º-LCB1.9.2 - Transforma en noticias feitos cotiás próximos á súa realidade, imitando modelos.
5º	LC	5º-LCB2.6.2 - Interpreta a linguaxe figurada, en textos publicitarios.
5º	LC	5º-LCB3.2.1 - Valora a súa propia produción escrita, así como a produción escrita dos seus compañeiros.
5º	LC	5º-LCB3.6.1 - Expresa, por escrito, utilizando de xeito habitual, unha linguaxe non sexista e respectuosa coas diferenzas.
5º	LC	5º-LCB4.6.1 - Valora a variedade lingüística de España e o español de América.
5º	LC	5º-LCB4.7.1 - Compara aspectos (gráficos, sintácticos e léxicos) das linguas que coñece.
5º	LC	5º-LCB5.5.1 - Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios axeitados á súa idade ou de produción propia.
5º	LC	5º-LCB5.7.1 - Valora a literatura en calquera lingua, especialmente en lingua galega, como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal.
5º	LG	5º-LG-B5.7.1 - Aмосa curiosidade por coñecer outras costumes e formas de relación social, respectando e valorando a diversidade cultural.
5º	LG	5º-LGB1.1.2 - Comprende o significado literal e inferencial dun texto oral sinxelo, distinguindo, de maneira xeral, información de opinión.

5º	LG	5º-LGB1.12.1 - Usa, de maneira xeral, unha linguaxe non sexista.
----	----	--

5º	LG	5º-LGB1.12.2 - Usa, de maneira xeral, unha linguaxe respectuosa coas diferenzas.
5º	LG	5º-LGB1.13.2 - Valora as diferenzas dialectais orais da lingua galega como un símbolo de riqueza lingüística e cultural e o estándar como variante unificadora.
5º	LG	5º-LGB1.14.2 - Recoñece a validez da lingua galega para conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas.
5º	LG	5º-LGB1.2.1 - Accede a documentos audiovisuais e dixitais, para obter, seleccionar e clasificar, con certa autonomía, a información relevante e necesaria para realizar traballos ou completar información, valorando os medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe.
5º	LG	5º-LGB1.4.1 - Participa axeitadamente nunha conversa entre iguais, comprendendo o que di o interlocutor e intervindo coas propostas propias.
5º	LG	5º-LGB1.5.1 - Atende as intervencións dos e das demais en actos de fala orais, sen interromper
5º	LG	5º-LGB1.5.2 - Respecta as opinións dos e das demais.
5º	LG	5º-LGB1.6.1 - Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais.
5º	LG	5º-LGB1.6.2 - Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais e é consciente da posibilidade de empregar a lingua galega en calquera intercambio oral dentro da escola ou fóra dela.
5º	LG	5º-LGB1.6.3 - Emprega unha postura e xestualidade adaptada ao discurso, para reforzalo e facilitar a súa comprensión.
5º	LG	5º-LGB1.6.4 - Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume.
5º	LG	5º-LGB1.6.5 - Participa na conversa formulando e contestando preguntas.
5º	LG	5º-LGB1.7.3 - Emprega o rexistro lingüístico (formal ou informal) adecuado a cada contexto.
5º	LG	5º-LGB1.8.1 - Elabora textos sinxelos propios dos medios de comunicación.
5º	LG	5º-LGB1.9.1 - Utiliza a expresividade corporal: miradas e postura corporal para reforzar o sentido das súas producións orais.

5º	LG	5º-LGB2.1.1 - Comprende a información relevante de textos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións cotiás.
----	----	--

5º	LG	5º-LGB2.10.1 - Aмосa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación
5º	LG	5º-LGB2.11.2 - Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas.
5º	LG	5º-LGB2.12.2 - Valora a variedade interna da lingua como símbolo de riqueza lingüística e cultural, así como o estándar como variante unificadora.
5º	LG	5º-LGB2.2.1 - Interpreta e comprende, de maneira xeral, a información de gráficos, esquemas sinxelos e ilustracións redundantes, relacionándoa co contido do texto que acompaña.
5º	LG	5º-LGB2.7.5 - Fai lecturas dramatizadas de textos.
5º	LG	5º-LGB2.8.1 - Usa a biblioteca de aula con certa autonomía, para obter datos e informacións, e colabora no seu coidado e mellora.
5º	LG	5º-LGB2.8.2 - Usa a biblioteca de centro con certa autonomía, para obter datos e informacións, e colabora no seu coidado e mellora.
5º	LG	5º-LGB2.9.1 - Aмосa interese pola conservación e organización dos seus libros físicos e/ou virtuais
5º	LG	5º-LGB3.1.4 - Aplica, de maneira xeral, a norma lingüística: ortografía, acentuación, léxico, morfosintaxe e usa, habitualmente, unha linguaxe non sexista.
5º	LG	5º-LGB3.2.2 - Redacta textos xornalísticos (noticias, crónicas, reportaxes, entrevistas) e (anuncios e carteis), imitando modelos publicitarios moi sinxelos.
5º	LG	5º-LGB3.2.4 - Escribe textos coherentes e empregando algúns elementos básicos de cohesión, usando o rexistro adecuado.
5º	LG	5º-LGB3.2.5 - Resume o contido de textos sinxelos propios do ámbito da vida persoal ou familiar ou dos medios de comunicación.
5º	LG	5º-LGB3.4.1 - Elabora textos sinxelos que combinan a linguaxe verbal e non verbal: carteis publicitarios, anuncios, cómic, contos, poemas, cancións e anécdotas.
5º	LG	5º-LGB3.7.2 - Valora a lingua escrita como medio de comunicación.
5º	LG	5º-LGB4.2.1 - Aplica xeralmente as normas de acentuación xerais e de acentuación diacrítica e aprecia o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas.

5º	LG	5º-LGB4.2.2 - Coñece e utiliza as normas ortográficas, aplicándoas nas súas producións escritas con especial atención nas regras do h, b/v, c/cc, s/x, ll/i/x.
----	----	--

5º	LG	5º-LGB4.3.3 - Respecta, de xeito xeral, as normas morfosintácticas de colocación do pronome átono.
5º	LG	5º-LGB4.8.2 - Identifica e valora a lingua galega dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa.
5º	LG	5º-LGB5.4.1 - Recrea e compón poemas e relatos, a partir de modelos sinxelos, para comunicar sentimentos, emocións, estados de ánimo e lembranzas.
5º	LG	5º-LGB5.6.1 - Valora a literatura en calquera lingua, como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento e como recurso de gozo persoal.
5º	LG	5º-LGB5.7.1 - Compara imaxes, símbolos e mitos sinxelos doutras culturas cos da cultura galega, amosando interese e respecto.
5º	PLE	5º-PLEB1.4 - escoita atentamente en interaccións cara a cara, sen interromper.
5º	PLE	5º-PLEB1.5 - Amosa interese e respecto polas intervencións orais alleas en prol da mellora da súa pronuncia, entoación e acentuación.
5º	PLE	5º-PLEB2.2 - Pregunta e responde para dar/obter información en interaccións cotiás habituais.
5º	PLE	5º-PLEB2.3 - Amosa unha actitude de escoita atenta.
5º	PLE	5º-PLEB2.4 - Produce textos orais propios, sinxelos e breves (p.e. cancións, conversas telefónicas, dramatizacións) utilizando distintos soportes multimedia.
5º	PLE	5º-PLEB2.6 - Manifesta interese e respecto polas opinións do seus compañeiros/as.
5º	PLE	5º-PLEB4.4 - Amosa interese polo uso guiado das TIC para producir textos e presentacións e transmitir información escrita.
5º	PLE	5º-PLEB5.1 - Identifica aspectos básicos da vida cotiá dos países onde se fala a lingua estranxeira (horarios, comidas, festividadeas?) e compáraos cos propios, amosando unha actitude de apertura cara ao diferente.
5º	PLE	5º-PLEB5.16 - Establece similitudes e diferenzas das linguas que hai na aula ou na súa contorna máis próxima
5º	PLE	5º-PLEB5.17 - Valorara as línguas como instrumento de comunciación, para aprender a acecarse a outras culturas

5º	PLE	5º-PLEB5.2 - Aмоса curiosidade por aprender a lingua estranxeira e a súa cultura.
----	-----	---

5º	PLE	5º-PLEB5.3 - Inicia e remata as interaccións adecuadamente.
5º	PLE	5º-PLEB5.4 - Pregunta e responde de xeito comprensible en actividades de aprendizaxe en distintos contextos
5º	REC	5º-REC-B1.1.1 - Localiza, a través de diversas fontes, biografías que mostran o desexo do ser humano do ben. Comparte cos seus compañeiros os trazos máis significativos.
5º	REC	5º-REC-B1.2.1 - Xustifica criticamente as consecuencias que se derivan de facer o ben.
5º	REC	5º-REC-B1.2.2 - Propón situacións na historia que manifestan o beneficio de facer o ben.
5º	REC	5º-REC-B2.1.1 - Define o termo bíblico de Alianza.
5º	REC	5º-REC-B2.1.2 - Explica e sintetiza os trazos característicos da Alianza de Deus co seu pobo.
5º	REC	5º-REC-B2.2.1 - Clasifica e é consciente do contido do decálogo.
5º	REC	5º-REC-B2.2.2 - Describe coas súas palabras experiencias da súa vida relacionadas cos mandamentos.
5º	REC	5º-REC-B3.1.1 - Interpreta e aprecia o cambio que orixinou o encontro con Xesús nalgúns dos personaxes que aparecen nos evanxeos.
5º	REC	5º-REC-B3.2.1 - Selecciona, xustifica a elección e explica por escrito o significado dalgúns milagres.
5º	REC	5º-REC-B3.2.2 - Dramatiza con respecto algúns milagres narrados nos evanxeos.
5º	REC	5º-REC-B3.3.1 - Extrapola as afirmacións das testemuñas recollidas nos primeiros capítulos dos Feitos dos Apóstolos onde se reconece que a resurrección é acción de Deus.
5º	REC	5º-REC-B3.3.3 - Busca e explica signos e xestos da Comunidade cristiá onde se manifesta a presenza de Xesús hoxe.
5º	REC	5º-REC-B4.1.1 - Identifica e describe os trazos e funcións dos diferentes membros da comunidade eclesial.

5º	REC	5º-REC-B4.2.1 - Explica e valora o significado das palabras de Xesús na Última Cea.
----	-----	---

5º	REC	5º-REC-B4.2.2 - Asocia a celebración da Eucaristía coas palabras e os xestos de Xesús na Última Cea.
5º	VSC	5º-VSCB1.1.1 - Actúa de forma respectable e digna.
5º	VSC	5º-VSCB1.2.2 - Aplica o autocontrol á toma de decisión e á resolución de conflitos.
5º	VSC	5º-VSCB1.2.3 - Expressa os seus sentimentos, necesidades e dereitos, á vez que respecta os dos e das demais nas actividades cooperativas.
5º	VSC	5º-VSCB1.3.1 - Traballa en equipo valorando o esforzo individual e colectivo e asumindo compromisos para a consecución de obxectivos
5º	VSC	5º-VSCB1.3.2 - Realiza unha autoavaliación responsable da execución das tarefas, expresando propostas de mellora.
5º	VSC	5º-VSCB1.4.1 - Utiliza o pensamento creativo na análise de problemas e na formulación de propostas de actuación.
5º	VSC	5º-VSCB1.4.2 - Sabe facer fronte á incerteza, ao medo ou ao fracaso.
5º	VSC	5º-VSCB1.5.1 - Identifica, define problemas sociais e cívicos e achega solucións potencialmente efectivas.
5º	VSC	5º-VSCB1.5.2 - Define e formula claramente problemas de convivencia e achega solucións potencialmente efectivas.
5º	VSC	5º-VSCB1.6.1 - Identifica vantaxes e inconvenientes dunha posible solución antes de tomar unha decisión ética.
5º	VSC	5º-VSCB2.1.2 - Emprega a comunicación verbal en relación coa non verbal en exposicións orais e debates.
5º	VSC	5º-VSCB2.2.1 - Dialoga interpretando e dando sentido ao que oe.
5º	VSC	5º-VSCB2.2.2 - Realiza actividades cooperativas detectando os sentimentos e pensamentos que subxacen no que se está a dicir.
5º	VSC	5º-VSCB2.2.3 - Colabora en proxectos grupais escoitando activamente, demostrando interese polas outras persoas.

5º	VSC	5º-VSCB2.3.1 - Comunicase empregando expresións para mellorar a comunicación e facilitar o achegamento co seu interlocutor nas conversas.
----	-----	---

5º	VSC	5º-VSCB2.3.2 - Comparte sentimentos durante o diálogo
5º	VSC	5º-VSCB2.3.3 - Utiliza os elementos que contribúen ao diálogo.
5º	VSC	5º-VSCB2.3.4 - Recoñece os elementos que bloquean a comunicación en diferentes situacións.
5º	VSC	5º-VSCB2.4.1 - Realiza unha defensa tranquila e respectuosa das posicións persoais.
5º	VSC	5º-VSCB2.4.2 - Emprega a linguaxe positiva.
5º	VSC	5º-VSCB2.5.1 - Infire, de xeito guiado, e dá o sentido adecuado á expresión das demais persoas.
5º	VSC	5º-VSCB2.5.2 - Relaciona diferentes ideas e opinións para atopar os seus aspectos comúns.
5º	VSC	5º-VSCB2.6.1 - Interacciona con empatía.
5º	VSC	5º-VSCB2.6.2 - Emprega diferentes habilidades sociais.
5º	VSC	5º-VSCB2.7.1 - Comprende e aprecia positivamente as diferenzas culturais.
5º	VSC	5º-VSCB2.8.1 - Forma parte activa das dinámicas do grupo
5º	VSC	5º-VSCB2.8.2 - Establece e mantén relacións emocionais amigables, baseadas no intercambio de afecto e a confianza mutua.
5º	VSC	5º-VSCB2.8.3 - Consegue a aceptación dos compañeiros e compañeiras.
5º	VSC	5º-VSCB2.8.4 - Expón en historias creativas as características da relación da amizade.
5º	VSC	5º-VSCB3.1.1 - Desenvolve proxectos e resolve problemas en colaboración.

5º	VSC	5º-VSCB3.1.2 - Pon de manifesto unha actitude aberta cara aos demais compartindo puntos de vista e sentimentos durante a interacción social na aula.
----	-----	--

5º	VSC	5º-VSCB3.10.1 - Axuiza criticamente actitudes de falta de respecto á igualdade de oportunidades de homes e mulleres.
5º	VSC	5º-VSCB3.10.2 - Colabora con persoas doutro sexo en diferentes situacións escolares.
5º	VSC	5º-VSCB3.10.3 - Realiza diferentes tipos de actividades independentemente do seu sexo.
5º	VSC	5º-VSCB3.11.1 - Reflexiona sobre os dereitos e deberes da Constitución Española.
5º	VSC	5º-VSCB3.11.2 - Expresa a importancia de garantir os dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás do seu contorno.
5º	VSC	5º-VSCB3.11.3 - Participa no benestar da contorna próxima baseándose nos dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás.
5º	VSC	5º-VSCB3.12.1 - Expresa as notas características da convivencia democrática.
5º	VSC	5º-VSCB3.12.2 - Argumenta a importancia dos valores cívicos na sociedade democrática.
5º	VSC	5º-VSCB3.13.1 - Analiza, explica e expón as causas e consecuencias da intervención humana no medio.
5º	VSC	5º-VSCB3.13.2 - Investiga criticamente a intervención humana no medio ambiente e comunica os resultados.
5º	VSC	5º-VSCB3.13.3 - Argumenta comportamentos de defensa e recuperación do equilibrio ecolóxico e de conservación do medio ambiente.
5º	VSC	5º-VSCB3.14.1 - Realiza un uso ético das novas tecnoloxías.
5º	VSC	5º-VSCB3.14.2 - Coñece o emprego seguro das novas tecnoloxías.
5º	VSC	5º-VSCB3.15.1 - Colabora en campañas escolares sobre a importancia e a promoción do respecto das normas de educación viaria.
5º	VSC	5º-VSCB3.15.2 - Analiza información na prensa en relación cos accidentes de tráfico.

5º	VSC	5º-VSCB3.15.3 - Investiga sobre as principais causas dos accidentes de tráfico coa axuda das novas tecnoloxías.
----	-----	---

5º	VSC	5º-VSCB3.15.4 - Explica as consecuencias de diferentes accidentes de tráfico.
5º	VSC	5º-VSCB3.16.1 - Desenvolve proxectos relacionados coas principais causas dos accidentes de tráfico, sobre os que se informa en diferentes medios de comunicación.
5º	VSC	5º-VSCB3.16.2 - Reflexiona sobre o modo no que se poderían evitar accidentes de tráfico e expón as súas conclusións.
5º	VSC	5º-VSCB3.16.3 - Explica as principais medidas que se poderían tomar para previr accidentes de tráfico.
5º	VSC	5º-VSCB3.2.1 - Aмосa boa disposición para ofrecer e recibir axuda para a aprendizaxe.
5º	VSC	5º-VSCB3.2.2 - Recorre ás estratexias de axuda entre iguais.
5º	VSC	5º-VSCB3.2.3 - Respecta as regras durante o traballo en equipo.
5º	VSC	5º-VSCB3.3.1 - Argumenta a necesidade de que existan normas de convivencia nos diferentes espazos de interacción social.
5º	VSC	5º-VSCB3.3.2 - Participa na elaboración das normas da aula.
5º	VSC	5º-VSCB3.3.3 - Respecta as normas do centro escolar
5º	VSC	5º-VSCB3.4.1 - Resolve os conflitos de modo construtivo.
5º	VSC	5º-VSCB3.4.2 - Sigue as fases da mediación en situacións reais e simulacións.
5º	VSC	5º-VSCB3.4.3 - Manexa a linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos nas relacións interpersoais.
5º	VSC	5º-VSCB3.4.4 - Analiza as emocións, sentimentos, posibles pensamentos e puntos de vista das partes en conflito.
5º	VSC	5º-VSCB3.5.1 - Razona o sentido da responsabilidade social e da xustiza social.

5º	VSC	5º-VSCB3.5.2 - Identifica e analisa criticamente desigualdades sociais.
----	-----	---

5º	VSC	5º-VSCB3.5.3 - Describe condutas solidarias.
5º	VSC	5º-VSCB3.6.1 - Amósase xeneroso no seu contorno próximo.
5º	VSC	5º-VSCB3.6.2 - É capaz de sensibilizar sobre causas altruístas realizando exposicións orais sobre o seu valor e cometidos.
5º	VSC	5º-VSCB3.6.3 - Colabora en causas altruístas en colaboración coa comunidade educativa
5º	VSC	5º-VSCB3.7.1 - Coñece e respecta os dereitos e deberes do alumnado.
5º	VSC	5º-VSCB3.7.2 - Realiza xuízos morais, de xeito guiado, de situacións escolares.
5º	VSC	5º-VSCB3.7.3 - Xustifica as súas actuacións en base a valores persoais como a dignidade, a liberdade, a autoestima, a seguridade nun mesmo e a capacidade de enfrontarse aos problemas.
5º	VSC	5º-VSCB3.8.1 - Argumenta o carácter universal dos dereitos humanos.
5º	VSC	5º-VSCB3.8.2 - Expón a importancia de que todas as persoas gocen dos dereitos básicos: saúde, benestar, alimentación, vestido, vivenda e asistencia médica.
5º	VSC	5º-VSCB3.8.3 - Axuíza criticamente as circunstancias de persoas que viven en situacións de privación dos dereitos básicos.
5º	VSC	5º-VSCB3.9.1 - Argumenta e expón mediante imaxes a importancia de garantir a igualdade de dereitos e a non discriminación por razón de nacemento, raza, sexo, relixión, opinión ou calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social.
5º	VSC	5º-VSCB3.9.2 - Descubre e axuíza criticamente casos próximos de desigualdade e discriminación.

PERFIL COMPETENCIAL

Competencia Clave:		Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
Nivel	Área	Estándares
5º	CN	5º-CNB1.1.1 - Busca, selecciona e organiza información concreta e relevante, analiza, obtén conclusións, elabora informes e comunica os resultados en diferentes soportes.
5º	CN	5º-CNB1.1.3 - Emprega de forma autónoma o tratamento de textos (axuste de páxina, inserción de ilustracións ou notas etc.).
5º	CN	5º-CNB1.2.1 - Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións.
5º	CN	5º-CNB1.3.1 - Utiliza estratexias para realizar traballos de forma individual e en equipo, amosando habilidades para a resolución pacífica de conflitos.
5º	CN	5º-CNB1.4.1 - Realiza proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións formulando problemas, enunciando hipóteses, seleccionando o material necesario, realizando, extraendo conclusións e comunicando os resultados.
5º	CN	5º-CNB1.4.2 - Presenta un informe, de forma oral ou escrita, empregando soportes variados, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, internet) cando traballa de forma individual ou en equipo na realización de proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións.
5º	CN	5º-CNB4.4.1 - Realiza experiencias sinxelas, en equipo, sobre reaccións químicas habituais na vida cotiá; formular problemas, enunciar hipóteses, seleccionar o material necesario, extraer conclusións e comunicar os resultados en diferentes soportes.
5º	CN	5º-CNB5.1.1 - Observa e identifica os elementos dun circuito eléctrico e constrúe un.
5º	CS	5º-CSB1.1.2 - Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas, ten iniciativa na toma de decisións e asume responsabilidades.
5º	EF	5º-EFB.1.1.1 - Adopta unha actitude crítica ante as modas e a imaxe corporal dos modelos publicitarios.
5º	EF	5º-EFB.1.1.3 - Mostra boa disposición para solucionar os conflitos de xeito razoable.
5º	EF	5º-EFB.1.1.4 - Recoñece e cualifica negativamente as condutas inapropiadas que se producen na práctica ou nos espectáculos deportivos.
5º	EF	5º-EFB.1.1.5 - Demostra un nivel de autoconfianza axeitada ás súas capacidades.
5º	EF	5º-EFB.1.3.2 - Demostra autonomía e confianza en diferentes situacións, resolvendo problemas motores con espontaneidade e creatividade.

5º	EF	5º-EFB.1.3.3 - Incorpora nas súas rutinas o coidado e hixiene do corpo.
----	----	---

5º	EF	5º-EFB.2.1.2 - Toma de conciencia das esixencias e valoración do esforzo que comportan as aprendizaxes de novas habilidades.
5º	EF	5º-EFB.3.1.1 - Realiza desprazamentos adaptándose a diferentes tipos de contornos e de actividades físico-deportivas e artístico-expresivas axustándose a parámetros espazo-temporais e intentando manter o equilibrio postural.
5º	EF	5º-EFB.3.1.2 - Realiza a habilidade motriz básica de salto adaptándose a diferentes tipos de contornos e de actividades físico-deportivas e artístico-expresivas, axustando a súa realización aos parámetros espazo-temporais e intentando manter o equilibrio postural.
5º	EF	5º-EFB.3.1.3 - Adapta as habilidades motrices básicas de manipulación de obxectos (lanzamento, recepción, golpeo etc.) a diferentes tipos de contornos e de actividades físico-deportivas e artístico-expresivas interiorizando e aplicando os xestos cos segmentos dominantes e iniciando a práctica cos non dominantes.
5º	EF	5º-EFB.3.1.4 - Aplica as habilidades motrices de xiro a diferentes tipos de contornos e de actividades físico-deportivas e artístico-expresivas tendo en conta os dous eixes corporais e os dous sentidos, e axustando a súa realización aos parámetros espazo-temporais e intentando manter o equilibrio postural.
5º	EF	5º-EFB.3.1.5 - Mantén o equilibrio en diferentes posicións e superficies.
5º	EF	5º-EFB.3.1.6 - Realiza actividades físicas e xogos no medio natural ou en contornos non habituais, adaptando as habilidades motrices á diversidade e incerteza procedente da contorno e ás súas posibilidades.
5º	EF	5º-EFB4.1.3 - Coñece e leva a cabo bailes e danzas representativas da cultura galega e doutras culturas, seguindo unha coreografía básica.
5º	EF	5º-EFB5.1.1 - Ten interese por mellorar as capacidades físicas.
5º	EF	5º-EFB5.1.3 - Recoñece os efectos beneficiosos do exercicio físico para a saúde e os prexudiciais do sedentarismo, dunha dieta desequilibrada e do consumo de alcohol, tabaco e outras substancias..
5º	EF	5º-EFB5.1.4 - Adopta hábitos posturais axeitados na súa vida cotiá e na práctica da actividade física, recoñecendo a súa importancia para saúde.
5º	EF	5º-EFB5.1.5 - Realiza os quecementos de forma autónoma e sistemática.
5º	EF	5º-EFB5.2.1 - Mostra unha mellora global con respecto ao seu nivel de partida das capacidades físicas orientadas á saúde.
5º	EF	5º-EFB5.2.3 - Comeza a adaptar a intensidade do seu esforzo ao tempo de duración da actividade.
5º	EF	5º-EFB6.1.1 - Utiliza os recursos adecuados para resolver situacións básicas de táctica individual e colectiva en diferentes situacións motrices.

5º	EF	5º-EFB6.1.2 - Realiza combinacións de habilidades motrices básicas axustándose a un obxectivo e a uns parámetros espazo-temporais.
----	----	--

5º	EM	5º-EMB1.4.1 - Procura e selecciona a información de xeito autónomo e con sentido crítico.
5º	EM	5º-EMB1.4.2 - Planifica o traballo respectando as ideas e as contribucións das demais persoas.
5º	EM	5º-EMB3.3.1 - Planifica a coreografía de acordo coa estrutura musical dada.
5º	EP	5º-EPB1.1.1 - Recoñece as imaxes fixas e en movemento e clasifícaaas
5º	EP	5º-EPB1.1.2 - Debuxa aspectos da vida cotiá.
5º	EP	5º-EPB2.1.1 - Realiza composicións que transmitan emocións e sensacións básicas, utilizando distintos elementos e recursos para os axustar ás necesidades.
5º	EP	5º-EPB2.1.2 - Busca un cartel e confecciona o seu propio anuncio.
5º	EP	5º-EPB2.3.6 - Constrúe obxectos tridimensionais.
5º	EP	5º-EPB2.4.5 - Realiza imaxes humanas, animais e casas, partindo dun bosquexo.
5º	LC	5º-LCB1.3.2 - Participa activamente e con coherencia na secuencia das súas ideas en diversas situacións de comunicación: - diálogos -exposicións orais seguindo modelos e guiadas, con axuda, cando cumpre, das tecnoloxías da información e comunicación.
5º	LC	5º-LCB1.3.3 - Participa activamente nas tarefas de aula, cooperando en situación de aprendizaxe compartida.
5º	LC	5º-LCB1.5.4 - Utiliza a información recollida para levar a cabo diversas actividades en situación de aprendizaxe individual ou colectivo.
5º	LC	5º-LCB1.7.1 - Elabora comprensiblemente textos orais do ámbito escolar e social e de diferente tipoloxía, seguindo unha secuencia lineal, adecuados ao nivel e imitando modelos
5º	LC	5º-LCB1.7.2 - Organiza e planifica o discurso axeitándose aos diferentes modos discursivos(narrar, expoñer, describir, informarse, dialogar)
5º	LC	5º-LCB1.8.1 - Emprega de xeito efectivo a linguaxe oral para comunicarse e aprender: escoita activa, recollida de datos, pregunta e repregunta, para obter información e verificar a comprensión.

5º	LC	5º-LCB1.8.2 - Participa en enquisas e entrevistas, asegurándose mediante preguntas adecuadas, da comprensión propia e por parte da persoa interlocutora.
----	----	--

5º	LC	5º-LCB1.8.3 - Participa en debates explicando as súas opinións e ideas, emitindo xuízos persoais fundamentados sobre os temas e coa profundidade propia da súa idade.
5º	LC	5º-LCB1.9.3 - Realiza entrevistas e reportaxes sobre temas de interese, seguindo modelos.
5º	LC	5º-LCB2.3.1 - Programa de xeito autónomo un tempo semanal para ler diferentes textos.
5º	LC	5º-LCB2.3.2 - Le voluntariamente en función dos seus gustos e finalidade persoal.
5º	LC	5º-LCB2.4.2 - Localiza na biblioteca de aula e centro lecturas axeitadas ao seu gusto persoal e intereses, aplicando as normas básicas de funcionamento da mesma.
5º	LC	5º-LCB2.4.3 - Identifica o argumento de lecturas realizadas dando conta dalgunhas referencias bibliográficas: autor ou autora, xénero.
5º	LC	5º-LCB2.4.4 - Selecciona lecturas con criterio persoal e manifesta a súa opinión sobre os textos lidos.
5º	LC	5º-LCB3.1.3 - Escribe, de forma creativa, diferentes tipos de textos adecuando a linguaxe ás características do xénero.
5º	LC	5º-LCB3.1.4 - Elabora un informe seguindo un guión establecido que supoña a procura, selección e organización da información de textos de carácter científico, xeográfico ou histórico.
5º	LC	5º-LCB3.1.5 - Presenta un informe, utilizando soporte papel e informático, sobre situacións sinxelas, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, Internet), seguindo un plan de traballo e expresando conclusións.
5º	LC	5º-LCB3.3.3 - Emprega, de xeito guiado e seguindo modelos, estratexias de planificación, procura e selección da información: tomar notas, elaborar esquemas, guiños, borradores e mapas conceptuais.
5º	LC	5º-LCB3.3.4 - Redacta o texto e revisao para melloralo, utilizando borradores que amosan: a xeración e selección de ideas, a revisión ortográfica e da secuencia coherente do escrito.
5º	LC	5º-LCB3.3.5 - Amosa na evolución dos seus escritos interese e esforzo por escribir correctamente de forma persoal.
5º	LC	5º-LCB3.5.2 - Elabora con creatividade textos do seu interese: contos, anuncios, rimas, cancións, cómics, carteis?facendo ilustracións e buscando imaxes dixitais para facilita a súa comprensión ou mellorar a súa presentación.
5º	LC	5º-LCB5.4.1 - Crea sinxelos textos literarios (contos, poemas, cancións e sinxelas obras teatrais) a partir de pautas ou modelos dados.

5º	LG	5º-LGB1.10.1 - Aмоса respecto ás ideas dos e das demais e contribúe ao traballo en grupo.
----	----	---

5º	LG	5º-LGB1.11.1 - Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo.
5º	LG	5º-LGB1.2.2 - Elabora textos orais sinxelos imitando modelos de calquera medio de comunicación.
5º	LG	5º-LGB1.4.3 - Iníciase na elaboración de pequenas exposicións orais na aula adecuando o discurso ás diferentes necesidades comunicativas (narrar, describir e expoñer), utilizando o dicionario se é preciso.
5º	LG	5º-LGB1.4.4 - Participa activamente no traballo en grupo, así como nos debates.
5º	LG	5º-LGB1.8.1 - Elabora textos sinxelos propios dos medios de comunicación.
5º	LG	5º-LGB2.1.3 - Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo, deducindo o significado de palabras e expresións polo contexto.
5º	LG	5º-LGB2.1.4 - Interpreta, personificacións, hipérboles, ironías e dobres sentidos en textos.
5º	LG	5º-LGB2.1.7 - Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos.
5º	LG	5º-LGB2.1.8 - Fai unha lectura rápida, selectiva ou integral en función das necesidades de cada momento.
5º	LG	5º-LGB2.11.2 - Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas.
5º	LG	5º-LGB2.2.1 - Interpreta e comprende, de maneira xeral, a información de gráficos, esquemas sinxelos e ilustracións redundantes, relacionándoa co contido do texto que acompaña.
5º	LG	5º-LGB2.4.1 - Deduce o posible contido dun texto sinxelo antes de lelo, axudándose do título e as ilustracións.
5º	LG	5º-LGB2.4.2 - Relé un texto e marca as palabras clave para acadar a comprensión integral, cando é preciso.
5º	LG	5º-LGB2.5.3 - Utiliza dicionarios dixitais para interpretar a información dun texto.
5º	LG	5º-LGB2.6.1 - Realiza diferentes tipos de lectura en función de cada texto: de investigación, de aprendizaxe, de gozo persoal ou de resolución de problemas.

5º	LG	5º-LGB3.1.1 - Planifica a elaboración do texto, antes de comezar a escribir, xerando ideas, seleccionando e estruturando a información, mediante notas, esquemas ou guións.
----	----	---

5º	LG	5º-LGB3.1.2 - Elabora o texto cunha estrutura definida, con coherencia e cohesionando, de maneira xeral, os enunciados.
5º	LG	5º-LGB3.1.3 - Utiliza os signos de puntuación (punto, coma, punto e coma, dous puntos, puntos suspensivos, signos de exclamación e interrogación).
5º	LG	5º-LGB3.1.5 - Escribe e presenta textos propios elaborando borradores.
5º	LG	5º-LGB3.1.6 - Usa o dicionario durante a elaboración de textos.
5º	LG	5º-LGB3.3.1 - Elabora textos escritos propios do ámbito académico (cuestionarios, resumos, descrições, explicacións...) para obter, organizar e comunicar información.
5º	LG	5º-LGB3.4.1 - Elabora textos sinxelos que combinan a linguaxe verbal e non verbal: carteis publicitarios, anuncios, cómic, contos, poemas, cancións e anécdotas.
5º	LG	5º-LGB3.4.2 - Escribe textos sinxelos de carácter creativo.
5º	LG	5º-LGB3.4.3 - Aprecio polos usos creativos da linguaxe.
5º	LG	5º-LGB3.5.1 - Busca e selecciona información en diferentes fontes e soportes dixitais.
5º	LG	5º-LGB3.5.2 - Emprega procesadores de textos con certa autonomía.
5º	LG	5º-LGB3.5.3 - Utiliza, habitualmente, correctores de textos.
5º	LG	5º-LGB3.5.4 - Utiliza as TIC, con certa autonomía, para realizar presentacións elementais
5º	LG	5º-LGB3.6.1 - Usa recursos gráficos e paratextuais para facilitar a comprensión dos textos e ilustralos de maneira creativa.
5º	MT	5º-MTB1.3.1 - Distingue entre problemas e exercicios e aplica as estratexias idóneas para cada caso.
5º	MT	5º-MTB1.4.1 - Toma decisións nos procesos de resolucións de problemas valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.

5º	MT	5º-MTB1.5.1 - Iníciase na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvoltos, valorando as ideas claves, aprendendo para situacións futuras semellantes.
----	----	---

5º	MT	5º-MTB2.7.1 - Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia do seu uso.
5º	MT	5º-MTB2.7.2 - Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas: revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e buscando outras formas de resolvelo.
5º	MT	5º-MTB3.5.1 - Resolve problemas de medida, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios...), creando conxecturas, construíndo, argumentando? e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.
5º	MT	5º-MTB4.4.1 - Resolve problemas xeométricos que impliquen dominio dos contidos traballados, utilizando estratexias heurísticas de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando, e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.
5º	MT	5º-MTB5.4.1 - Resolve problemas que impliquen dominio dos contidos propios da estatística e probabilidade, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios?), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as consecuencias destas e a conveniencia da súa utilización.
5º	MT	5º-MTB5.4.2 - Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e propoñendo outras formas de resolvelo.
5º	PLE	5º-PLEB3.5 - Selecciona contos, narracións ou outro material escrito da biblioteca da aula para a súa lectura autónoma, acordos á súa idade e intereses e respectando as súas normas de funcionamento.
5º	PLE	5º-PLEB3.6 - Formula hipóteses sinxelas a partir de elementos icónicos e títulos que o acompañan e compróbaas.
5º	PLE	5º-PLEB3.8 - Aмосa interese por informarse, comunicarse e aprender a través dos textos escritos.
5º	PLE	5º-PLEB4.6 - Produce mensaxes escritas breves: notas e avisos, instrucións ou normas, cartas, felicitacións, carteis, folletos, cómics o descricións de lugares, gustos ou afeccións)
5º	REC	5º-REC-B1.2.2 - Propón situacións na historia que manifestan o beneficio de facer o ben.
5º	VSC	5º-VSCB1.1.1 - Actúa de forma respectable e digna.
5º	VSC	5º-VSCB1.2.2 - Aplica o autocontrol á toma de decisión e á resolución de conflitos.
5º	VSC	5º-VSCB1.2.3 - Expresa os seus sentimentos, necesidades e dereitos, á vez que respecta os dos e das demais nas actividades cooperativas.
5º	VSC	5º-VSCB1.3.1 - Traballa en equipo valorando o esforzo individual e colectivo e asumindo compromisos para a consecución de obxectivos

5º	VSC	5º-VSCB1.3.2 - Realiza unha autoavaliación responsable da execución das tarefas, expresando propostas de mellora.
----	-----	---

5º	VSC	5º-VSCB1.4.1 - Utiliza o pensamento creativo na análise de problemas e na formulación de propostas de actuación.
5º	VSC	5º-VSCB1.4.2 - Sabe facer fronte á incerteza, ao medo ou ao fracaso.
5º	VSC	5º-VSCB1.5.1 - Identifica, define problemas sociais e cívicos e achega solucións potencialmente efectivas.
5º	VSC	5º-VSCB1.6.1 - Identifica vantaxes e inconvenientes dunha posible solución antes de tomar unha decisión ética.
5º	VSC	5º-VSCB2.1.2 - Emprega a comunicación verbal en relación coa non verbal en exposicións orais e debates.
5º	VSC	5º-VSCB2.2.2 - Realiza actividades cooperativas detectando os sentimentos e pensamentos que subxacen no que se está a dicir.
5º	VSC	5º-VSCB2.2.3 - Colabora en proxectos grupais escoitando activamente, demostrando interese polas outras persoas.
5º	VSC	5º-VSCB2.3.2 - Comparte sentimentos durante o diálogo
5º	VSC	5º-VSCB2.4.1 - Realiza unha defensa tranquila e respectuosa das posicións persoais.
5º	VSC	5º-VSCB2.6.1 - Interacciona con empatía.
5º	VSC	5º-VSCB2.8.1 - Forma parte activa das dinámicas do grupo
5º	VSC	5º-VSCB2.8.2 - Establece e mantén relacións emocionais amigables, baseadas no intercambio de afecto e a confianza mutua.
5º	VSC	5º-VSCB2.8.3 - Consegue a aceptación dos compañeiros e compañeiras.
5º	VSC	5º-VSCB3.1.1 - Desenvolve proxectos e resolve problemas en colaboración.
5º	VSC	5º-VSCB3.1.2 - Pon de manifesto unha actitude aberta cara aos demais compartindo puntos de vista e sentimentos durante a interacción social na aula.

5º	VSC	5º-VSCB3.10.1 - Axuiza criticamente actitudes de falta de respecto á igualdade de oportunidades de homes e mulleres.
5º	VSC	5º-VSCB3.10.2 - Colabora con persoas doutro sexo en diferentes situacións escolares.
5º	VSC	5º-VSCB3.10.3 - Realiza diferentes tipos de actividades independentemente do seu sexo.
5º	VSC	5º-VSCB3.11.3 - Participa no benestar da contorna próxima baseándose nos dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás.
5º	VSC	5º-VSCB3.13.1 - Analiza, explica e expón as causas e consecuencias da intervención humana no medio.
5º	VSC	5º-VSCB3.13.2 - Investiga criticamente a intervención humana no medio ambiente e comunica os resultados.
5º	VSC	5º-VSCB3.15.1 - Colabora en campañas escolares sobre a importancia e a promoción do respecto das normas de educación viaria.
5º	VSC	5º-VSCB3.16.1 - Desenvolve proxectos relacionados coas principais causas dos accidentes de tráfico, sobre os que se informa en diferentes medios de comunicación.
5º	VSC	5º-VSCB3.16.3 - Explica as principais medidas que se poderían tomar para previr accidentes de tráfico.
5º	VSC	5º-VSCB3.2.1 - Aмосa boa disposición para ofrecer e recibir axuda para a aprendizaxe.
5º	VSC	5º-VSCB3.2.2 - Recorre ás estratexias de axuda entre iguais.
5º	VSC	5º-VSCB3.4.1 - Resolve os conflitos de modo construtivo.
5º	VSC	5º-VSCB3.4.2 - Sigue as fases da mediación en situacións reais e simulacións.
5º	VSC	5º-VSCB3.4.4 - Analiza as emocións, sentimentos, posibles pensamentos e puntos de vista das partes en conflito.
5º	VSC	5º-VSCB3.5.2 - Identifica e analiza criticamente desigualdades sociais.

5º	VSC	5º-VSCB3.6.2 - É capaz de sensibilizar sobre causas altruistas realizando exposicións orais sobre o seu valor e cometidos.
5º	VSC	5º-VSCB3.6.3 - Colabora en causas altruistas en colaboración coa comunidade educativa
5º	VSC	5º-VSCB3.7.2 - Realiza xuízos morais, de xeito guiado, de situacións escolares.
5º	VSC	5º-VSCB3.7.3 - Xustifica as súas actuacións en base a valores persoais como a dignidade, a liberdade, a autoestima, a seguridade nun mesmo e a capacidade de enfrontarse aos problemas.
5º	VSC	5º-VSCB3.8.3 - Axuíza criticamente as circunstancias de persoas que viven en situacións de privación dos dereitos básicos.
5º	VSC	5º-VSCB3.9.2 - Descubre e axuíza criticamente casos próximos de desigualdade e discriminación.

4. CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE DAS DISTINTAS ÁREAS.

- 3.1. Ciencias Naturais:** Ver Anexo 1.
- 3.2. Ciencias Sociais:** Ver Anexo 2.
- 3.3. Educación Física:** Ver Anexo 3.
- 3.4. Lingua Galega:** Ver Anexo 4.
- 3.5. Lingua Castela:** Ver Anexo 5.
- 3.6. Lingua Estranxeira (Inglés):** Ver Anexo 6.
- 3.7. Matemáticas:** Ver Anexo 7.
- 3.8. Relixión:** Ver Anexo 8.
- 3.9. Valores:** Ver Anexo 9.
- 3.10. Música:** Ver Anexo 10.
- 3.11. Plástica:** Ver Anexo 11.

5. TEMPORALIZACIÓN.

5.1 Calendario Escolar.

A disposición adicional quinta dá Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación (BOE do 4 de maio) establece que ás administracións educativas fixarán anualmente ou calendario escolar e que este comprenderá un mínimo de 175 días lectivos para o ensino obrigatorio.

O artigo 8 do Real decreto lei 31/2020, do 29 de setembro, polo que se adoptan medidas urxentes no ámbito da educación non universitaria, dispón que para efectos do límite de días lectivos no ensino obrigatorio, regulados na disposición adicional quinta da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación, se considerarán días lectivos todos aqueles en que exista unha atención e apoio educativo ao alumnado, tanto presencial como a distancia, ata que se normalice a situación xerada na escolaridade como consecuencia das necesidades derivadas das medidas de contención sanitaria.

O curso académico abranguerá desde o día 1 de setembro de 2021 ata o 31 de agosto de 2022.

En educación infantil, educación primaria e educación especial, as actividades lectivas realizaranse do día 9 de setembro de 2021 ao 22 de xuño de 2022, ambos inclusive.

Os períodos de vacacións escolares no curso académico 2021/22 serán os seguintes:

Nadal: desde o día 22 de decembro de 2021 ata o día 7 de xaneiro de 2022, ambos inclusive.

Entroido: os días 28 de febreiro, 1 e 2 de marzo de 2022.

Semana Santa: desde o día 11 ata o día 18 de abril de 2022, ambos inclusive.

Días non lectivos

Ademais das festas de ámbito estatal, son días non lectivos os festivos así declarados pola Consellería de Emprego e Igualdade da Xunta de Galicia, en exercicio das competencias que lle atribúe o artigo 45 do Real decreto 2001/1983, do 28 de xullo, sobre regulación da xornada de traballo, xornadas especiais e descansos, na súa redacción dada polo Real decreto 1346/1989, do 3 de novembro, e as festas laborais de carácter local publicadas por resolución da devandita consellería.

No noso centro serán:

- 12 de outubro (Día del Pilar).
- 01 de Novembro (Día de Defuntos).
- 06 de decembro (Día da Constitución).
- 08 de decembro (Día da Inmaculada).
- 25 de abril (Festa local).
- 01 de maio (Día do Traballo).
- 17 de maio (Día das Letras Galegas).
- 16 de xuño (Festa local).

Ademais dos anteriores, sen prexuízo do establecido no artigo 8.3 e co fin de unificar a celebración dos patróns de cada nivel educativo, establécese o Día do Ensino coa consideración de non lectivo para efectos académicos e que no curso 2019/20 se celebrará o 11 de outubro de 2021.

Conmemoracións.

Durante o curso escolar celebraranse, as seguintes conmemoracións:

- 25 de novembro de 2021: Día internacional contra a Violencia de Xénero.
- 30 de xaneiro de 2022: Día Escolar da non violencia e da Paz. (31 xaneiro)
- 24 de febreiro de 2022: O día de Rosalía de Castro.

- 08 de marzo de 2022: Día da Internacional da Muller.
- Do 7 ao 17 de marzo de 2022: Semana da Prensa.
- Do 18 ao 22 de abril: Semana do Libro.
- Do 16 ao 20 de maio de 2022, Semana das Letras Galegas.

Ademais, na aula, e convidando sempre ao resto de grupos do centro, traballaremos as seguintes datas:

- 21 de marzo: Día Internacional da Poesía
- 1 de maio: Día Internacional do Traballo.
- 28 de xuño: Día Internacional do Orgullo LGTB (adiantarase a celebración desta data ao remate do curso)

Celebracións

Levaranse a cabo as seguintes celebracións e saídas:

- O Samaín
- Festa do Magosto
- Nadal
- Festa do Entroido
- Semana STEM
- Semana da Inclusión (do 29/11 ao 3/12)
- Saídas de fin de curso: 20- 21- 22 de xuño
-

4.2. Horario.

Na elaboración do horario de aula seguiu-se un criterio de flexibilidade.

Buscou-se a correcta distribución das actividades, a consideración do tempo total das distintas áreas e axustando o máximo posible as características dos nenos/as para un bo rendemento.

A xornada escolar divídese en 5 sesión, cada unha dela de 45min. e un recreo dividido en dúas quendas: 30 min de recreo en patio e outros 30min para merenda e lectura na aula, segundo establece o PLAMBE.

A distribución horaria semanal das distintas áreas en 5º de Primaria son:

Naturais	2	Lingua e Literatura castelá	4
----------	---	-----------------------------	---

Sociais	2	Lingua estranxeira: inglés	3
Ed. Artística: música e obradoiros	2	Matemáticas	5
Educación física.	2	Relixión // Valores	1
Lingua galega e Literatura	4	TOTAL HORAS	25

Horario de 5º curso

5º	LUNS	MARTES	MERCORES	XOVES	VENRES
9:00-9:50	Ciencias naturais	Lingua inglesa	Ciencias naturais	Lingua inglesa	Lingua inglesa
9:50-10:40	Lingua galega	Lengua castellana	Lingua galega	Lengua castellana	Ciencias sociais
10:40-11:30	Lengua castellana	Matemáticas	Obradoiros	Matemáticas	Lingua galega
11:30	RECREEO	RECREEO	RECREEO	RECREEO	RECREEO
12:00	HORA DE LER	HORA DE LER	HORA DE LER	HORA DE LER	HORA DE LER
12:20-13:10	Matemáticas	Relixión/Valores	Matemáticas	Ciencias sociais	Matemáticas
13:10-14:00	E.F.	Música	Lengua castellana	Lingua galega	E.F.

4.3. Temporalización das Unidades Didácticas.

Os contidos das distintas áreas están divididos entre 10 e 12 unidades didácticas (agás nas áreas de Sociais e Naturais que se dividen en 6 unidades). O tempo adicado a cada unha delas é totalmente flexible, adaptándose en cada momento as necesidades e intereses do alumnado. Dado que neste curso comezamos co proxecto E-Dixgal, a temporalización das unidades poida que sufra variacións debidas á implantación deste sistema. De todos os xeitos, e buscando a mellor atención ao alumnado, iremos implantando o novo sistema paulatinamente.

1. METODOLOXÍA

As liñas metodolóxicas a seguir cos grupos parten do feito de que os nenos e nenas deben xogar, divertirse... ser felices; aprendendo contidos pero tamén valores e fortalecendo as súas competencias. Parten tamén da idea de que calquera momento, tema, interese, espazo, opinión, obxecto, nova... será unha oportunidade educativa.

O xogo tomará un papel importante á hora de realizar actividades: concursos, imitacións, investigacións... como vía de aprendizaxe. Buscarase que a “gammificación” estea presente nunha gran porcentaxe de momentos intentado potenciar ao máximo as habilidades dos nenos e nenas a través da experimentación e o xogo, posto que mediante a experiencia e a diversión creo que é máis doado alcanzar aprendizaxes máis significativos e funcionais. É unha técnica de aprendizaxe que traslada a mecánica dos xogos ao ámbito educativo co fin de conseguir mellores resultados, xa sexa para absorber mellor algúns contidos, mellorar algunha habilidade ou ben recompensar accións concretas, entre outros obxectivos.

Na aula estaremos moi atentos á actualidade, ás conmemoracións, a ideas e propostas que xurdan espontaneamente no grupo... Será esta unha forma máis divertida, interesante, motivadora... para traballar os contidos que propoñen os libros dixitais, ao tempo que ampliamos coñecemento cultural e reforzamos valores de convivencia, tolerancia, solidariedade...

As liñas metodolóxicas desta programación parten tamén da idea de que na nosa sociedade o acceso a información é cada día maior, polo que a escola debe ofrecer as ferramentas necesarias para que o alumnado saiba buscar, localizar, comprender, expresar e valorar segundo o seu pensamento, esa información.

A organización da aula variará ao longo do curso, dependendo tanto da materia como da actividade e do momento do día. A distribución individual será aproveitada para as probas e actividades individuais que así o requiran; a disposición en U empregárase nas explicacións e cando se requira atención grupal; os grupos de traballo utilizaranse para actividades que o requiran e cada grupo, por consenso, porase un nome, e os cargos asignaranse correlativamente, seguindo as indicacións da aprendizaxe cooperativa.

Sempre que a situación sanitaria así o permita, as dinámicas e actividades poderán ser grupais, se ben haberá momentos de traballo individual ou en parellas.

Nesta liña de actuación e pensamento, a *aprendizaxe* buscada debe ser *significativa e funcional*, partindo sempre dos coñecementos que o alumnado xa ten para relacionalos de maneira significativa co novo coñecemento.

Ás ideas metodolóxicas principais nas que se basea esta programación, e que nos levan a actuar de determinadas maneiras son ás seguintes:

- A aprendizaxe buscada debe ser significativa e funcional, na que partimos sempre dous coñecementos que os alumnos xa teñen para relacionalos de maneira significativa cos novos que queremos ensinarlles, ademais de impartir coñecementos útiles para a vida diaria que estean relacionados co mundo que lles rodea, posto que ou seu ámbito é outro tema que tamén teremos en conta á hora de elaborar ás nosas clases.
- O enfoque será globalizado, traballaremos contidos e áreas de maneira global, posto que en realidade ás partes estudadas non son independentes unhas das outras, senón que relacionasen estreitamente.
- Calquera momento cos nenos será bo momento para educar, para ensinarlles cousas útiles para a súa vida diaria, tanto cando esteamos na aula impartindo unha área concreta, como durante unha saída, ou mesmo ás baixadas ao patio, biblioteca, actividades,... onde os nenos poderán aprender dende conceptos necesarios para a vida diaria como normas de convivencia e respecto, ao que lle daremos grande importancia.
- Traballaremos nun clima de seguridade e confianza onde os nenos poidan preguntar e plantexar ás súas ideas libremente, tanto aos seus compañeiros como ao seu mestre/a, mellorando así a comunicación na clase.
- Favorecerase a relación entre os alumnos e a posibilidade de que entre eles solucionen ás súas dúbidas. Non pretendo practicar unha ensinanza na que os alumnos sexan simples receptores da información, senón que tamén participen non desenvolvemento da súa propia aprendizaxe.
- Daránselle especial importancia ás colaboracións familiares, tanto á hora de ofrecernos información sobre o alumno

en cuestión, ou cal poidanos axudar á hora de buscar os seus intereses, motivacións, etc.; coma para ou traballo dentro da aula, onde os pais terán sempre cabida á hora de participar nunha clase determinada.

- Teremos en conta o nivel de desenvolvemento dos nenos, e que non todos os nenos van ao mesmo ritmo, pero sobre todo, ou que máis nos interesa é a motivación dúas alumnos polo seu aprendizaxe e polos novos coñecementos que se lles imparten, que sintan curiosidade máis alá da innata, e que se preocupen por seguir ampliando os seus coñecementos, para elo debemos facerlles que fagan seu ou coñecemento e que se vexan empurrados a coñecer cada día máis.

- Na programación está sempre presente a importancia das aprendizaxes significativas que ofrece a diario a vida cotiá. Pretendemos xera-lo cariño e actitude positiva cara ás materias organizando unha programación que traballe con materias atractivos para todos os nenos/ás.

1. Todo o alumnado participará na posta en práctica do programa de **ORTOGRAFÍA VISUAL**, coordinado pola mestra especialista en AL e implementado na aula pola titora.

2. Todo o alumnado participará na posta en práctica do programa de **Movemento**, inscrito dentro do programa Edusaúde, dos Contratos Programa.

A temporalización revisarase en función da evolución do grupo (nas reunións de coordinación)

5.1. A aprendizaxe Cooperativa.

Pretendemos poñer en práctica os recursos da aprendizaxe cooperativa; organizada a clase en grupos vemos na aprendizaxe cooperativa a vía de traballo idónea para acadar os obxectivos establecidos..

Nunha clase organizada cooperativamente, todos os compoñentes do equipo colaboran e cooperan, para acadar o obxectivo común de progresar na aprendizaxe,

cada un ata o máximo das súas posibilidades e os alumnos aprenden a respectar as diferenzas entre eles.

O traballo cooperativo defende que dende o punto de vista intelectual, a relación entre iguais é a máis apta para favorecer o verdadeiro intercambio de ideas e a discusión, é dicir, todas as condutas capaces de educar a mente crítica, a obxectividade e a reflexión discursiva.

Ademais da interacción educador-educando, dáse unha grande importancia á interacción educando-educando, e, como consecuencia, ademais do esforzo e o traballo individual, concédeselle tamén unha grande importancia ao traballo en equipo nas actividades organizadas de forma cooperativa poténciase a aprendizaxe de todos os contidos, non só dos que se refiren a valores como a solidariedade, a axuda mutua, o respecto polas diferenzas.... senón tamén dos contidos máis específicos de cada unha das áreas do currículo.

Con esta formulación do noso traballo buscamos:

- A personalización do ensino.
- A autonomía dos alumnos.
- A estruturación da clase de xeito que o mestre non sexa o único que "ensina", senón que tamén os alumnos, sexan capaces de ensinarse mutuamente, de cooperar e axudarse á hora de aprender.

Seguindo as indicacións do programa ACCA, e do mesmo xeito que todas as titorías do centro escolar empregaremos dinámicas de presentación (ao inicio do curso); ao longo do curso levaranse a cabo dinámicas de cohesión e estruturas simples de aprendizaxe.

7. ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Partindo do concepto de diversidade como unha característica de todos os alumnos/as, a atención a diversidade enténdese como a resposta psicopedagóxica que o centro da ás diferentes capacidades, ritmos e estilos de aprendizaxe.

As accións do Departamento de orientación estableceranse en tres niveis.

- Prevencción.
- Detección de alumnado con necesidades educativas específicas:
 - Dificultades específicas de aprendizaxe.
 - Condicións persoais ou familiares desfavorables.
 - Altas capacidades intelectuais.

-Dificultades por ingreso tardío no sistema educativo.

•Atención o alumnado con necesidades educativas específicas.

Estas tarefas quedan especificadas dentro do plan de acción tutorial e do plan de convivencia , así como nos plans de apoio das especialistas de AL e PT.

A atención ao alumnado que presenta necesidades educativas especiais rexerese polos principios de inclusión e normalidade e abranguerá a todos os que por un período da súa escolarización ou ao longo de toda ela requira determinados apoios ou atención educativa específica.

Tanto co alumnado novo como co que xa existe no Centro o Dpto., coordinará as medidas organizativas e curriculares de atención á diversidade.

Estas medidas poderán ser de apoio dentro do grupo, fóra do grupo, de agrupamento flexible ou de Adaptación Curricular.

Como criterios xerais de actuación seguiranse:

- As medidas de atención a diversidade tenderán sempre a lograr o maior grado posible de integración no grupo de referencia.
- Todos os niveis educativos contarán dentro do horario con horas de apoio do profesorado especialista así como de outros profesorado con dispoñibilidade horaria. A distribución destes apoios estará en función das necesidades de cada grupo e coordinaranse dende o departamento de orientación.
- Os apoios ou reforzos dentro ou fóra do grupo, tanto a cargo dos titores como especialistas tenderán a seguir o currículo ordinario na maior medida posible.
- Os apoios e reforzos de cada materia faranse dentro do horario establecido para as mesmas.
- Estableceranse os apoios en función da avaliación das necesidades individuais ou grupais realizada dende o departamento e en colaboración co equipo docente.
- A organización dos apoios e reforzos terá sempre carácter flexible a fin de adaptar a resposta as necesidades de xeito efectivo.
- No caso de alumnado con Adaptación Curricular seguirase o establecido na mesma con carácter individual.
- As actuación previstas nos plans de apoio serán trasladadas a xefatura de estudos para a súa aprobación e inclusión na estrutura organizativa do centro.

➤ Comunicarase ás familias tanto ás actuacións previstas como o seguimento das mesmas procurando a súa implicación no proceso.

O Departamento de orientación asesorará en cada caso ás familias para acadar o maior grado posible de colaboración e coordinará se é necesario actuacións cos servizos de atención externa: servizos sociais, gabinetes psicolóxicos, asociacións, equipo de orientación específico, servizos sanitarios, etc.

Fixarase as sesión de coordinación entre o profesorado e o equipo de orientación necesarios para facer o seguimento dos distintos programas e facer as adaptacións necesarias para cubrir o mellor posible ás necesidades dos nosos alumnos.

ADAPTACIÓNS METODOLÓXICAS AO ALUMNADO CON NNEE.

Para as adaptacións requeridas polo alumnado con NNEE remítome aos protocolos e indicacións aportadas polo Departamento de Orientación en cada caso. Indico a continuación os protocolos xerais a seguir co alumnado de TDA, TDAH, TEA e DISLEXIA.

- **TDA, TDAH, TEA, DISLEXIA**

Estas son adaptacións de acceso ao currículo, non significativas e que implican medidas de tipo organizativo e curricular.

- Permitir facer os exercicios do libro sen ter que copiar os enunciados, indicando só nº e páxina. Outros exercicios pódenselles dar escritos para que os peguen na súa libreta.(TDAH-SA-DISLEXIA)
- Non sentarse preto das ventás da aula para evitar distraccións.(TDAH)
- Establecer titorías de iguais ou encargado/a que axude a copiar as tarefas da casa, a organizar algún traballo, a recordarlle algunha instrucción..... Estes amigos teñen que ir rotando para non sobrecargar a ningún.
- Ter en conta que a grafía vai depender do día, xeralmente a letra é mala. Hai que se flexible co nivel de esixencia neste sentido.(TDAH, DISLEXIA, TDA)
- Poñer na pizarra o máis posible, canta máis información visual mellor.(TDAH, DISLEXIA, SA)
- Elaborar un horario con cada asignatura dunha cor. Poñer no libro e libreta de cada asignatura un papel coa cor correspondente á asignatura do horario.(TDAH, SA).

- Pegar o horario na mesa de traballo.
- Poñer un horario de aula visible para todos e todas.
- Empregar estuches planos, con gomas , os de sempre; en vez de ter todo xunto.(SA-TDAH)
- Permitir saídas da aula para calmarse, aproveitando para facer algún recado ou acompañado/a dalgún mestre de garda(TDAH- SA). Rematado o tempo especificado, volverá a aula.
- Ante cambios de centro, de titora, de actividade programada, etc. pensar actividades de anticipación, por exemplo facer visitas previas aos sitios, coñecer aos profes antes, avisar con antelación, etc.(SA).
- Empregar unha axenda o máis sinxela posible. Pode ser unha libreta de notas blanca(TDAH, DISLEXIA, SA)

<ul style="list-style-type: none"> - - Matem. Páx. 45 Ex. 5 - Para o día - - - -
<ul style="list-style-type: none"> - Obsevacións:

- Control diario da axenda por parte da titora e seguimento tutorial e na casa.
- Deixar un tempo das clase suficiente para copiar os deberes.(TDAH, DISLEXIA, SA)

- Poñer os deberes na pizarra (ou nun espazo asignado ben visible) os exercicios de cada área, os controles, etc.(TDAH, DISLEXIA, SA)
- Permitir realizar os exames pregunta a pregunta, deixar máis tempo, facelos en dúas partes, con menos actividades ,etc.(TDAH, DISLEXIA, SA)
- Empregar diversas técnicas de avaliación e darlles unha porcentaxe maior nos criterios de cualificación que as probas escritas ou exames, por exemplo:potenciar as respostas orais, as actividades da libreta,etc. trátase de comprobar que acada un obxectivo de varias maneiras, non só co exame.(TDAH, DISLEXIA, SA)
- Elaborar un sistema de gañar puntos (ECONOMÍA DE FICHAS, CONTROL DE AMONESTACIÓNS, VALES DE DESCONTO) onde as normas para gañar 1ficha non sexa pedir solo cousas que non sabe facer, hai que combinar cousas que sí sabe coas que queremos conseguir. Redactar en positivo, por exemplo: teño que tirar os papeis na papeleira.(TDAH, , SA).
- Explicar con debuxos sinxelos, representación esquemática das persoas e globos tipo cómic onde escribimos os pensamentos para que poida entender o que pensará outro neno por exemplo cando lle empurran. Neste sentido hai uns libros de Monfort que se chaman “En la mente” que traballan a partir de viñetas . (SA)
- Traballar as normas de convivencia e os conflitos con dramatización e role playing.
- Tamén se pode traballar con monigotes ou monecos que falan para explicar-lle habilidades sociais.(SA)
- Facer contratos de traballo. Redactados en primeira persoa.(TDAH, , SA).
Por exemplo:

“Na escola todos traballamos. Eu tamén teño que traballar. A profe escríbeme na libreta os exercicios que teño que facer de cada asignatura. Cada exercicio que acabo teño que tachalo. Se acabo todos gañarei unha cariña sorrinte e poderei: ir a clase de..., xogar un pouco no ordenador, etc. (calquera cousa que lle guste moito facer). Se non remato non gañarei unha cariña e terei que terminar no recreo. Cando teña cinco cariñas irei a.....(outra cousa que lle guste).”

PODO CONSEGUILO

ASDO:

- Pódese empregar un sistema de VIDAS para control de conduta dentro da aula. Por exemplo con palillos, gomets, ou calquer outro sistema que se van quitando a medida que incumple as normas. Como xa se lle ten explicado o sistema, cando se lle vaia a quitar unha vida non se lle rifa nen se lle di nada. Hai que ter claro a consecuencia de perder todas as vidas. Pode ser ter que saír da aula.(TDAH, , SA). Con todo, é preferible un sistema de fichas e de amonestación con vales de desconto para reconducir a conduta.
 - Empregar frases do tipo: Se fas isto, entón eu.....(TDAH, , SA). Mellor que: “Como fagas isto...”.
- Utilizar unha libreta persoal, sempre enriba da mesa para recordar o que hai que facer en cada sesión de traballo (TDA), co nº e páxina de exercicios de cada asignatura, que se van tachando a medida que os vai facendo. Tacha os que vai facendo e os que quedan poden pasar para a axenda.(TDAH, , SA).
- Pódese empregar un TERMÓMETRO DAS EMOCIÓNS (EMOCIONÓMETRO) que se pode pegar con velcro na aula. Na escala iría de 0-Pouco molesto a 5 – algo molesto a 10 – moi molesto. Serviría para controlar a conduta en función do que molesta e buscar a súa regulación.
- Tamén se poden empregar caras : alegre, triste, enfadado. (SA)
- Traballar co libro “Félix y las emociones”(TDAH, , SA)
- Hai material para traballo con TEA en: *Autismo Zaragoza*, e na páxina *De asperger.es* que ten moitos blogs con material. Especialmente recomenda o blog de *aspercan*.
- Hai material para traballo con Dislexia en : AGADIX, DISFAM e outras páxinas de distintas comunidades. Recomendado o protocolo de Dislexia PRO-DISLEX.

REFORZO EDUCATIVO EN FORMA DE ADAPTACIÓNS METODOLÓXICAS PARA ALUMNADO TDAH

- Necesidade de **normas** claras e coherentes. Negociaranse co alumnado unhas cuantas normas de funcionamento e as consecuencias do seu incumprimento. Manter un ambiente estruturado e con rutinas predecibles.

- Entregárase a todo o alumnado un libro de normas claras de organización, para repasalas a cotío, co fin de que sexan interiorizadas por todos os membros do grupo.
- **Localización do alumno dentro da aula:** que o alumno/a estea **sentado cerca** da mesa do profesor para poder levar un maior seguimento. Ao lado de compañeiros/as que lle sirvan de modelo de tranquilidade, orde e axuda. Evítase a proximidade ás zonas de tránsito.
- **Organización do material:** enriba da súa mesa só estarán os materiais que precise para a realización da tarefa.
- **Antes e durante a realización das actividades:**
 1. **Alternar actividades** teóricas con traballo práctico.
 2. Antes de empezar a actividade, **asegurarse de que a entendeu.**
 3. Utilizar **estratexias** para captar a atención inicial
 4. **Segmentar** as actividades longas e limitar o número destas
 5. **Supervisar** frecuentemente a realización, para reforzar positivamente, evitar as distraccións ou reconducir a axecución.
 6. Utilizar reforzos e **apoios visuais** na explicación oral.
 7. Colaboración do **compañeiro/a titor**
 8. Utilizar **reforzo positivo** para motivar
- **Titoría entre iguais:** Potenciar a Aprendizaxe Cooperativa, a realización de debates. Procurar que os compañeiros ignoren as condutas inxeadas e as chamadas de atención.
- As **explicacións** deben tratar de ser máis dinámicas, a transmisión da información non debe centrarse só nuna “clase magistral”. Tratar que o/a alumno/a se implique máis.

- Aqueles alumnos que amosen hiperactividade deben **exercer “cargos”** que lle permitan moverse: borrar o encerado, vaciar a papeleira, levar recados , etc.
- O profesor/a podería ten unhas **claves secretas** co alumno/a (tocar o nariz, tocar orella, toser dúas veces,...) para cando os alumnos/as están facendo algo incorrecto. Estas claves e as conductas inaxeitadas ás que se refiren, habería que consensualas previamente co alumno/a.
- Economía de fichas para **regular as conductas inaxeitadas**. (falar previamente co alumno/a para que recoñezaca o que está ben/mal, qué conductas hai que cambiar, e cómo imos facelo).
- Ter **horario diario visualmente**.
- Moitos **apoios (estímulos) visuais** aos que o profesor poida acudir para conectar outra vez ao alumno coa clase.
- Reloxos ou **temporizadores** para marcar canto tempo hai para cada tarefa.
- Técnicas para a mellora cognitiva: Autoinstrucións, autoobservación, ...
- Animar e/ou **destacar o positivo** do alumno/a para reforzar a súa autoestima (teñen serias dificultades de autoestima).
- Supervisar, facilitar e **potenciar a relación cos seus compañeiros/as**, porque adoitan ter dificultades de aceptación e na relación cos seus iguais.
- Aproveitar a súa creatividade e os seus temas de interese para que de vez en cando **destaque na aula e se sinta ben e valorado** polos seus compañeiros/as.
- **Estratexias expositivas**: A memoria de traballo pode presentar algunhas dificultades (cantidade de información simultánea, escasa duración atencional,...). O profesorado terá en conta:
 1. Antes de empezar, **comprobar que atende**.
 2. Utilizar frases curtas e claras.

3. Manter o contacto visual e permanecer preto.
 4. Focalizar a atención nos conceptos “clave”
 5. Utilizar estímulos visuais e modificar o ritmo da exposición.
 6. Presentar a idea principal explicitamente.
 7. Implicalo /a, promovendo a súa participación con preguntas sinxelas.
 8. Comprobar que copiou o sinalado.
- Non sobrecargar de tarefas para casa: reducir, priorizar e seleccionar as que sexan máis importantes
 - **Indicarlle**, da maneira que pareza máis eficaz (marcas no libro, anotando na axenda, nota informativa para a familia ...) o **contido do que debe estudar** para o examen.
 - Cambiar os **criterios** dándolle un maior peso á avaliación do traballo diario, que ao examen (pedir traballos, facer actividades de reforzamento, etc.)
 - É moi importante que o alumno anote na súa **axenda** as tarefas para casa e as datas de exames:
 1. Podemos buscar un **compañeiro/a que lle axude** a revisar que ten todo anotado correctamente.
 2. Control por parte da familia e do profesorado
 3. Escribir tamén algo positivo, cousas nas que debe mellorar.
 - Utilizar diferentes formas (oral, escrita ou con novas tecnoloxías) e instrumentos de avaliación.
 - Os **exames escritos** deben conter preguntas claras e pechadas que soliciten resposta breve, ou exame tipo test (polo menos unha parte do exame).
 - Completar os exames escritos de forma oral, cando se observa que están incompletos.

- Presentar escrito o texto dos exames, salientando a parte máis importante.
- **Supervisar a realización** e pedir que os revisen antes da entrega.
- A primeira (ou primeiras) preguntas deberían ser iguais para todo o grupo o **tratar de que a percepción de que o seu examen é diferente sexa mínima.**
- Quizáis para algún examen poidan necesitar un **tempo extra.**
- Débeselle esixir só **criterios mínimos** para superar a materia.
- Realizar entrevistas periódicas co alumnado e coa familia.

O DÉFICIT DE ATENCIÓN (TDAH) É UN TRASTORNO DE CONDUCTA INVOLUNTARIO. O PROFESOR DEBE FACILITAR ESTRATEXIAS AO ALUMNO/A QUE LLE AXUDEN A MELLORAR O SEU PROCESO DE APRENDIZAXE E A SÚA AUTOESTIMA.

PAUTAS E ESTRATEXIAS XERAIS PARA OPTIMIZAR O PROCESO DE APRENDIZAXE NO ALUMNADO CON RASGOS DISLÉXICOS

Entre outras, recomendase observar as seguintes *pautas xerais*:

1. Proporcionarlle a máxima **atención individualizada** posible e animalo a preguntar cando teña algunha dúbida.
2. **Comprobar sempre que entendeu** o material escrito co que debe traballar.
3. Asegurarse que os **textos** que se lle ofrecen para ler sexan adecuados ao seu nivel lector.
4. Concederlle **máis tempo** que aos seus compañeiros de clase para realizar as tarefas.
5. **Evitar que lea en público** se non o desexa. Se é necesario, procurar darlle con **antelación o texto.**
6. Evitar sacalo ao encerado cando non esteamos seguros de que o vai facer ben.

7. **Destacar os aspectos positivos** do seu traballo.
8. Recordar que as **tarefas para casa** tamén lle van levar máis tempo que aos seus compañeiros de clase. Reducir a cantidade de exercicios.
9. **Valorar os progresos** de acordo co seu esforzo, non co nivel do resto dos seus compañeiros de clase.
10. **Facer saber ao alumno** que todo o equipo docente coñece o seu problema, interésase por el e que tomará as medidas de RE necesarias para favorecer o seu proceso de aprendizaxe.
11. **Dar a coñecer o problema** ao resto dos compañeiros de aula.
12. **Reforzar** as áreas e/ou habilidades nas cales o alumno se sinta cómodo e potencialas ao máximo.
13. Buscar un deporte ou unha actividade extraescolar na que **destaque** ou non teña dificultades.
14. **Reducir a copia** de enunciados ou información escrita (encerado, libro de texto, etc.) así como preguntas ditadas.
15. Buscar **reforzos visuais ou auditivos** para traballar os contidos das diferentes materias.
16. Favorecer unha **aprendizaxe significativa** e vivencial.
17. Como **recurso didáctico** dentro da aula é aconsellable utilizar esquemas e reforzos visuais ou auditivos (esquemas de claves, mapas conceptuais, resumos con apoio visual, murais interactivos, documentais, cintas de vídeo, programas informáticos, CDs, utilización de enciclopedias ou dicionarios visuais, CD-ROMs, etc.).
18. Uso do **ordenador** como ferramenta complementaria no seu proceso de aprendizaxe así como programas informáticos específicos que trasladan a textos escritos o que el alumno di, le texto escrito que previamente se escanea e le o que o neno escribe.
19. Traballar con **axenda** para que poida rexistrar as datas de controis/probas de avaliación, a presentación de traballos e os deberes.
20. **Coordinación do profesorado** na adecuación do **volumen de deberes** rexistrándoos nun lugar común. Adecuar o grao de dificultade destes.

21. Ter **expostos na aula** murais interactivos e reforzos visuais para favorecer as aprendizaxes, así como materiais elaborados por eles relacionados cos seus intereses e motivacións.
22. **Evitar a copia innecesaria** de información de libros de texto.
23. **Permitir máis tempo** para realizar os traballos, tarefas, probas ou exames, ou ben **reducir o número**.
24. **Adaptar os libros de lectura** ao nivel lector do alumno.
25. **Evitar** a corrección en **vermello**.
26. Considerando a evolución do alumno, **evitar a corrección sistemática de todas as faltas** de ortografía e **avaliar os traballos, tarefas, probas ou exames en función do contido**.
27. Adaptacións a nivel de materiais
28. **Simplificar** as instrucións escritas **subliñando** ou destacando previamente as partes máis importantes do texto, ou **resumindoas** nunha frase máis sinxela.
29. **Fraccionar os textos** en partes máis pequenas ou eliminar partes do mesmo cando proporciona información redundante.
30. **Marcar** con fluorescentes a **información máis relevante** e esencial no libro do alumno.
31. Proporcionar **esquemas** ao alumno: a utilización de esquemas resulta efectiva para que ao alumno poida seguir o desenvolvemento dos temas tendo un soporte lector simplificado (o esquema), que posteriormente lle facilite o recordo da información que o profesor deu. Ademais, **axúdalle a entender a idea principal e os aspectos relacionados con ela**.
32. Incluir **ensino explícito por pasos** dentro das súas leccións (ex.: presentar un adianto da tarefa, proporcionar unha práctica guiada, ofrecer feedback corrector, práctica independente por parte do alumno, monitorizar a práctica e revisala).
33. **Asegurarse de que o alumno entendeu as instrucións da tarefa:** cando o alumno debe realizar unha actividade cuxas instrucións se lle

- presentan por escrito, o profesor deberá asegurarse de que este as entendeu.
34. **Dar información verbal e visual simultaneamente:** introducir o tema (sempre que sexa posible) por medio de imaxes, xa que o alumno ten máis facilidade para recibir a información por vía visual e auditiva. O uso de DVD, vídeos, diapositivas, murais, etc. sérvenlle como complemento da explicación oral.
 35. **Escribir os apartados e o vocabulario máis significativo do tema na pizarra:** antes dunha explicación o profesor pode escribir as novas palabras de vocabulario e os aspectos principais.
 36. Fomentar técnicas de **aprendizaxe cooperativa** por parellas ou equipos naquelas actividades que teñen un alto compoñente lector.
 37. Colocar ao **alumno preto do profesor** para que lle poida ofrecer a axuda necesaria.
 38. Utilizar **sinais para resaltar** os aspectos máis importantes: os asteriscos ou outros marcadores poden acentuar as preguntas ou actividades que son máis importantes para a avaliación. Isto axuda aos alumnos a rendibilizar o tempo durante os exames.
 39. Mostrar os traballos realizados: ensinar aos demais os traballos ben realizados pode axudar aos alumnos a **mellorar a súa autoestima**, a súa motivación cara á tarefa e as súas expectativas.
 40. Utilizar o **ensino titorizado**: o profesor pode xuntar a alumnos de diversos niveis para repasar as actividades, para preparar un exame, ler en voz alta un a outro, escribir historias, etc. Tamén un compañeiro pode ler os problemas de matemáticas ao alumno con dificultades lectoras para que os comprenda.
 41. Se os problemas persisten, permitir o uso de **ferramentas compensatorias** como as táboas de multiplicar.
 42. Ante dificultades de atención e/ou de organización persoal **ter á vista autoinstrucións de organización persoal** (organización do pupitre, preparación da mochila, etc).

43. Ter un **calendario na aula** coas datas de probas de avaliación e entrega de traballos, favorecendo que os mesmos se atopen espaciados no tempo.
44. Confeccionar un **horario visual**, asociando cada materia cunha imaxe e/ou cor.
45. Diseñar máis actividades nas que teña **maior peso a linguaxe oral** que a escrita.

Pautas específicas de avaliación

- Utilizar **cores alternativas** ao vermello para a corrección (os alumnos asocian esta cor ao fracaso).
- **Evitar a corrección sistemática** de todos os erros na súa escritura.
- Presentar as **preguntas da proba por escrito** (non ditar).
- **Evitar** que o alumno teña **máis dunha proba por día**.
- **Dar as datas** dos exames cunha semana de antelación como mínimo.
- Expor **alternativas** complementarias de avaliación á proba escrita dependendo das características do alumno:
 - Proba oral.
 - Proba tipo test.
- Cambiar o **formato da proba escrita** : enunciados curtos, destacar palabras claves dos enunciados, actividades de relacionar con apoio visual, poñer un exemplo, presentar unha cuestión por pregunta...
- **Examinalo oralmente** ou, no seu caso, **lerlle as preguntas** do exame para asegurar a súa comprensión e axilizar a resposta.
- Considerar o **caderno de traballo** como ferramenta de avaliación.
- Nas probas escritas **asegurarnos de que comprendeu** o enunciado de todas as preguntas.
- Proporcionar **tempo adicional** nas probas de avaliación escritas e/ou reducir o número de preguntas a contestar.
- **Avaliar** as probas de avaliación e traballos **en función do contido**.

Aprendizaxe de técnicas de estudo

Débase axudar ao alumno a coñecer e elixir aqueles **métodos de estudo** que se adapten mellor ao seu **estilo de aprendizaxe**, fomentando o ensino de técnicas de estudo dunha **forma explícita** dentro da aula. Desta forma desenvolverá estratexias e hábitos de estudo que lle permitirán ter un maior grao de autonomía así como unha probabilidade máis alta de éxito académico.

Recoméndanse as seguintes **estratexias**:

- Identificar e subliñar **palabras claves** nun enunciado ou nun texto.
- Resumir
- Mapas conceptuais
- Esquemas de claves.
- Fichas de estudo (pregunta diante/resposta detrás, ou preguntas e respostas en fichas separadas para xogar ao "memory").
- "Post-its" para vocabulario/información importante.
- Utilización da gravadora como ferramenta para reforzar o estudo.
- Elaboración de "plannings" de estudo (tempo dedicado a cada materia ao longo dunha semana).
- Utilización da axenda.

OUTRAS RECOMENDACIÓNS

Sabemos cales son as **dificultades coas tarefas de lecto-escritura** e naquelas nas que estes procesos teñen que ponerse en xogo (lectura de unidades de CN, CS, etc). Consecuientemente, haberá que incidir sobre estas dificultades a través da **acción educativa axeitada**.

Debemos **animalo, apoialo** e trasladarlle que sabemos e entendemos o que lle pasa e que temos a vontade de axudarlle, posibilitando asimesmo a boa integración no grupo, dándolle **oportunidades de que faga aportacións** á

clase, que debe ser tamén un apoio para el e non una fonte de insatisfacción que evidencia as súas dificultades.

Pero é fundamental **tamén a disciplina e a esixencia** en relación á realización de tarefas escolares que debe estar en relación coas súas posibilidades e fundamentada no que o alumno pode facer, non permitindo a falta de aplicación.

Debemos incidir na **creación do hábito de estudo**. Temos que establecer unha rutina de traballo, un lugar fixo e un momento determinado.

É recomendable acostumalo a estar **concentrado durante un tempo** e, a medida que vaia crescendo, ir aumentando este rato de concentración na tarefa para desenvolver o hábito de estudo.

Para **aprender a estudar** débense respectar as seguintes pautas:

1. **No mesmo lugar.** O lugar de estudo deberá ser sempre o mesmo, cómodo, cunha mesa, unha cadeira e unha lámpara, evitando que existan elementos atractivos ou susceptibles de distraelo. Dispoñeremos de todo o material necesario cerca (libros, lapis, sacapuntas, goma...) para evitar que teña que levantarse e se despiste constantemente.
2. **No mesmo momento.** Igual que hai un momento para a comida ou o baño, tamén o haberá para o estudio. Os adecuados poden ser despois de merendar ou ao chegar á casa despois das actividades extraescolares. Reservaremos e sinalaremos no horario o rato de estudio. Se non ten deberes, podemos investir ese rato en facer algunha tarefa que require certa concentración, como ler un conto. Incluso, para motivalo, podemos colgar estes traballos na súa habitación para que os vexa o resto da familia ou archivalos nunha caixa bonita.
3. **Da mesma forma.** Aínda que ao principio esteamos con el e lle axudemos a distribuír as tarefas empezando polas máis difíciles e marcando o tempo para cada unha, máis adiante teremos que retirarnos e confiar en que o fará por si mesmo.

Tamén debemos **ter en conta que:**

- É fundamental **que remate todas as tarefas** que comeza.

- A nosa labor como pais é animalos e esixirilles.
- O hábito de estudio require a repetición dunha **metodoloxía eficaz**, é dicir, que se traduza nun rendemento adecuado para a idade do neno.
- Non nos esquezamos nunca de **reforzar e premiar o seu esforzo** e avance. Isto aumentará a confianza en si mesmo e a motivación cara a tarefa. Para motivalo, podemos colgar os seus traballos e os materiais utilizados para o reforzo na habitación ao fin de que os vexa o resto da familia ou archivalos nunha caixa bonita.
- Axudarlle ou ensinarlle a estudar non é sinónimo de facelo por el. Permítámoslle que tome decisións e teña responsabilidades conformes á súa idade. A medida que vaia aprendendo, cada vez nos necesitará menos.
- Cando apareza algún fracaso, que o haberá, ensinémolle a non desanimarse. Buscar os erros e poñerlles solución será a actitude máis adecuada a seguir.
- As actividades **extraescolares** son beneficiosas para fomentar as afeccións, facer amigos, distraerse, aprender, facer deporte... Á hora de elixilas teremos en conta a opinión dos nosos fillos así como as súas necesidades.
- **Podemos proceder da seguinte maneira:**
 1. **Repasamos a organización das tarefas:** lugar e ambiente de estudio, material necesario, etc. Búscase o mellor horario para facelos e recóllese nun papel. Sirva como exemplo o seguinte horario:
 - 17.00-18.00: merenda.
 - 18.00-19.00: exercicios escolares.
 - 19.00-20.00: xogo.
 - 20.00: baño.
 - 20.30: cea.
 - 21.30: imos á cama
 1. **Establécese un programa de puntos/fichas no que se reforan as seguintes condutas:**

- Cumplir o horario.
- Terminar as tarefas.
- Facer as tarefas correctas.

Cando o alumno **cumpra** algunha destas condutas **dáselle un punto/ficha**. De tal forma que se ao final do tempo de estudio ten as tarefas terminadas e correctas, podería no seu tempo de xogo facer o que máis lle guste. Se ao final da semana conseguira os obxectivos marcados, podería elixir entre unha actividade especial de lecer.

1. Determínanse as normas que terá que respectar no seu tempo de estudo:

- Antes de empezar a estudar, ten que dispoñer na mesa de todo o necesario.
- Calquera dúbida sobre os exercicios, apuntaraa e preguntaraa ao finalizar a materia.

8. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS.

Os distintos materiais e recursos que nos axudarán a presentar e desenvolver os contidos que vamos traballar cos nenos/as, e para poder empregar a metodoloxía descrita, deben ser variados e de distinta natureza, dependendo da área á que se refira:

Materiais e recursos didácticos para a área de Ciencias da Natureza

- Libros dixitais da plataforma E-Dixgal.
- Ordenadores E-Dixgal.
- Recursos educativos (Internet).
- Pizarra dixital.
- Materiais de Laboratorio.
 - Materiais de refugallo.
 - Xornais e revistas.
- Material tecnolóxico: cascos, pendrive, rato.

Materiais e recursos didácticos para a área de Ciencias Sociais

- Libros dixitais da plataforma E-Dixgal

- Ordenadores E-Dixgal.
- Recursos educativos (Internet).
- Materiais para a área: Mapas, esferas , vídeos, internet
- Pizarra dixital.
- Material manipulable e experimental propio da área.
- Material tecnolóxico: cascos, pendrive, rato.

Materiais e recursos didácticos para a área de Lingua Castelá de 5º.

- Libros dixitais da plataforma E-Dixgal.
- Ordenadores E-Dixgal.
- Recursos educativos (Internet).
- Pizarra dixital.
- Audios de distintos tipos.
- Dicionario.
- Cuaderno complementario da Editorial Santillana.
- Libros de lectura do plan lector.
- Material manipulable y experimental propio del área.
- Pizarra dixital.
- Material tecnolóxico: cascos, pendrive, rato.

Materiais e recursos didácticos para a área de Lingua galega de 5º.

- Libros dixitais da plataforma E-Dixgal.
- Ordenadores E-Dixgal.
- Material funxible.
- Material manipulable e experimental propio da área.
- Caderno complementario Editorial Santillana.
- Recursos educativos (Internet).
- Dicionario.
- Pizarra dixital.
- Diario de escrita.
- Caderno do alumno en papel.
- Material tecnolóxico: cascos, pendrive, rato.

Materiais e recursos didácticos para a área de Matemáticas de 5º.

- Libros dixitais da plataforma E-Dixgal.

- Ordenadores E-Dixgal.
- Material manipulable e experimental propio da área.
- Caderno complementario Editorial Santillana.
- Libro de Competencias.
- Recursos educativos (Internet).
- Material complementario.
- Calculadora.
- Pizarra dixital.

Materiais e recursos didácticos para a área de Ed. Artística de 5º Curso

Plástica:

- Material variable de debuxo.
- Caderno de debuxo.
- Prensa, libros, información obtida a través das redes, material manipulativo, significativo, material para manualidades, música, cine, teatro, poesía...
- Material de refugallo.
- Guantes, camiseta vella e botas, para o xardín.

Música:

- Fruta doce.
- Instrumentos musicais diversos.

9. CRITERIOS DE AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN.

Esta programación concédelle á avaliación a importancia de ser un instrumento que nos permite recoller en cada momento a información necesaria para poder realizar os xuízos de valor oportunos que faciliten a toma de decisións respecto do proceso de ensino-aprendizaxe.

No apartado referido a metodoloxía xa se fixo referencia ao feito de que calquera momento, espazo, opinión... é unha oportunidade educativa. Do mesmo xeito, calquera actividade, xogo, tarefa, debate... é unha oportunidade para obter información sobre a aprendizaxe do alumnado. Unha avaliación, pois, global e continua.

A participación no grupo, as exposicións escritas e orais, o interese, o esforzo, o respecto ao grupo, o coidado do material, a orde e a limpeza... serán valoradas á hora de determinar os logros do alumnado.

O peso que cada un destes aspectos terá na nota final de cada unha das áreas está detallado nas programacións de áreas.

Os diferentes tipos de avaliación e a súa posta en práctica expóñense a continuación:

Avaliación inicial.

Nos primeiros días de setembro, seguindo o protocolo de transición de un curso a outro, as titoras intercambian información sobre o alumnado coas titoras do curso anterior, en colaboración co DO, reuníndose os membros do curso anterior coas novas incorporacións para abordar o novo curso.

As probas de avaliación inicial partirán dos obxectivos e contidos mínimos que o alumno debeu adquirir ao finalizar o curso anterior e realizaranse durante o mes de setembro.

OBXECTIVOS:

- a) Detectar as características dos alumnos-as ao comezar o curso nos contidos das áreas.
- b) Saber que alumnos-as teñen dificultades de aprendizaxe desde principio de curso e cales son as súas carencias para posteriormente realizar un programa de traballo con este alumnado.
- d) Informar ás familias sobre a situación inicial dos seus fillos-as para implicar á familia no proceso educativo.
- e) Enlazar as aprendizaxes dos alumnos-as do cuarto curso de Primaria co quinto curso.
- f) Detectar dificultades de aprendizaxe.

Tendo en conta estas avaliacións iniciais e valorando as características que presenta o alumnado ao chegar ao novo curso, definiranse as liñas de acción a levar a cabo, tanto por parte da titora e as mestras que imparten no curso, como por parte das mestras especialistas en PT e AL, así como por parte do orientador.

Avaliación continua.

A avaliación sempre terá un carácter continuo, e teranse en conta os logros do alumnado, así como a súa evolución. Un/unha alumno/a que supere as tres

avaliacións acadará a superación da materia. Se algunha das avaliacións non é superada, aplicaranse as medidas previstas para tentar a súa recuperación.

Os traballos presentados deberán respectar unhas normas de presentación establecidas, dependendo, en cada caso do que se esixa en cada un deles

È importante que o alumnado traia o día de clase aquel material que se lle pida para unha actividade concreta.

Realizarase a avaliación empregando diferentes instrumentos de avaliación que se concretan na programación de cada área.

Periodicidade coa que se farán probas escritas

Haberá unha proba escrita por cada grupo de estándares que se relacionen entre si e que coincidirán con cada unidade temática do libro. Estas probas serán postas e avisadas coa antelación adecuada para que o alumnado apunte as datas e estarán visibles na aula, no lugar disposto para elo. O alumnado coñecerá os criterios de valoración das probas escritas ou orais e tamén será coñecedor da puntuación obtida nas mesmas, de maneira individualizada por parte das mestras.

Aspectos que se van valorar dentro da observación do traballo na aula e instrumentos para a recollida desta información.

1. Busca de información. (Rúbrica)
2. Realización de tarefas na aula. (Rúbrica)
3. Realización de tarefas na casa. (Lista de control)
4. Presentación das tarefas e traballos. (Rúbrica)
5. Exposición Oral. (Rúbrica)
6. Caderno de clase. (Escala de observación, rexistro de seguimento)
7. Traballos de aula. (Lista de cotejo)
8. Lectura da biblioteca de aula. (Lista de cotejo)
9. Axilidade mental para o cálculo. (Probas orais)
10. Respecto polas normas, polo material e polos compañeiros.

• Recuperación de notas

Mecanismo/s para recuperar unha proba non superada

Se un alumno ou alumna tivera varios traballos incorrectos, podería presentar de novo, esta vez mellor, aquelas actividades non desenvolvidas correctamente, recuperándoas de este modo.

Como é unha avaliación continua, e a dificultade das actividades incrementase, á vez que se traballa sobre conceptos anteriores, se o alumnado

manifesta un esforzo, atención e actitude positivas, e un afán de mellorar, se este tivera unha avaliación anterior suspensa, podería, tamén, recuperala.

Nas probas escritas poderán incluírse preguntas sobre os contidos non superados na proba anterior e que se tratan exclusivamente nun trimestre concreto.

Tamén poderanse facer recuperacións parciais de contidos nos superados, despois de seren explicados ao/á alumno/a en cuestión.

• Recuperación de avaliación

A nota final será a nota da media das tres avaliacións. Para a asignación de notas terase en conta o documento de avaliación

Os resultados da avaliación do alumnado expresaranse nos termos seguintes:

IN (Insuficiente)	1, 2, 3 ou 4 puntos.
SU (suficiente)	5 puntos.
Be (Ben)	6 puntos.
NT (Notable)	7 ou 8 puntos.
SB (Sobresaliente)	9 ou 10 puntos.

8. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DE ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE.

Para medir a adecuación do proceso de ensino e a práctica docente, periodicamente, ao remate dun proxecto ou dunha unidade didáctica propónse unha secuencia de preguntas que nos permitan avaliar o funcionamento do programado na aula e establecer estratexias de mellora.

ASPECTOS QUE SE VAN AVALIAR	O QUE HAI QUE DESTACAR...	O QUE HAI QUE MELLORAR...	PROPOSTAS DE MELLORA PERSOAL
Temporalización do proxecto ou das unidades didácticas			
Interese suscitado			
Desenvolvemento dos obxectivos didácticos			

Manexo dos contidos			
Descritores e desempeños competenciais			
Realización de tarefas			
Estratexias metodolóxicas seleccionadas			
Recursos			
Claridade nos criterios de avaliación			
Uso de diversas ferramentas de avaliación			
Portfolio de evidencias dos estándares de aprendizaxe			
Atención á diversidade			

ASPECTOS QUE SE VAN AVALIAR	O QUE HAI QUE DESTACAR...	O QUE HAI QUE MELLORAR...	PROPOSTAS DE MELLORA PERSOAL			
			Escala			
			1	2	3	4
1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado.						
2. Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreceu a aprendizaxe.						

3. Conseguiuse motivar para lograr a actividade intelectual e física do alumnado.						
4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado.						
5. Contouse co apoio e coa implicación das familias no traballo do alumnado.						
6. Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado.						
7. Adoptáronse as medidas curriculares adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.						
8. Adoptáronse as medidas organizativas adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.						

9. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.				
10. Usáronse distintos instrumentos de avaliación.				
11. Dáse un peso real á observación do traballo na aula.				
12. Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo.				

	1	2	3	4
1. Como norma xeral, fanse explicacións xerais para todo o alumnado.				
2. Ofrécense a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa.				
3. Elabóranse actividades atendendo á diversidade.				
4. Elabóranse probas de avaliación adaptadas ás necesidades do alumnado con NEAE.				
5. Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar.				
6. Combínase o traballo individual e en equipo.				
7. Poténcianse estratexias de animación á lectura.				
8. Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita.				
9. Incorporáanse as TIC aos procesos de ensino – aprendizaxe.				
10. Préstase atención aos elementos transversais vinculados a cada estándar.				
11. Ofrécense ao alumnado de forma rápida os resultados das probas / traballos, etc.				
12. Analízanse e coméntanse co alumnado os aspectos máis significativos derivados da corrección das probas, traballos, etc.				
13. Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus acertos e erros.				
14. Grao de implicación do profesorado nas funcións de titoría e orientación.				
15. Adecuación, logo da súa aplicación, das ACS propostas e aprobadas.				
16. As medidas de apoio, reforzo, etc. están claramente vinculadas aos estándares.				

17. Avaliase a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación...				
--	--	--	--	--

11. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES.

Remitimos ao especificado no apartado de actividades complementarias e extraescolares da PXA do noso centro para este curso 2018-19.

12.MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DA PROGRAMACIÓN.

Para a avaliación da programación didáctica no seu conxunto, pódese realizar ao final de cada trimestre para recoller as melloras no seguinte.

INDICADORES	ESCALA DE VALORACIÓN (5= excelente. 4= adecuado. 3= posiblemente. 2= en ocasións. 1= poucas veces.)			
	5	4	3	2
PROGRAMACIÓN				
As actividades seleccionadas son adecuados ás características e intereses do alumnado.				
Os obxectivos didácticos programados en cada clase son alcanzables ou se axustan ás necesidades e intereses do alumnado.				
Os contidos se adecúan aos obxectivos didácticos seleccionados.				
O grao de complexidade dos contidos axústanse ás características psicoevolutivas.				
Os contidos secuenciados e temporalizados seguen unha organización de complexidade crecente.				
Os contidos cumpren o principio de globalidade e son integrais.				
As unidades formativas cumpren o principio de especificidade.				
As unidades didácticas réxense por unha temporalización lóxica.				
<u>MEDIA</u>				
METODOLOXÍA				
A metodoloxía empregada axústase ás necesidades e intereses do alumnado.				
É válida nosa metodoloxía para alcanzar os nosos obxectivos e contidos.				

A información inicial é suficiente. É clara e precisa.				
O coñecemento de resultados é explicativo e resolve os problemas de maneira efectiva.				
As estratexias son adecuadas para que o alumno asimile o que vai realizar.				
A motivación é adecuada para a execución das tarefas.				
Os reforzos que se dan son positivos máis que negativos.				
<u>MEDIA</u>				
ORGANIZACIÓN				
A posición do mestre é adecuada tanto na información inicial como no coñecemento de resultados.				
A organización de grupos facilita o desenvolvemento do proceso de Ensino - Aprendizaxe.				
A organización adáptase ás necesidades específicas dos recursos.				
As tarefas axústase ao desenvolvemento dos nosos contidos.				
Aproveitamento do tempo real de clase en tempo efectivo ou activo sobre o desactivo.				
O clima socioafectivo é adecuado entre mestre, alumno e grupo.				
A organización permite a individualización.				
<u>MEDIA</u>				
<u>MEDIA TOTAL</u>				